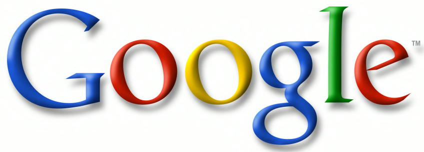

HENRIK PONTOPPIDAN

HØJSANG

SIGILLUM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV·ANG·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Schubotheske
Miniatur-Bibliotek

HØJSANG

„Schubotheske Miniatur-Bibliotek“

HENRIK PONTOPPIDAN

HØJSANG

SKILDRING FRA ALFARVEJ

Illustreret af N. P. Mols
Forf.'s Portræt tegnet af P. S. Krøyer

ANDET OPLAG

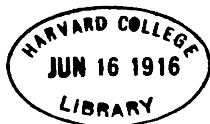

KØBENHAVN

DET SCHUBOTHESKE FORLAG

— LYBECKER & HIRSCHSPRUNG —

MDCCCXCVI

Sjette Tusinde

ET FORORD

Jeg har i den senere Tid ofte tænkt paa, om ikke ogsaa jeg skylder Læseverdenen en tilforladelig og aabenhjærtig Redegørelse for mit indvortes Menneske. I vore Dage, da Literaturen mere og mere udvikler sig til et offentligt Skriftemaal, en Slags frivillig Gabestok for Forfatteren og hans Livs Skæbne, bør en Skribent, hvem Publikums Dom ikke er ligegyldig, sikkert opgive al gammel-

dags Forbeholdenhed og tilstede Læserne et ugenert Indblik i hans Hjærtes Lønkammer. Naar Øjeblikkets Digtermode udtrykkeligt fordrer et blottet Adamsæble og en dybt udringet Vest, der tillader Digterbrystet at svulme frit og mandigt, gør man kun en latterlig Figur i tilknappet Diplomatfrakke og stive Fadermordere. Det er jo ikke alene en Modes første men ogsaa dens sidste Offer, der er dens Nar.

Saaledes har jeg da spurgt mig selv, om Læseverdenen f. Eks. ikke har et gyldigt Krav paa en utilsløret Fremstilling af Grundene til, at jeg, skønt snart 40 Aar gammel og i en anstændig Livsstilling, endnu ikke har giftet mig. Visselig paahviler der mig her en Forpligtelse, som jeg ikke længer tør afvise. Ja, jeg er kommen til at tænke paa, at jeg vistnok heller ikke for min egen Værdigheds Skyld bør forholde Offentligheden en aaben Tilstaaelse desangaaende. Man kunde maaske ellers danne sig den ufordelagtige Mening om

mig, at jeg slet ingen Kone har kunnet faa, eller — hvad der var værre — at jeg er en ulykkelig Forelsket, der i Dybet af min Sjæl ruger over en forsmaaet Kærligheds Kvide, en tragisk Skikkelse overhovedet, der bag et strengt behersket, sorgløst Ydre skjuler et af Lidenskabens Storme vildt oprevet Indre.

Vistnok vilde jeg ganske anderledes turde gøre Regning paa det højstærede Publikums og navnlig Læserindernes Opmærksomhed, dersom jeg — i Lighed med agtede Kolleger — med passende Diskretion kunde lade Verden ane Tilstedeværelsen af en Hjærtets Udkaarne, en Rosamunde, en Stella, en Kvinde af Folket eller en hjærteløs Messalina, hvem jeg i Fryd eller Kval havde besunget, og hvem jeg nu i Folkets Paasyn knælende bekransede som min Musa, min Digteraands Forløser, eller hvis Træskhed jeg med en saaret Løves Brøl skaanselsløst afslørede.

Ikke desmindre vil jeg modstaa Fristelsen til at formumme mig, — det være

sig nu som Lam eller Løve. Ærlig talt, jeg ønsker ikke at være andet, end hvad jeg er, et roligt henlevende Normalmenneske, en Filister om man saa vil, hvis Hjærte ikke alene for Øjeblikket er uden ømme Pletter men overhovedet aldrig har været slemt til at inflammere; en velfornøjet, tevandsdrikkende Pebersvend, der i sin trygge Ensomhed har sin Spas af at iagttage sine Medmenneskers erotiske Bukkespring, og som nu og da, naar Bibliotekstjeneste, Skoleundervisning og Arbejdet paa mit længe bebudede store græske Glossarium tilsteder det, stjæler et Par Nattetimer til at nedskrive Iagttagelser og Betragtninger, de Ulykkelige til Opbyggelse og Belæring.

Saa skrider jeg da nu trøstig til min Bekendelse. Jeg vil fortælle om en Begivenhed fra mine unge Dage, vil samvittighedsfuld og sandfærdig nedskrive mine endnu bevarede Erindringer om en Tildragelse, der ikke alene den Gang greb dybt ind i mit Liv, men tillige i

Aarenes Løb — omend mig selv oftest ubevidst — har haft en afgørende Betydning for Udviklingen og Modningen af min hele Livsanskuelse.

Det vil altsaa blive en Fortælling, der maa siges i enhver Henseende at tilfredsstille Tidens Fordringer . . . i Særdeleshed, i Fald jeg Intet forsømmer med Hensyn til en fyldig Udredning af min Livsanskuelse. Intet er i vore Dage saa efterspurgt som solide Livsanskuelser, og jeg tilstaar ærligt, at jeg ogsaa i dette Punkt længe har overset Læseverdenens berettigede Krav paa fuld Oprigtighed. Med Føje fordrer enhver oplyst Læser, der anvender nogle Timer paa en Forfatters Bog, at erholde en velbegrundet og let tilegnelig Livsanskuelse med det samme, helst i Form af en eller anden kraftig Protest eller profetisk Forkyndelse, og allerhelst en ny for hver ny Bog af samme Forfatter, for at det kan kendes, at han stadig er en gærende, søgende Aand, smertelig omtumlet af Stemningsstorme og Øjeblikkets Ind-

skydelser, — kort sagt; en ægte Digter af Guds Naade.

Nu er jeg desuden kommen til at tænke paa, at jeg vistnok ogsaa for min egen Værdigheds Skyld bør bryde Seglet for min Mund og uforbeholdent fremsætte mit Syn paa Universet og Menneskelivet. Man kunde maaske ellers danne sig den nedsættende Mening om mig, at jeg slet ingen Livsanskuelse har, eller — hvad der var værre — at den, jeg har, er saa uudsigelig viis, saa uudgrundelig dyb, at den slet ikke lader sig begribe af Verdens Kloge og Forstandige men i det højeste kan anes af hine benaadede Enfoldige, hvis Forret her i Livet det er at kunne fatte, hvad der er skjult for den sunde Fornuft.

Vistnok vilde jeg ganske anderledes kunne gøre mig Haab om at vinde Anseelse hos Publikum og navnlig at tækkes vore mange doktorlærde Literaturfortolkere, dersom jeg — i Lighed med mere og mindre agtede Kolleger — kunde fremstille mig som en ensom

og uforstaaet Aand, en søvnløs Grubler, kvalfuldt bespændt af altfor store Tankefostre, — en tungtfødende Sfinks, der i Ensomhedens dystre Ørken udruger nye Verdensanskuelser for det næste Aartusende.

Alligevel vil jeg ogsaa i denne Henseende modstaa Fristelsen til at forklæde mig, det være sig nu som en saadan poetisk Seer eller som hine andre ægte Digtere af Guds og Recensenternes Naade. Ærlig talt, trods alle i dybsindige Doktorkapper formummede Tosser, foretrækker jeg at være, hvad jeg er: et Menneske, der fremfor alt elsker Tankens Klarhed og Sindets maskuline Ligevægt, — en Pedant, om man saa vil, hvis eget aandelige Livs Ernærings- og Fornyelsesprocesser forløber rolig og regelret uden nogen ved sygelig Gæring fremkaldt Oppustning med dertil hørende Angst-Bespændthed og Stemningskolik og Angerens uophørlige Orme-Kneb; og som i hvert Fald ikke tillader sig at tage

I

Jeg ser for mig et øde Landskab, en flad og nøgen Lynghede, og ovenover denne en vildt forreven Skyhimmel, hvis Rand til alle Sider øjnes ganske uafstumpet langs den milevide Horisont. Tværsigennem den lyngmørke Cirkelflade strækker sig i snorlige Linje en Række Telegrafstænger og langsmed disse en tom Landevej, der til begge Sider synes at føre ind i selve Himmelens Riger.

Det er en Dag i Slutningen af Oktober, henimod Solnedgang. Et enligt Køretøj snegler sig hen ad den endeløse Vej.

Det er en højtbelæsset Fragtvogn, der kommer inde fra den langt bortliggende Købstad, hvor der netop har været Torvedag. Tungt strider de ludende Heste sig frem mod den barske Vind. Men paa Agebrættet foran Læsset sidder Kusken og synger i vilden Sky — endnu lidt „blisset“ af de mange Kaffeknægte, han fragter hjem fra Byens Gæstgivergaarde. Det ene Ben dingler ude over Hjulet, og den Plydses Kasket hænger ham forsorent ned over det blaablæste Øre.

Men han er ikke alene. Ved Siden af ham sidder en sammenkrøben Skikkelse, i hvilken jeg genkender mig selv i 22 Aars Alderen — rødkindet og blaaøjet, med et let, mørkt Dun omkring Munden og en Pincenez paa den noget fladtrykte Næse. Jeg sidder dèr indsvøbt eller rettere begravet i en jerngraa og jerntung Vadmelsrustning, som Fragtkusken i sin menneskekærlige Sindstilstand har overladt mig til Beskyttelse mod den klamme Hav-Vinds gennemtrængende Kulde.

Hvorfor jeg sidder dèr? Hvad jeg paa en saa fremrykket Aarstid har at gøre i denne triste Afkrog af Landet? ... Ja, hvorledes skal jeg forklare det! Naar man er toogtyve Aar, rødkindet og blaaøjet, fuld af Mod og Blod og de dristigste Forhaabninger, befinder man sig vistnok i Almindelighed dèr, hvor man har allermindst at gøre, og vil vel oftest selv have vanskeligst ved at give en fornuftig Begrundelse af sin Nærværelse.

For at sige det kort: jeg var flygtet bort fra København, bort fra Bøger og Venner, fra Kaféer og Østergades Menneskevrimmel, ... dog ikke for som en moderne Anachoret at vende Fristelsen Ryggen og søge Fred og Glemsel i Ørkenens Ensomhed, ved indadvendte Betragtninger. Ih, Gud bevares nej! Jeg havde tværtimod fundet Livet altfor tamt og regelret og smaatskaaret mellem Hovedstadens flade Tage. Indtil Taalmodigheden tilsidst forgik mig, havde jeg derinde forgæves ventet paa de store Oplevelser, de sjælebetagende

Katastrofer, hvorefter mit tykke Blod tørstede, og som jeg fordrede af Livet som Ungdommens kongelige Ret.

Dette maa dog ikke forstaaes, som havde jeg hidtil levet helt omsonst, — ingenlunde. Jeg vilde ikke have været Barn af min Tid, dersom jeg ikke allerede da havde „gæret“ artigt, havde sværmet og digtet og festet og gjort Gæld og frem for Alt elsket. — Endog for ganske nylig var min Vej bleven krydset af et lille Pigebarn, der havde fyldt mit Hjærte med Uro og min Skrivebordsskuffe med Digte. Det var en attenaarig Rødtop, frisk og sød, — en Datter af en agtet Bog- og Papirhandler paa Kristianshavn.

Om denne unge Pige og mit Forhold til hende bliver jeg nødsaget til at forudskikke et Par Oplysninger.

Jeg var første Gang bleven opmærksom paa hende udenfor en bekendt Modehandlerindes Vinduesudstilling i Vimmelskaftet, hvor hun sammen med en Veninde stod og „ønskede“. Jeg var

øjeblikkelig bleven heftig indtaget i hendes lille nydelige Person og havde siden paa Forelskedes Vis efterstræbt hende paa Gader og i Teatre, ja lige ind i hendes Faders Butik, hvor jeg — ligesom Elskerne i de gammeldags Lystspil — med ét optraadte som en hyppig og særdeles rundhaandet Kunde.

Alligevel var der næppe kommen noget alvorligt ud af den hele Historie, dersom jeg ikke tilfældigvis en Aften havde truffet hende sammen med hendes Forældre i Tivoli og her i Overraskelsens Henrykkelse udenvidere var gaaet hen og havde forestillet mig. Faderen, der straks kendte mig fra sin Forretning, og Moderen, en lille buttet og munter Kristianshavnerinde, tog mig slet ikke min Paatrængenhed ilde op. Vi forblev sammen den hele Aften; og ved at udfolde al min Elskværdighed overfor de to Gamle, ved galant at byde Moderen Armen i Folketrængslen og ved andægtig at lytte til den værdige Faders noget selvbehagelige Udviklinger af en

Bog- og Papirhandlers uhyre Ansvar overfor Religionen og Moralen lykkedes det mig virkelig at forsone min lille Katarina og overvinde den Skyhed, som mine ildfulde Hattehilsner og hele min

øvrige lidenskabelige Gadeforfølgelse ganske naturligt havde vakt hos hende.

Da vi ud paa Natten skiltes, fortalte hendes Haandtryk og et lille blysomt Sideblik mig, at hun havde tilgivet.

Hvad der derefter fulgte? — Ja, kæreste Venner, hvad plejer der vel at følge, naar en Dame har tilgivet en Kavaller

hans Dristighed? Endnu før jeg havde vovet at benytte mig af Papirhandlerens Opfordring til at besøge ham i hans Hjem, modtog jeg en Dag en skriftlig Indbydelse til at deltage i en lille Familieskovtur den næstfølgende Søndag; og af denne utaalmodige Hast og af hele Indbydelsens naive Formløshed sluttede jeg — og ikke med Urette — at min lille Rødtop var dens egentlige Ophav.

Hvor tydeligt jeg endnu mindes hin Søndag! I et gudsvelsignet Sommervejr kørte vi under Kirkeklokkers Lyd ud af Byen paa en lang Charabanc, Alt i Alt en halv Snes Personer. Katarina var i en lys, smaablomstret, halvklar Kjole og rosafarvet Sommerhat og saa' i denne Dragt saa allerkæreste ud, at jeg havde den største Møje med at afholde mig fra paa Stedet at overvælde hende med Kærlighedserklæringer. Jeg havde taget Plads lige overfor hende; og jeg husker endnu, at Vognen var saa smal, at vore Knæ under Kørslen

Gang efter Gang mødtes. Første Gang, det skete, blev hun blot lidt rød; men efterhaanden gjorde disse idelige, intime Berøringer hende øjensynlig nervøs. Overhovedet var hun den hele Dag paafaldende tilbageholdende. Skønt hun lo af omtrent Alt, hvad jeg sagde, sporede jeg inderst i hendes Væsen noget uroligt og fraværende, der vakte min Eftertanke og — styrkede mit Haab. Baade mens vi ved hinandens Side fordybede os i de lønlige Stier i „Charlottes Bøgelund", og især da vi ved Aftenstid, i den for alle ømme Følelser saa farlige Solnedgangstime stod sammen nede ved Stranden og betragtede det luende Farvespil over Himmel og Hav, fornam jeg med Fryd, hvorledes der over hendes lyse og frejdige Barnesind begyndte at lægge sig de Alvorens Skumringsskygger, den Vemodets milde Aftendug, der bebuder Kærligheds straalende Dag!

Jeg veg ikke fra hendes Side den hele Aften. Og da vi en Gang fik Lejlighed til at sidde nogle Minutter alene

paa en Bænk under en Hæk af vilde Roser, hvorover Maanens Straaler noksaa romantisk spillede, sank hun i et Øjebliks Overvældelse til mit Bryst og rakte mig paa min Bøn sine skælvende Læber. — Ak! —

Husker du hin Aften silde
— Maanen over Skoven sejled —
under Skræntens Roser vilde
gav du mig din Haand at kysse, —

— gav du mig din Kind, den røde,
Uskylds favre Blomstersmykke,
— satte du med Læber bløde
Seglet paa min Ungdomslykke.

Alt omkring os blev saa stille
— Maanen tyst bag Skoven dukked —
under Skræntens Roser vilde
Elskovs første Blomst vi plukked.

Saaledes lød Begyndelsen til et langstrakt „Skærsommerdigt“, som jeg nogen Tid efter sendte den unge Pige, og hvortil jeg har fundet Kladden i min Dagbog fra hine Dage, — et Værk, der i det Hele vil være mig til stor Nytte under Udarbejdelsen af disse Erindringer. Den menneskelige Hukommelse er jo

en temmelig upaalidelig Tjener, der trænger til at kontrolleres og korrigeres. Som allerede Arkesilaos har bemærket: Fantasien, den Røver, overlister den hver Dag, stjæler af Erindringens Skatte og lægger sine Regnepenge i Stedet.

Nu er om dette Kærlighedsforhold iøvrigt kun at berette, at jeg fra hin Dag blev en stadig hyppigere Gæst i det hyggelige Papirhandlerhjem. De brave — og velstaaende — Ægtefolk havde aabenbart Intet imod at se mig som deres Svigersøn. Navnlig gjorde Husets djærve Frue ingen Røverkule af sit Hjærte. Ofte morede hun sig med i min Nærværelse at tale saa frit om sin Datters Alder og Fremtidsudsigter og om sin egen Længsel efter Bedstemoderværdigheden, at Katarina blev helt ulykkelig og med et vredt Blik og den nydeligste Undseelsesrødme hviskede: „Men Mo'er dog!“

Ogsaa den værdige Fader viste mig saa megen opmuntrende Imødekommenhed, som kunde være foreneligt med en

af Religionen og Moralen ansvarsbetynget Papirhandler. Skønt hans Datter og jeg ikke i egentlig Forstand var forlovede, tilstod ogsaa han os at tage Afsked med hinanden i Enrum ude i den mørke Forstue, hvor Katarina for hver Gang mere villigt rakte mig sin lille, friske Mund og for hvert Kys mere ildfuldt slog sine Arme om min Hals.

Imidlertid indsaa' jeg snart, at mine Følelser for den unge Pige dog ikke var den ægte, store og dybe Lidenskab, den svimlende Betagethed, som jeg havde eftertragtet. Jo oftere jeg gennemtænkte vort Forhold lige fra dets første, vaudevilleagtige Begyndelse til min letvundne Sejr over Katarinas Sind og Tanke, des mere fandt jeg i det Altsammen noget smaaborgerligt, der beskæmmede mig.

Paa en Maade var jeg jo nok lykkelig, og i Katarinas Nærhed glemte jeg som oftest alle Skrupler. Men naar jeg om Aftenen vendte hjem til min ensomme Kvist oppe under de flyvende

Skyer, og her efter unge Menneskers Sædvane blev siddende indtil langt ud paa Natten og fordybede mig i mit Sjæleliv, da var det, som om selve den højtidelige Stilhed omkring mig, og Væggenes fantastiske Skygger, og Suset af Stormen, der drog hen over mit Hoved, krævede mig til Regnskab for den Hverdagslykke, hvortil jeg havde hengivet mig. Da skabte min Fantasi mig Billeder af stolte Kvinder, hvis Kærlighed var som et Kongerige af Lykke og Lys og Herlighed. Da syntes mig Stormen at banke paa min Dør som hemmelige Elskovsbud; og mine Sanser fortabte sig i Drømme om vilde Favntag og fortærende Kys af store, blodvarme Læber.

Efter nogen Tids Vaklen besluttede jeg da at bryde Forholdet. Ved Gud, jeg gjorde det ikke med noget let Hjærte;

og dog er jeg indtil denne Dag de høje Guder taknemlig, fordi min Lykke i dette Tilfælde var bedre end min Forstand. Jeg var dog aldrig falden til Ro i den kristianshavnske Idyl. Jeg havde nu en Gang Djævlen i Kroppen og vilde ikke have faaet Fred, før jeg havde rendt Bukkehornene af ham.

Desuden, jeg vilde jo være Digter, Sanger, Lidenskabens Tolk og Forherliger. Hvorledes kunde jeg da forsvare allerede nu at lade min unge Vingehest grimebinde i Ægteskabets lukkede Baas? ... Ofte citerede jeg for mig selv min daværende Yndlingsdigter Liebmanns djærve Udfordringer til den danske Spidsborgeraand, — disse svulmende Poesier, i hvis Trods og Spot og Ungdomsjubel jeg — som saa mange af Datidens Ynglinge — fandt et lykkeligt Udtryk for de Følelser, der stormede i mit eget Bryst. Jeg finder saaledes i min omtalte Dagbog sirligt nedskreven følgende Citat af hans Digt: „Over Skyerne“:

„Hurra, min Pegasus!
Holla, min lystige Fole!
Vejrer du Bjærghøets krydrede Aande?
Ser du, — histoppe paa Højsletten græsser
fredeligt Side om Side
de mælkehvide Hopper!
— — — — — — — —
Stille — min brunstige Brune!
Smukt skal du Tidslerne æde,
fromt skal du Alfarvej træde,
om du blandt hædrede Skjald-Øg skal vinde dig
Plads.
Vælg! Vil du bjærge til Æren en Smule,
nedad du hinke med hængende Mule,
ned mod de kvækkende Tudsers Morads:
dèr ligger det danske Parnas!“

Altsaa udfærdigede jeg i mit Ansigts Sved en af disse saavel fra Livet som fra adskillige yndede Romaner bekendte Skrivelser, hvori jeg i fuld Oprigtighed skriftede for den unge Pige, aabent tilstod min Ubetænksomhed og forsikrede om min Anger og sluttelig bad hende om at tilgive og glemme eller i hvert Fald at mindes mig uden Bitterhed og fremtidig at tænke paa mig som en trofast Ven og Broder.

Desværre har jeg ikke i Dagbogen

kunnet finde nogen Koncept til dette Dokument; og jeg er i denne min Sjæls ærlige Bekendelse altfor samvittighedsfuld til at ville forsøge en Efterdigtning deraf og udgive en saadan for det avtentiske *lettre remarquable*. Jeg havde maaske ellers kunnet glæde mig ved Tanken om, at velvillige Læserinder allerede paa dette Tidspunkt af min Fortælling vilde skænke dens Personer en medlidende Taare.

Denne bratte Afslutning paa mit Livs første egentlige Kærlighedshistorie fandt Sted i Efterhøsten, netop som jeg efter Ferien skulde genoptage mit Arbejde med Skoleundervisning og Biblioteksstudier. Men jeg havde nu for Alvor faaet Æventyrlyst i Blodet. Med Forfærdelse tænkte jeg ofte paa, at jeg snart fyldte toogtyve Aar og endnu ikke var indviet i det store, hellige Mysterium, som Lidenskaben var. Tidlig og silde var jeg paa Færde overalt, hvor der var Liv og Folkerøre; og jeg anklagede mig selv for hver Dag, der gik, uden

at der havde vist sig Tegn til nogen Aabenbaring.

Nu skulde det desuden hænde, at en af mine Venner kom tilbage fra sin Sommerrejse aldeles betagen af Kærlighed til en allerede forlovet ung Dame, som han havde truffet ved et Badested. Med hemmelig Misundelse var jeg Vidne til, hvorledes han fra Dag til Dag hentæredes af sin Lidenskab. Naar han nu og da besøgte mig paa mit Kammer og her — bleg og forvaaget — vandrede rastløs op og ned ad Gulvet, sad jeg tavs henne i en Krog og bed mig i Læben, skamfuld over mine blomstrende Kinder, min sunde Søvn og uangribelige Appetit.

Da drev Utaalmodigheden mig omsider til afgørende Handling. Jeg pakkede min Vadsæk, afsagde mine Skoletimer, satte mine Bøger paa Assistenshuset og forlod hemmeligt København. Jeg vilde udfordre min Skæbne. Som en Ridder, der har kastet alle Broer af bag sig, vilde jeg drage ud i Verden

for at tiltrodse mig den Sjælens Svulmen, de store, skæbnesvangre Tildragelser, som Livet hidtil saa grumt havde nægtet mig.

I otte Dage havde jeg nu rejst omkring fra By til By, idet jeg trolig havde fulgt den Vej, hvorfra Vestenvinden kom, — denne uophørlige Vestenvind, der ogsaa her paa Rejsen hver Nat havde hvisket ved mit Vindue som min ventende Lykkes lønlige Sendebud. Ikke des mindre havde jeg endnu ikke oplevet andet, end hvad der falder i enhver Handelsrejsendes Lod... og nu sad jeg dèr i Aftenskumringen ved Siden af den drukne Fragtkusk og saa' mig omkring over dette endeløse Stykke Hedeland, hvor jeg omsider var havnet.

Jeg følte mig slet ikke vel til Mode. Jo længere jeg betragtede denne ensformige Lyngflade med dens faa og fattige Jordhytter og spredtliggende Smaagaarde, des daarligere begreb jeg, hvad for store Oplevelser der vel skulde kunne vente mig paa et saadant Sted,

hvor der næppe nok boede rigtige Mennesker. Der begyndte at vokse frem i mig en bitter Følelse af at være bleven holdt for Nar af denne viltre Vestenvind, der nu — næsten som paa Dril — bed og sved mig i Næse og Øren og hvert Øjeblik i Kaadhed trykkede mig saa fast til sin kolde Barm, at Vejret næsten forgik mig. Dens Hvin og Skrig i Luften lød i mit Øre som en Haanlatter over min hele Æventyrfærd; — thi jeg havde unægtelig selv en komisk-fortvivlet Fornemmelse af at være en Ridder af en saare bedrøvelig Skikkelse, saadan som jeg sad dèr i mit stive Vadmelsharnisk, med en Stormhue af Dyffel trukken ned over Ørene.

Havde jeg nu endda kunnet trøste mig ved et eller andet interessant Naturskuespil, en Luftspejling, en pragtfuld Solnedgang eller et andet af de ophøjede Naturfænomener, der plejer at forlige en Ørkenrejsende med Landskabets Ensformighed. Men heller ikke i saa Henseende havde jeg Lykken med mig. Da

Solen naaede ned mod Horisonten, forsvandt den i en Sky som en Ost i en Sæk. Ikke Spor af noget Farvespil over Himlen; ikke mindste Antydning af de fantastiske Ild-Landskaber og glødende Palmelunde, hvormed Digterne ødsler i deres Naturbeskrivelser. Blot stigende Skumring rundt omkring mig; og over mit Hoved en ensom, bleg Stjerne mellem Skyerne.

Pludselig hørte jeg Vognrummel bagved mig.

Jeg vilde vende mig om; men i det samme rullede et Tospænderkøretøj med en enlig Mandsperson os hastigt forbi. Manden — en pelsklædt Skikkelse med et smukt, alvorligt, ejendommelig mørktfarvet Ansigt og smaakrøllet Fuldskæg — nikkede i Forbifarten venligt til os.

„Var det en Præst?" spurgte jeg min Ledsager, hos hvem den glade Markedsstemning efterhaanden var slaaet om til en vranten Søvnagtighed.

„Æ Prejst?" sagde han og havde

Møje med at faa de rødrandede Øjne rigtigt op. — Nej, det var det Fanden fortære ham ikke. Det var Proprietær Lindemark fra Storgaarden, var det, Fanden fortære ham.

Og da han først havde faaet Munden paa Gled, blev han hurtigt helt vaagen. Med ægte vestjysk Snaksomhed gav han sig til at fortælle om „Storgaarden" og den bortrullende Proprietær. Jeg fik en omstændelig Beskrivelse baade af Gaardens Jorder, dens Besætning, dens fortrinlige Avl og navnlig af nogle kostbare Beplantningsarbejder, som Ejeren havde ladet foretage rundt om paa Ejendommen.

Jeg hørte kun efter ham med et halvt Øre. Dog huskede jeg dunkelt at have set Navnet Lindemark i Aviserne blandt Forkæmperne for Hedesagen og Vestkystens Opdyrkning.

„Jeg syntes, han lignede en Præst," sagde jeg for dog at sige noget.

Aa ja — saadan lidt hellig var han nok ogsaa, mente Karlen . . . „velsagtens

formedelst sit Kvindfolk,“ tilføjede han grinende — og skævede i det samme op til mig med det ene Øje lukket.

„Mener De hans Kone?“

Ja — saadan snakked' Folk da.

„Er hun da saa hellig?“

Paa det Lav! Nej, det havde han da hørt sige, at hun tværtimod skulde have det lidt med verdslige Lyster. Mandfolkene var nok ogsaa svært opsatte paa hende, saa Lindemark maatte sgu ikke gaa med Øjnene i Lommen.

„Er hun da saa smuk?“ spurgte jeg.

Ja, se det havde han nu ingen større Forstand paa. Men for Resten var hun da immer bleven kaldt for den kønne Fru Lindemark. Og naar han endelig skulde sige sin egen Mening, saa var hun sgu ogsaa nok værd „at len' en Knap for“.

Jeg var med ét bleven varm i min Kavaj.

Skulde her alligevel være en Mulighed? ... Aa Snak! Jeg slog hurtigt Tanken hen. Jeg havde i disse Dage

aldeles tabt Tilliden til min Lykkestjerne.

Desuden var jeg i Øjeblikket altfor optaget af Bekymringer for den tilstundende Nat, som jeg vilde blive nødt til at tilbringe i en eller anden ussel Hedekro, mellem klamme Lagner og mugne Dyner. Med oprigtig Misundelse fulgte mit Blik den bortrullende Vogn og den lykkelige Mand, der nu vendte hjem til sine hyggelige Stuer, sit velbesatte Aftensbord, sin gode Seng og sin smukke Frue med de „verdslige Lyster".

Da han tilsidst blev helt usynlig for mig derude i det halvdunkle Fjerne, hvor Vejen ligesom anelsesfuldt forsvandt ind i Himmeriges Rige, sank jeg sagte — og uden selv ret at mærke det — hen i vemodige Drømmerier.

— — — — — — — — — — — —

Som Fuglen, naar det aftnes, flyver til sin Rede, søgte mine Tanker tilbage til det lille Sted bag Kristianshavns

Torv ... til det røde Hus med Gadespejlet og de to store Litografier af

Kronprinsparret i Butiksvinduet. Jeg vidste, at Familien nu var samlet efter Middagsmaaltidet og holdt Mørkningstime i Dagligstuen. Med bankende Hjærte saa' jeg den kendte Familiescene for mig i en Forklarelsens Glorie ... den værdige Fader i Gyngestolen, andagtsfuldt rygende sin kantede Prenzados ... Moderen blundende saa smaat over et Strikketøj i Sofahjørnet ... og derhenne ved Vinduet — oplyst af Skæret fra Gadelygten udenfor — Katarina, min

egen lille Katarina ... i sin grønne Dagligkjole med Snorebesætningen og den sorte Fløjlskrave, der ligesom kælent omslutter den hvide Hals. Hun staar med Haanden og Panden paa Vinduesposten og stirrer frem for sig som den, der er træt af at tænke og dog ikke kan finde Ro. Nat og Dag har hun grublet men kan ikke forstaa, at

hun virkelig er forladt, ... at Ålt for bestandig er forbi. Og hun løfter sine taarefyldte Øjne op mod de ilende Skyer og beder dem saa ømt at tage en Hilsen med til den Troløse, der drog bort. Kaldende, tryglende hvisker hendes Sjæl ud mod det Fjerne:

„Husker du hin Aften silde
— Maanen over Skoven sejled —
Under Skræntens Roser vilde,
gav jeg dig min Haand at kysse.“
— — — — — — — —

— — Jeg fo'r sammen paa Agebrættet. For Pokker! Sad jeg ikke dèr og blev ganske sentimental! ... Du godeste Gud, var jeg da uhjælpelig hjemfalden til Vaudevillen?...

„Saa kør dog til, Kusk!“ fremstødte jeg mellem Tænderne.

II

Efter endnu en god Times Sneglefart naaede vi omsider den. Hedekro, hvor vi skulde overnatte. Det var imidlertid bleven bælgmørkt; Himlen kunde akkurat skimtes som en Skare sortegraa Skyer i vildt Jag ind over Landet. Ogsaa Stormen var stegen i Styrke. Med Huj og Ho og Hurriluuuh kastede den sig over den stakkels ensomtliggende Rønne, der mere lignede et sammensunkent Fæhus end et Herberge for Mennesker.

Fra Rejsestalden, hvor en enlig Lygte lyste søvnigt over en Række dampende Hesterygge, gik jeg ind i Skænkestuen.

Her sad tre rejseklædte Bønder med Halstørklæder trukket helt op til Underlæben og spillede Kort sammen med Kromanden, en kæmpestor Graaskæg i Uldskjorteærmer og gul Skindvest. Tilsyneladende tog ingen af dem videre Notits af min Indtrædelse. Selv Værten besvarede næppe nok mit Godaften.

Jeg rynkede mine Bryn og spurgte med en Stemme, saa myndig og respektindgydende, som jeg formaaede at gøre den, om jeg kunde overnatte dèr.

„Jen, tow ... fi'e, syv ... ølle, tøl ... jenogtyv.“ — Værten optalte roligt Værdien af sine Stik. Først da dette var samvittighedsfuldt besørget og et Kridt-Tal paa Bordet udslettet og et andet skrevet i Stedet, vendte han sig om mod den halvaabne Køkkendør og sagde, meget sindigt:

„Sidsel-Lone! ... Her er en Mandsperson, der vil ha'e Natlogis.“

Hvorpaa han vædede sit Monstrum af en Tommelfinger for at give rundt til en ny Omgang.

Jeg var rasende ... men vidste ikke, hvorledes jeg skulde bære mig ad med at demonstrere. Aldrig har jeg følt mig saa ydmyget som af disse fire kortspillende Bønders tilsyneladende Ligegyldighed for min Person. I raadvild Forbitrelse blev jeg staaende dèr med min Vadsæk i Haanden og saa' mig omkring i det mørke og lavloftede Rum, i hvis sure Stank af Øl og Sved og Tobak jeg var nær ved at faa ondt.

Havde nu endda Køkkendøren aabnet sig for en rigtig Sidsel-Lone, en frisk, firskaaren Bondetøs, en bredbovet Vesterhavsdulle, med hvem en farende Friskfyr kunde have oplevet et flygtigt Natte-Æventyr. Men i Stedet for indslæbte der sig paa et Par udtraadte Pampusser et langt, gammelt, stumpskørtet Kvindfolk, fladt og slunkent som et Dejgtrug og med et Ansigt, saa tvært og rynket og surt, at det fik mig til at tænke paa hin Heks i Æventyret, ved hvis Blik Øllet paa Bordet dovnede og Mælken i Kvindernes Bryster skiltes ad.

Uden at hilse tændte hun en Tællepraas ved en Tørveglød i Kakkelovnen, snød den med sine vaade Fingre, saa den spruttede, og lod mig derpaa ved en Mumlen vide, at jeg kunde følge hende.

Jeg adlød stiltiende. Hvad skulde jeg gøre? Jeg var i de Menneskers Vold.

Vi gik tilbage gennem Forstuen og kom derfra ind i et Gæsteværelse, om hvis Tilstand og Udstyrelse jeg for en Gangs Skyld vil anvende den misbrugte Vending, at min Pen vægrer sig ved at beskrive den. Jeg slipper derved for den pinlige Udmaling af Enkeltheder, uden hvilken jeg ellers ikke vilde kunne

fremkalde det rette Indtryk af Rummets Primitivitet, — en Udmaling, der desuden nødvendigt maatte beskæftige sig med Genstande, som det nu en Gang ikke hører til god Tone at omtale.

Altsaa præsenterer jeg mig selv, staaende midt paa Gulvet derinde, med Hænderne i Siden og vidtopspærrede Øjne, fordi jeg i første Øjeblik vægrede mig ved at tro, at det var i denne Sti, man vilde installere mig for Natten.

„Ah ... naa, dette er altsaa mit Paulun!“ udbrød jeg derpaa i et pludseligt Anfald af Galgenhumor. „Men det er jo prægtigt, Kære! Virkelig stilfuldt! Ganske efter min Smag. Især det lille gule Ler-Møbel dèr under Sengen finder jeg allerkæreste! ... Sig mig blot i Fortrolighed, alderstegne Kvinde; der er vel ikke altfor mange Rotter i Sengehalmen? En enkelt eller et Par holder jeg nok af; det kan være ret underholdende. Men større Kolonier anser jeg for en Overflødighed ... en utilgivelig Luksus, Kære!“

Kællingen, der øjensynlig ikke begreb et Muk af min Tale, havde imidlertid givet sig til at tænde en Lysestump, der var anbragt i en Blik-Profit paa det støvede Bord. Nu skævede hun op til mig med sine snavsede Øjne og spurgte mumlende, „hvor ellers den Mand var fra.“

„Jeg er født paa Kongens Nytorv, søde Oldemo'er!“ sagde jeg. Og for at afværge alle yderligere Spørgsmaal vedblev jeg: „Jeg er konfirmeret i Nikolaj og har staaet i Lære paa Kristianshavns Torv hos en Bog- og Papirhandler med en rødhaaret Datter — — —“

„Han æ wal Handelsrejsende?“ afbrød hun mig, stadig lige uforstaaende.

„Ja vist, Mo'erlille! Jeg er Probenreuter. Jeg „gør“ i Fantasterier og store Oplevelser og patenterede Lidenskaber. De skulde vel ikke have Brug for et Dusin gode Floskler . . . eller et Par Alen hjemmevævet Hjernespind, Mutter? Garanteret vaskeægte!“

Den Gamle stirrede en Stund maa-

bende paa mig med sammendragne Bryn. Saa snød hun Næsen i sit Forklæde og gik.

Saasnart jeg var bleven ene, kastede jeg mig ned paa en Stol og overgav mig ganske til min Selvforagt.

Men pludselig løftede jeg Hovedet og spidsede Øren. Hvad var det? Jeg hørte Stemmer omme bag den anden Side af Væggen, — rigtige Menneskestemmer, ikke denne dyriske Brummen og Grynten, hvormed jeg hidtil var bleven tiltalt her. Hør! Der blev lét og klinket derinde. Hejsa! Et lystigt Selskab altsaa. Farende Folk maaske, ligesom jeg selv! ... Tys! Dèr nævnede En Proprietær Lindemarks Navn. „Min gode Lindemark,“ blev der sagt. Altsaa var han selv derinde. Ho, ho! Den gudfrygtige Hedeopdyrker havde sat sig til at „bede“ i en Kro-Bagstue! Guten Morgen, Bruder Jacob!

Jeg levede atter op. Skulde her alligevel findes en Redning ... en Udvej?

Jeg blev eftertænksom.

Det var nu slet ikke længer Proprietærens smukke Frue, der stod mig for Hovedet. Jeg havde i Øjeblikket ikke Tanke for andet end at bjærge mig et menneskeligt Opholdssted for Natten. Det var Proprietærgaardens hyggelige Værelser, dens lune Senge og appetitlige Spisekammer, som jeg i Tankerne friede til.

Min fortvivlede Stilling gjorde mig raadsnar. Jeg sagde til mig selv, at en saadan vendsysselsk Proprietær naturligvis vilde føle sig højlig smigret, om en tilrejsende Københavner, ovenikøbet en studeret Mand, aabenbarede Kendskab til hans Navn og hans Fortjenester. Dersom jeg altsaa forestillede mig for ham som en ivrig Tilhænger af Opdyrkningssagen og efter en passende Indledning ligefrem anmodede om Tilladelse til „ved Lejlighed", eller — maaske bedre — „saasnart det var ham belejligt" at bese hans saa vidt berømmede Plantageanlæg og Overrislingsarbejder, vilde sikkert den bekendte

vestjyske Gæstfrihed ikke fornægte sig, og jeg var . . . jeg kunde . . . ja, for Pokker! Hvorfor ikke? . . . Maaske skulde jeg endnu denne Aften kysse den smukke Herregaardsfrues Haand!

Jeg sprang op, tog et Visitkort af min Tegnebog og gik tilbage til Gæstestuen.

Her havde den flodhesteagtige Vært endelig lettet sin Krop. Han stod nu bagved Skænken i Færd med at trække Øl op.

„Befinder Proprietær Lindemark til Storgaarden sig ikke i Øjeblikket her i Kroen?“ spurgte jeg.

Havdyret gloede paa mig med sine store Vandøjne og brød ud i et langtrukkent: „Hwaa . . .?“

Jeg var ikke længer i Stemning til at finde mig i Vidtløftigheder. Rent ud sagt — jeg var en Smule nervøs. Desuden kunde jeg se paa Fyren, at han meget godt havde forstaaet mit Spørgsmaal, hvorfor jeg ikke fandt mig foranlediget til at gentage det.

„Jow, det passer," sagde han da ogsaa lidt efter, idet han trak en Flaske op.

„Vil De da være saa god at bringe ham dette Kort og bede ham om at unde mig et Øjebliks Samtale."

Hvad var dette her? Skulde han bringe Lindemark det „Papir"?

„Ja, for Pokker!" udbrød jeg utaalmodigt. „Og det maa ske straks. Det haster."

„Hov, hov ... tøv et Kuen, bitte Mand! Det javer wal et saa stark."

Bønderne henne ved Bordet gav sig til at grine. Jeg tilkastede dem over Skuldren et foragteligt Blik og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet for at vente.

Jeg kom ikke til at vente længe. Faa Minutter efter, at Kromanden var gaaet bort med sine Ølflasker, vendte han tilbage med Proprietæren og en sort Puddel.

Jeg havde i første Øjeblik næsten ondt ved at genkende Hr. Lindemark. Nu, da jeg saa' ham i Spændejakke, langskaftede Støvler og med en Hund i Hælene, var det gejstlige Præg næsten forsvundet fra hans firskaarne Skikkelse. Dog blev jeg paany slaaet af det ualmindelig alvorlige men samtidigt milde, næsten forklarede Udtryk, der hvilede over hans vejrbidte Ansigt. Jeg kom til at tænke paa, at der vistnok fornylig maatte være overgaaet ham en eller anden stor Sorg, et kært Barns Død eller lignende. Men samtidigt indbildte jeg mig rigtignok i hans smaa, mørke

Øjne at se et Glimt af den altid aarvaagne Mistænksomhed, som jeg før havde iagttaget hos Mænd med smukke og levelystne Koner.

Jeg fremførte mit Ærinde med de Ord, jeg forud havde indstuderet, og han hørte meget forekommende, om end — som naturligt var — med nogen Forbeholdenhed paa mine Udtalelser uden en eneste Gang at gøre Mine til at afbryde mig. Da jeg omsider sluttede, sagde han, lidt forlegent:

„De er formodentlig Forstmand?"

„Hm! Nej . . . nej, det er jeg ikke," sagde jeg. „Men jeg har — som sagt — altid næret overordentlig Interesse for den Slags civilisatoriske Foretagender . . . og jeg har nu derfor ment, at naar man saadan ved Selvsyn søgte at danne sig en paalidelig Forestilling om . . . i det Hele taget — —"

„De er maaske Journalist?"

„Journalist? Næ . . . næ, det er jeg ikke," fremstammede jeg — det begyndte at blive mig lidt lummert om Ørene

ved denne fortsatte Eksamination. — „Jeg er Filolog . . . og det er derfor særligt Sagens folkeopdragende Betydning og — om jeg saa maa sige — den historiske Side af den, der har sysselsat mig, og som — efter min Formening — navnlig i vor Tid ikke kan værdsættes højt nok.“

Denne sidste Bemærkning gjorde Lykke.

„Ja saa . . . naa saaledes,“ ytrede han, synlig interesseret. „Jeg deler ganske Deres Anskuelse. Og nu har De altsaa slaaet Dem ned her paa vor Egn — og i vor stakkels Kro.. De havde vel næppe tænkt Dem Forholdene saa primitive,“ tilføjede han, idet for første Gang et Smil oplyste hans mørke Ansigt. „Kan en Københavner virkelig finde sig i saadanne Forhold?“

Nu kommer det! — tænkte jeg og følte selv, at jeg blev rød.

„Aa hvad, det gaar nok,“ svarede jeg. „Man maa naturligvis ikke stille for store Fordringer.“

„Nej, det maa man ikke.“

„Og desuden . . . saa længe man er ung . . . saa . . .“

„Naturligvis ja . . . Agter De iøvrigt at opholde Dem her i længere Tid?“ spurgte han, idet han nøje og ufravendt iagttog mig.

„Nej, ingenlunde. Saasnart jeg har faaet et tilstrækkeligt . . . jeg mener et lille Overblik, rejser jeg tilbage. Vinteren staar jo for Døren, og jeg har desuden endnu mit Arbejde i København.“

„Selvfølgeligt,“ sagde han og rakte mig sin brune Haand, som jeg et Øjeblik uforstaaende betragtede, før jeg greb den. „Som sagt, det skal være mig meget kært at modtage Dem og vise Dem, hvad De ønsker at se hos mig . . . det er nu dog næppe saa meget, som De synes at antage. Blot maa jeg sige Dem — for at De ikke skal gaa forgæves — at jeg i Morgen Formiddag desværre ikke kan være hjemme; men ellers er jeg til enhver Tid til Deres Tjeneste.“

Han trykkede venligt min Haand.

„Dersom De iøvrigt" — vedblev han — „skulde føle Trang til, mens De opholder Dem her, at opfriske Deres Literaturkundskab paa det foreliggende Felt ... Aftenerne er jo lange nu, og her er vel ikke megen anden Adspredelse for Dem — saa stiller jeg med Glæde mit lille Bibliotek til Deres Disposition. Klassisk-filologiske Værker om Agrikultur — om saadanne gives — kan jeg rigtignok ikke byde Dem; men jeg har f. Eks. Tyskeren Spieglers meget instruktive Værk om Læbælter og Hagemanns om Engvanding; de har begge været mig selv til megen Nytte. Jeg véd ikke, om De har faaet læst det sidstudkomne Hefte af Hedeselskabets Tidsskrift, jeg skal ellers tillade mig at sende Dem ogsaa det. Jeg skal alligevel have Vogn her forbi i Morgen; Kusken kan saa aflevere det. Der findes deri en meget lærerig Afhandling af Thrustrup om Rodkultur-Forsøgene. Den vil vistnok interessere Dem. — — Nej nej, ingen

Ting at takke for. Paa Gensyn altsaa! Jeg ønsker Dem ret et behageligt Ophold her."

Vi trykkede atter hinanden overordentlig venskabeligt i Haanden, hvorpaa han forlod Stuen sammen med sin sorte Puddel.

Henne omkring Bordet havde imidlertid Bønderne og Kromanden siddet og stirret paa os med en Agtpaagivenhed, der efterhaanden var bleven mig endnu pinligere end deres forrige Ligegyldighed. Idet jeg nu vendte mig fra dem og gik hen imod Døren, følte jeg alle disse stive Øjne stikke mig i Ryggen som et Brev Knappenaale.

Da jeg kom tilbage til min Hule, gav jeg mig til at fløjte — en lystig Melodi.

Jeg overspringer den nærmere Begrundelse af denne overraskende Livsytring. Vistnok vilde det have sin store Interesse kritisk at efterspore og udskille de forskellige, hinanden modstridende Sindsrørelser, der gav sig Udslag i denne

gemytlige Fløjten; men i Betragtning af, at det dog blot er en Rejseerindring og ingen Doktorafhandling, jeg her nedskriver; og da jeg unægtelig begynder at blive utaalmodig efter at føre Læserne med mig til lidt mere underholdende Oplevelser, tager jeg mig den Frihed baade her og andensteds at tilsidesætte saadanne Undersøgelser eller i hvert Fald at opsætte dem til en anden Gang, naar jeg har bedre Tid og mindre at fortælle.

Altsaa: jeg fløjtede. Og da jeg havde fløjtet en Stund, gav jeg mig til at nynne. Jeg havde aldeles hørt op at tænke. Af alt, hvad der i dette Øjeblik foregik paa Bunden af min Sjæl, naaede intet op til min Bevidsthed. Jeg befandt mig i den Selvopgivelsens ligeglade Stemning, i det Fortvivlelsens Dødpunkt, hvori Folk maa befinde sig, naar de gaar hen og hænger sig.

Jeg vaktes først igen til Tænkning, da det bankede paa min Dør.

„Kom ind!“ brølte jeg og ønskede

næsten, at det var Fanden selv, der kom for at hente mig.

Det var det dog ikke. I hvert Fald var det Proprietær Lindemarks alvorsfulde Skikkelse, der aabenbarede sig i Døren og med en Undskyldning traadte nærmere.

„Forstyrrer jeg? ... Nej, jeg ser, De har endnu ikke udpakket. Jeg var bange, De sad og studerede. Jeg kommer nemlig for at spørge Dem, om De ikke kunde have Lyst til at gøre os Selskab derinde ved Siden af. Det er et Par Herrer her fra Egnen, der ligesom jeg er bleven overraskede af Mørket og her maa oppebie Maanens Opkomst. Det er jo dog ikke saa hyggeligt for Dem at sidde her alene, og vi for vort Vedkommende vil være glade ved Deres Selskab . . . vi er alligevel nødt til at vente her en Timestid endnu. Her paa Egnen kan man nemlig ikke køre med Lygter paa Grund af Stormen, og Vejene er heller ikke netop de bedste.“

Jeg takkede med et Par Ord og et Buk, men forholdt mig iøvrigt afventende. Jeg forstod nemlig meget godt, at alt dette kun var en Indledning. Jeg havde straks ved hans Indtrædelse læst paa hans Ansigt, at han var kommen til en bedre Erkendelse af, hvad Gæstfrihedens Love bød.

Han gav sig da ogsaa nu til at kaste Blikke omkring i mit Kammer, begyndte at tale om, hvor elendigt jeg egentlig boede, hvor lidet tilfreds jeg dog maatte føle mig; og da jeg stadig Intet svarede ham, spurgte han tilsidst rent ud, om jeg ikke kunde have Lyst til at følge hjem med ham endnu samme Aften og tage til Takke med, hvad hans Hus formaaede.

Jeg gjorde naturligvis de pligtskyldige Indvendinger. Og virkelig havde jeg paa en Maade mest Lyst til kort og godt at afslaa hans Tilbud. Der var kommen Trods i mit Sind nu. Ja egentlig følte jeg mig i høj Grad fornærmet af hans Indbydelse, fordi jeg nødvendigvis

nu maatte betragte den som Resultatet af Overvejelser, der var krænkende for min Stolthed. Jeg sagde til mig selv, at han aabenbart ansaa mig for et Menneske, af hvem en skinsyg Ægtemand Intet behøvede at frygte ... en ung Person, der ikke var i Stand til at sætte hans Husfred i nogen alvorlig Fare.

Ja, bi du! tænkte jeg.

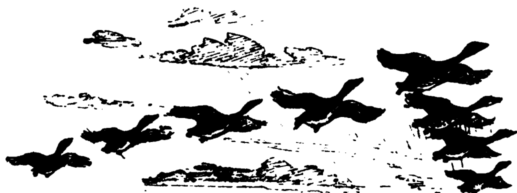
Trods mine Indvendinger vedblev han at gentage sin Opfordring, ja fastholdt den tilsidst med en paafaldende Stædighed.

„Men Deres Frue, Hr. Lindemark! ... Hvad vil dog Deres Frue sige til en saadan Overrumpling?“ udbrød jeg tilsidst og iagttog ham i det samme skarpt.

„Min Kone,“ sagde han — og virkelig kom der et Øjeblik ligesom noget kampberedt i hans Blik og Tone. „Ogsaa min Kone vil det selvfølgelig være en stor Glæde at gøre Deres Bekendtskab. Skulde det ovenikøbet være saa heldigt, at De var musikalsk, vil De være hende

dobbelt velkommen. Min Hustru er en stor Ynder af Musik, og her er jo ellers ikke megen Lejlighed til at tilfredsstille denne Tilbøjelighed."

Jeg opgav herefter min Modstand og trykkede hans Haand.

III

Nogle Minutter senere sad jeg bænket ved et Bord inde i en tilrøget Stue sammen med et Par midaldrende Herrer, hvem min Vært havde forestillet som Proprietær Hansen til Sandbjærg og Klitassistent, Løjtnant v. Hacke.

Denne sidste — en langstrakt, dystert udseende Person — var klædt i en ældet og slidt Jagtdragt af udenlandsk Snit og havde et lille blodrødt Silketørklæde knyttet om Halsen; — paa Væggen bag ham hang en medtagen Dobbeltløber og et Patronbælte. Han sad tilbageslængt i Hjørnet af en Træsofa mellem Bordet og den klinede Væg, havde lagt sit ene, gamaschebeklædte Ben op paa Sædet og blandede sig i Begyndelsen ikke synderligt i Samtalen.

Alligevel var han ikke udeltagende. Over sin lange, nervøst dirrende Haand, med hvilken han hele Tiden drejede paa sit buskede Overskæg, idet han uafladeligt stak dets Ender ind i Munden og trak dem ud igen, tilkastede han mig af og til et hurtigt Blik — ligesom for at forvisse sig om, at han ikke forblev upaaagtet.

Hr. Proprietær Hansen viste sig til Gengæld at være en saare veltalende Herre, en ægte vestjysk Agrar af Korthals-Racen, stor og blodrig, — svulmende af den Slags Sundhed, der fremkaldes af megen fed Mad og stærke Drikke.

Jeg var ikke længe om at opdage, at den gode Mand ikke vendte ganske ubeskadiget tilbage fra sit Markedsbesøg i Købstaden. Tungen vilde undertiden ikke rigtig lystre, Blikket var stivt og glasagtigt, og ovenover Skægget paa de struttende Kinder blussede to store, runde, mørkerøde Pletter ligesom et Par Rødbedeskiver. Desuden ledsagede

han uafbrudt sin Tale med en umotiveret Latter, en besynderlig Underlivs-Klukken, der først fik Luft, naar han nogle Gange havde hugget den knyttede

Haand i Bordet og derefter kastet sig tilbage i Stolen med Hænderne i Siden og opspilet Gab.

Da min Vært fortalte ham om Anledningen til mit Besøg, gav han sig straks til at holde et larmende Foredrag om Egnen, især om Hr. Lindemarks Beplantninger og storartede Over-

rislingsforetagender. Dèr skulde jeg Fanden gale ham se Kultur, — skraldede han op i sin tyktungede Dialekt, som jeg desværre ikke formaar at gengive. Jeg kunde den Onde lyne og fortære ham rejse hele Vestkysten rundt uden at finde Mage til den. Om ti, tyve Aar kunde de sgu køre i Skoven her og høre paa Hornmusik og Syngepiger ligesom ovre ved København. Det vilde blive noget at tale om!

Fra Klitassistenten i Sofahjørnet lød i Anledning af denne Ytring en haanlig Mumlen.

„Sa'e du Noget, Hacke?" vedblev han, vendt imod Vennen, og blinkede i det samme fortroligt til mig med sine glasserede Øjne, som om han vilde sige: læg nu Mærke! „Var der Noget, du vilde have sagt, bitte Hacke? Naa, ikke! ... Jeg skal nemlig sige Dem, Hr.... Hr. ... Hr. Københavner — Hr. Hacke er saadan en Slags Vildmand, han er knusende gal over al den Civilisation, vi laver i Stand her — hva'! Rigtignok

er han kongelig Klitassistent, — men om han kunde følge sin egen Lyst, saa bander jeg paa, at han lavede hele Vendsyssel om til en stor Vildørk, hvor man kunde gaa omkring og jage Løver og Hyæner — og vilde Pigebørn! Ki-ki! Hr. Hacke sværmer for denne hersens Naturtilstand, skal jeg sige Dem ... for Urtiden ... den Gang, De véd nok, da Damerne gik uden Bukser!"

Han huggede atter Knoerne tre Gange i Bordet, saa Glas og Flasker dansede, og fik Luft i en ny Eksplosion.

Klitassistenten, der under sine dystert sammentrukne Bryn atter havde tilkastet mig et hastigt, halvt udfordrende Blik, svarede Intet. Under Vennens langvarige Latterudbrud trak han blot paa Skuldren og saa' haabløst op mod Loftet.

„Hør nu en Gang, gamle Ven!" fortsatte den Anden, da han endelig igen var kommen til Mæle, og lagde nu hele sin tunge Overkrop frem imod ham over Bordet. „Hvad er der i Vejen med

dig? Jeg synes, du er ikke rigtig i Kulør i Dag. Er det Hovedskallen, det igen er galt fat med — hva'? Jeg sagde dig det nok, du skulde have taget med til Staden. Du trænger til lidt Byluft, gamle Udhaler!... Hør nu, Hacke! Lad os faa en lille Fruentimmer-Historie, hva'? Fortæl den dernede fra Sebastopol... du véd nok, den om din Muschka, eller hvad det var, hun hed... hende, Grevedatteren, der forklædte sig som Trompeter og kom og besøgte dig om Natten, naar du laa i Kvartér, hva'! Naa, Hacke, op med Aanden! Sid ikke dèr og mul længer! Ta' en Slurk af Øllet! Skaal, gamle Dreng! — —"

„Tab for Guds Skyld ikke Vejret," afbrød endelig Klitassistenten med en utaalmodig afværgende Haandbevægelse. „Husk paa, at det er ikke Alle, der har Trommehinder af Kalveskind. Lad være med de mange Ord, Joachim ... to er nok, siger Skriften, og den skal vi jo holde os til. Spørg Lindemark!... Jeg er bange for, tykke Ven, at du kommer

til at bøde svært for Ordspild derovre i den anden Verden."

„Den anden Verden ... den anden Verden. Det er svært, som du har faaet travlt med den anden Verden i den senere Tid. Du er jo bleven helt teologisk, bitte Hacke! Du tænker da ikke paa at himle med det første? Har du kanske faaet Lyst til at komme i Lag med en Engletøs ... ki-ki! Ja, du er udspekuleret! Du er sgu storartet, Hacke! Har man kendt Mage. Den anden Verden — —!"

„Hør, hold nu din lille Smørbøtte af en Mund, Goliat! Spar paa din Fedmes Kraft, til du kommer hjem til din egen Dalila. Dèr kan du vist faa Brug for den!"

Atter dundrede Hr. Hansens Knytnæve mod Bordpladen, og hans vældige Gab aabnede sig, parat til et nyt Udbrud. Men pludselig besindede han sig. Han kom aabenbart til at tænke paa, at Vennens sidste Bemærkning egentlig var lovlig nærgaaende. Saa lagde han sig

igen med hele sin Vægt over imod ham og lukkede krakilskt det ene Øje for at give ham Svar paa Tiltale. Men uheldigvis slog nu Tungen aldeles Klik. Mens hans Hoved blev rødere og rødere, formaaede han bare at fremlalle: „Du skulde ellers ... du skulde vist ..."

„Lad fare! Lad fare!" sagde Klitassistenten og slog overlegent ud med Haanden.

Under denne Scene havde min Vært siddet ganske tavs og drejet sit Sodavandsglas mellem sine brune Hænder. En dyb Forlegenhed afspejlede sig i hans Holdning og Mine, og han saa' hvert Øjeblik paa sit Ur.

„Agter De at forblive her i længere Tid?" spurgte nu Hr. v. Hacke, idet han for første Gang saa' lige paa mig med sit gennemtrængende Blik.

Jeg svarede, at jeg kun opholdt mig her paa Gennemrejse.

„Rimeligvis behager Lokaliteterne Dem ikke. Meget forstaaeligt! Kender af egen Erfaring det lille Lukaf derinde

bagved. Ikke netop komfortabelt! Der er noget rigeligt med Skarnbasser i Sengehalmen! Men saadan er Livet her ... i alle Forhold! De forstaar? Man maa her vænne sig til den fortrolige Omgang med alle Arter af Skarnbasser. *Que faire? Il faut être souple. avec la pauvreté!*... Kender De det Citat?“

Jeg maatte bekende min Uvidenhed.

„Hvor gammel er De, med Forlov?“

„Toogtyve.“

Han betragtede mig en Stund i Tavshed.

„Toogtyve. En lykkelig Alder! Jeg kunde være i Stand til at misunde Dem! ... De ser efter mit Haar. Ja, det er spist op — væk! Jeg skal sige Dem, naar man har naaet Fyrretyveaars-Alderen, er Resten af Livet nærmest en Indøvelse i at blive fortæret ... en langsommelig Forberedelse til det store Festmaaltid for Maddiker, hvortil vort ærede Kadaver en Gang skal tjene. En lystelig Tanke, ikke sandt? Gør mig den Tjeneste at tænke den rigtig til Bunds,

naar De i Nat ligger derinde og slaas med Brumlebasserne. De vil da give mig Ret i, at den Slags Smaakravl alligevel ikke er de værste Sengekammerater. De forstaar?"

Jeg svarede, at jeg heldigvis ikke vilde faa Lejlighed til at anstille saadanne Betragtninger, idet Hr. Lindemark havde været saa elskværdig at tilbyde mig Husly i sit Hjem, og jeg havde været saa ubeskeden at modtage en saa overordentlig Gæstfrihed.

„Øj, øj!" udbrød han, pludselig livfuld, og trak Benet ned fra Sofaen. „Ser man det! Saa De begynder at holde aabent Hus, Lindemark. De herbergerer tilskadekommende Vejfarende. Meget smukt! I Sandhed overordentlig anerkendelsesværdigt!... Tør jeg spørge, om det er et nyt Udslag af Deres allersomkristeligste Sindelag, gode Lindemark? Agter De at agere barmhjærtig Samaritan her paa Pladsen? —"

„Skal vi ikke forlade det Emne, Hacke?" afbrød min Vært ham med en Sagt-

modighed, der dog i høj Grad gjorde Indtryk af at være tilkæmpet. „Det vilde vist være det mest passende. I det hele taget, — —“

„Som De behager! Altid til Tjeneste!... De mener maaske, at den unge Mand kunde finde paa at føle sig stødt. Aa, véd De hvad, naar man har saa megen kristelig Deltagelse i Vente — for ikke at tale om Deres Frues kvindelige Omhu! — — Forøvrigt min allerærbødigste Tak for Oplæring i god Tone, min kære Lindemark! Det er maaske i det hele dristigt af mig i min nuværende inferiøre Stilling at tale saa frit til en saa fortjenstfuld Mand, der, hvad Dag, det skal være, kan blive ophøjet i den hæderværdige Kammerraadsstand. Á propos, — hvordan gaar det med Udnævnelsen? Jeg synes, den lader vente noget længe paa sig. Lige meget! De véd, De har min Agtelse — baade som Ægtemand og som frugtbargørende Overrisler i anden Forstand. Jeg hilser Dem!“

Han hævede sit Krus og drak.

Lindemark svarede Intet og rørte heller ikke sit Glas. Han følte sig øjensynlig højst ilde tilmode ved den Vending, Underholdningen efterhaanden havde taget. Flere Gange havde han set uroligt hen paa mig ligesom for at læse paa mit Ansigt, hvad jeg tænkte.

Forøvrigt havde jeg omtrent lige fra Begyndelsen lagt Mærke til, at der var de to Herrer noget imellem. Hr. v. Hacke forsømte aldrig nogen Lejlighed til ved en eller anden Bemærkning at forsøge paa at latterliggøre Hr. Lindemark; og denne havde tydeligt nok mere end én Gang haft meget vanskeligt ved at bevare Herredømmet over sig selv.

Fra nu af begyndte Klitassistenten at være ubehagelig ogsaa imod mig. Han lænede sig tilbage mod Sofaryggen, strakte sine lange Ben fra sig og mønstrede mig fra Top til Taa med et saare haanligt Smil.

Overhovedet mærkede jeg nu, at han var mere beruset, end jeg fra først af

havde troet, og end hans hidtil forholdsvis rolige og beherskede Optræden havde ladet formode. Han begyndte at tale forblommet om „unge Kyllinger“, der mente at kunne rejse rundt og imponere Verden med et Mælkebrødsfjæs og tre Kællingehaar paa Hagen. Han udbredte sig humoristisk om „vor Tids unge Helte“, der livagtig saa' ud, som om de var snydt ud af Næsen paa en blegsottig Tante o. s. v.

„Undskyld, Højstærede!“ — sagde han blandt andet — „Jeg ser, De gaar med høje Flipper. Jeg vil ikke paastaa, at det klæder Dem; men det er rimeligvis Dagens Helte-Mode, ikke sandt? Forøvrigt en meget praktisk Mode for visse Folk, hvem Forsynet i et overgivent Lune har anbragt en Pibestilk under Hovedet i Stedet for en ordentlig Hals — ligesom under Kaalhovederne! ... Guds hellige Død! Naar jeg ser et saadant lille Menneske i Vestelommeformat, tænker jeg tidt paa, hvor Vorherre dog i Grunden er en stor Spasmager.“

Han vedblev en Stund i samme udfordrende Tone, og min Vært saa' mere og mere ængstelig hen paa mig. Unægtelig følte jeg mig ogsaa noget ilde berørt af hans Sarkasmer. Dog kunde jeg ikke for Alvor blive fornærmet paa ham. Dertil var jeg altfor optaget af hele hans Person, af hans usædvanlige Ydre, hans Tale, hans Sinds dybe Bitterhed, af selve denne topmaalte Uforskammethed, hvormed han behandlede os Allesammen.

Han saa' ud til at være en Mand mellem Fyrre og Halvtreds, var høj og mager, næsten afpillet, men knokkelstærk af Bygning, navnlig med en Skulderbredde, som mangen Kavalleriofficer kunde misunde ham. Det omtrent skaldede og allerede stærkt graanende Hoved var derimod forholdsvis lille og syntes endnu mindre paa Grund af den vældige, buskede Moustache — et Par fuldkomne Rævehaler — der skjulte hele den underste Del af Ansigtet. Egentlig smukt var dette Ansigt ikke; Næsen var en Klump, Huden over Panden rynket og gusten,

Øjnene svulne og rødkantede. Og dog var der over disse medtagne Træk som over hele hans Skikkelse noget, der i høj Grad betog mig. Selv uden hans drukne Vens Hentydninger til en æventyrlig Fortid vilde de have fortalt mig om et rigt bevæget Liv, levet i ubeherskede Naturdriflers Vold, et Fribytter-Liv, helliget Kamp og Farer og glade Drikkelag og Kvinders Kærlighed.

Da Ingen længer svarede ham, tav han endelig og rejste sig. Han trak en Jagtpibe frem af sin Jakkelomme og gik hen for at stoppe den af den Tobakstønde, der i alle vestjyske Krostuer staar opstillet til Gæsternes fri Afbenyttelse.

Imidlertid var den tykke Hr. Hansen kommen nogenlunde til Samling igen; og mens nu Hr. v. Hacke var beskæftiget med sin Pibe og derved vendte Ryggen til den Del af Stuen, hvor vi opholdt os, fandt han paa at hævne sig paa Vennen ved en ondskabsfuld Streg. Med en undertrykt Fnisen hældte han

lydløst Indholdet af Klitassistentens store Ølkrus ned i Spyttebakken og fyldte det derpaa med Kognak fra en Flaske, der stod paa Bordet mellem de andre Drikkevarer.

Jeg blev saa opbragt over denne dumme Spøg, at jeg havde ondt ved at bevare den Tilbageholdenhed, min Stilling som Gæst paalagde mig. Ogsaa Lindemark røbede tydeligt sin Misbilligelse og vilde netop til at skride ind, da Hr. v. Hacke kom tilbage og brat afskar os Alle Ordet.

Med en højst uhøvisk Bemærkning om Kvinderne i Almindelighed og Brunetterne i Særdeleshed hældte han sig frem over Bordet for at tænde sin Pibe ved den ene af de to Tællepraase, der udgjorde Stuens eneste Belysning, kastede sig derpaa tilbage i sit Sofahjørne og gav sig til at synge en Stump af en utugtig Vise.

„Kender De den, Lindemark?“ spurgte han og lo. „Nu, da De lader til at ville hellige Dem Ungdommens Opdragelse,

skulde De virkelig lægge Dem lidt efter den højere Poesi. Eller hvad mener De om denne:

> **„Da Thea fik sin første Særk,**
> **Hun sprang sin Klavs i Møde — —“**

„Hør nu, Hacke,“ afbrød Proprietær Hansen ham og greb til sit Glas. „Lad os nu holde Fred. Lad os nu være gemytlige og ikke skændes. Hvorfor drikker du ikke noget, gamle Ven! Du er jo ganske skindtør i Halsen, kan jeg høre. Lad os tage en ordentlig Slurk af Øllet. Skaal, gamle Tøsejæger!“

„Skaal, du kære Tykkert!“ svarede Hacke og tog om Hanken af sit Krus. „Du er dog endelig lidt af et Menneske. Trods alle dine femten Lispund Flæsk er der ikke noget tintet ved dig. Du gør ikke nogen Røverkule af din Flomme, gamle Joachim! Derfor kan jeg lide dig. Du stiller dig ikke op som en Engel mellem Skyerne men holder smukt Næsen ved Jorden ligesom Svinene. Skaal!“

Han førte Kruset til sin Mund. Men inden det havde naaet Overskægget, standsedes det som ved et Ryk; hans Bryn rynkedes, og Blikket fór et Øjeblik tvivlraadigt om imellem os, indtil det standsede ved Kognaksflasken paa Bordet.

Spiritusduften havde itide røbet det lumske Anslag. I et Nu forstod han hele Sammenhængen.

„Ah! . . . Naa saaledes!“ sagde han med et ildevarslende Nik.

Jeg troede, han vilde have kastet Kruset med dets Indhold lige i Hovedet paa os. Men i Stedet satte han det atter for Munden og gav sig roligt til at tømme det.

„Men Menneske! ... Er De forrykt!“ raabte paa én Gang Lindemark og jeg og sprang op.

Men inden vi kunde forhindre det, havde han tømt Kruset lige til Bunden og satte det nu saa haardt ned mod Bordpladen, at det sprang i Stykker og rullede ned paa Gulvet.

Vi stod begge maalløse. Jeg var saa betaget, at jeg formelig kom til at ryste. Endog Hr. Hansen glemte med ét at fnise og plantede begge Hænderne i Siden i himmelfalden Forbavselse.

„Hvad er der i Vejen?“ spurgte derpaa v. Hacke og maalte os med et Blik, mættet med den mest ophøjede Foragt. „Var det maaske ikke Meningen? ... Jeg synes, I ser saa blege ud, Godtfolk? Er I bange for en drukken Mand? ... Frygter I maaske, jeg skal servere Jer nogle smaa Sandheder? I véd jo, hvad man siger om Børn og fulde Folk! ... Ha, ha, ha! ... Se til Lindemark! Gud hjælpe mig, staar han ikke dèr, som om han bad sit Fadervor! ... Frisk Mod, Gutter! Jeg vil skaane Jer for denne Gang ... baade Jer og Jeres bedre Halvdele, som ikke skal tages fra Jer. Holla! Hvem kommer dèr? Se se, agtværdige Gamle! Hvad vil I her mellem Gravene?“

Det var Kromanden, der stak sit graaskæggede Hoved ind ad Døren for

efter Ordre at melde, at Maanen var staaet op og Luften begyndte at lysne.

„Meget vel, ærværdige Snapseskænker!“ vedblev v. Hacke og slog ud med Haanden. „Far da i Guds Navn med Fred, I gode Ægtemænd! Jeg misunder Jer ikke Hjemkomsten. Og du ... Kromand! ... Hejda! Hvor blev han af? ... Naa, ligemeget! ... Vær saa god at formelde min Respekt hos Deres Frue, gode Lindemark! Ved Gud, jeg mener det af et ærligt Hjærte. Vær saa god at sige hende, at jeg har drukket hendes Skaal her ... og alle dejlige Kvinders Skaal! Og dersom De tillader det, vil jeg her bekræfte min Hyldest paa anstandsmæssig Maade — — — Salut!“

Han havde, mens han talte, trukket sin Bøsse ned fra Væggen bag sig, og ved det sidste Ord affyrede han den i strakt Arm hen imod Kakkelovnen.

„Salut!“ gentog han, og atter knaldede et Skud, mens Haglene raslede omkring paa Gulvet, og Stuen fyldtes af en kvælende Røg.

Jeg var aldeles imponeret.

Hidkaldt af Skuddene ilede Kromanden ind; Lindemarks Hund hylede, og hele Huset kom paa Benene. Den gamle Graaskæg var vred som en Tysker og brugte Mund, skønt han aabenbart var vant til Klitassistentens Udskejelser.

Lindemark, hvis Ansigt var bleven ganske gulgraat, havde allerede én Gang før ved et Nik ladet mig forstaa, at vi burde fjerne os. Nu tilkendegav han mig paany og meget bestemt, at vi maatte afsted, og forlod i det samme selv Stuen.

Men jeg kunde ikke faa mig til at forlade dette Menneske i en saa ophidset Sindstilstand. Endog Proprietær Hansen begyndte øjensynlig at blive betænkelig for Følgerne af sin Kaadhed. Han var med ét bleven ganske ædru og gav sig til forsigtigt at rykke Vennen i Ærmet for at faa ham beroliget.

„Kom nu med ... kom nu med, gamle Kammerat!“, sagde han. „Lad os køre hjem til mig, saa ligger du i Nat i vort

Gæstekammer, saadan som du er vant til, ... det er vist det bedste. Nu bare rolig, gamle Dreng, — og la' være med de Øjne! Herregud, vi mente jo ikke noget Ondt med det — —"

Men Hacke var nu bleven aldeles ustyrlig. Han gjorde sig med Magt fri for Vennens Tag og raabte:

„Til Helvede med dig! ... Skynd Jer hjem ... jeres lystne Koner venter jer! Lad mig i Fred! ... Hvor er han, den unge Silkeabe! Lad ham i Guds Navn fare! Min Velsignelse følge ham! De unge Glutter holder dog ikke af skaldede Isser og bedærvet Aande. Min Velsignelse, siger jeg! Naar man er kommen i min Alder, maa man vænne sig til at gantes med de gamle Kællinger. Hejda, Krovært! Jeg synes, jeg saa' en énøjet Heks ude hos Jer før. Sig til hende, at jeg vil snakke lidt med hende ... Gaa væk, I Stodderyngel! Væk, siger jeg!"

Det var ikke muligt at tale ham til Rette. Synet af os gjorde ham mere

og mere vild. Vi havde intet andet at gøre end at forlade ham.

Inde i Skænkestuen talte Proprietær Hansen sagte til Kromanden og gav ham Paalæg om at tage sig lidt af Hacke og sørge for, at han ikke gjorde nogen Ulykke paa sig selv.

„I kan jo i fornødent Fald lægge ham ind paa Humlesækken,“ sagde han og hentydede hermed til den mig tiltænkte Seng. „Men se ellers til, at han kommer nogenlunde ordentlig afsted.“

„Men kan han finde Vejen hjem alene?“ spurgte jeg ganske beklemt. „Boer han her i Nærheden?“

„Nej, han har sgu sin Hule Fanden i Vold ude i Klitterne. Men han klarer sig nok. Han er vant til at strejfe omkring her paa alle Tider af Døgnet, og han har Øjne som en Kat til at finde Vej i Mørke med.“

„Han er vist i det hele et meget mærkeligt Menneske,“ ytrede jeg, halvt for mig selv, idet jeg gennem Døraabningen og den endnu tæt bølgende Krudt-

røg skimtede Omridsene af hans Skikkelse derinde i Sofahjørnet, hvor han nu sad ganske sammensunken, med

Hovedet tungt støttet i Haanden, — et Billede paa den dybeste Sønderknusthed.

„Ja mærkelig . . . det kan De sgu bande paa. Lutter Ild og Fut og Stem-

ning ... en ren Vulkan! Og farlig for Fruentimmerne, kan De tro, saa meget til Aars han end er,“ tilføjede han halvt hviskende og blinkede med Øjnene.

„Men hvorfor er han saadan ... jeg mener . . . han synes ikke at være lykkelig.“

Hr. Hansens Ansigt fortrak sig til en hemmelighedsfuld Grimace.

„Ser De, mellem os sagt ... tys!“

Han afbrød sig selv ved Synet af Lindemark, der nu kom ind udefra og meldte, at Vognen var parat.

Jeg havde egentlig allermest Lyst til at blive nu. Jeg begyndte at fortryde, at jeg havde taget imod den kedsommelige Plantørs Indbydelse. Men det var nu for sent at gøre Undskyldninger. Min Vadsæk var allerede bragt ud paa Vognen; jeg maatte afsted.

Faa Minutter efter kørte jeg ved Hr. Lindemarks Side bort fra Kroen.

IV

Vi havde omtrent halvanden Mil at køre. Stormen var endnu lige haard, og Maanen lyste ikke stærkere, end at vi kun med Nød og næppe kunde se den smalle Vej, ad hvilken vi kørte frem.

Vi vekslede i Begyndelsen ikke ret mange Ord. Dertil var vi — hver paa sin Vis — altfor optagne af det nysoplevede Optrin. Skønt min Vært bestræbte sig for at skjule det, kunde jeg tydeligt mærke paa ham, at ogsaa han var begyndt at fortryde den overilede Indbydelse.

„Deres Ven, Løjtnant v. Hacke, synes at være et meget ejendommeligt og højst

interessant Menneske," ytrede jeg omsider, skønt jeg godt forstod, at denne Anerkendelse af den uforbederlige Vildbams ikke kunde være den fromme Mand behagelig.

Hr. Lindemark svarede heller ikke straks. Et Øjeblik syntes han endog helt at ville overhøre min Bemærkning. Endelig sagde han i sin urokkeligt alvorlige og fredsommelige Tone:

„Hr. v. Hacke er et meget ulykkeligt Menneske, der aldeles mangler Selvbeherskelse, og hvem man derfor i høj Grad maa beklage. Han hører til den Slags Stakler, der — som man siger — er kommen paa Kant med Livet og Samfundet... det vil egentlig sige: med sig selv. Og saadanne Naturer — jeg véd det nok — finder jo Ungdommen gærne fængslende og interessante. Jeg for min Del har den oprigtigste Medlidenhed med Hr. v. Hacke. Naar De kalder ham min Ven, maa jeg dog bemærke, at vi i Virkeligheden er hinanden ganske fremmede. Naturligvis, i en Egn som denne er det

nødvendigt til en vis Grad at holde selskabelig Omgang med Alle af sin egen Stand. Men iøvrigt er Hr. v. Hacke og jeg i enhver Henseende saa vidtforskellige og i et enkelt Punkt saa afgjorte, ja, jeg kan sige, saa uforsonlige Modstandere, at — —"

„De mener ... han er maaske ingen Kirkens Mand?"

„Hr. Hacke er erklæret Ateist. Dette forklarer, efter min Mening, hele hans Liv."

„Saavidt jeg forstod nogle Ytringer af Hr. Hansen, har han nok haft en meget bevæget Fortid. Har han virkelig som ung deltaget i Krim-Krigen?"

„Saaledes fortæller han i det mindste ... og der er vist egentlig ingen Grund til at betvivle det, skønt man ellers gør vel i at være varsom med at fæste Lid til hans mange Fortællinger. Hr. Hacke er i Besiddelse af en overvældende Fantasi, der ofte gør ham det vanskeligt at skelne andres Bedrifter fra egne Oplevelser. Misforstaa mig ikke, jeg sigter

ham ikke for netop at fare med bevidst Usandhed ... jeg vil antage, at han i hvert Fald i de fleste Tilfælde selv troer paa, hvad han fortæller."

„Men hvorledes er han egentlig kommen hertil?" spurgte jeg, mere og mere interesseret. „Og tilmed som Klitassistent?"

„Ja — hvad skal man sige? — det er en saare underordnet Stilling, som egentlig intetsteds hører hjemme. Den blev i sin Tid saa at sige lavet til ham for at faa ham anbragt. Det var hans formaaende Slægtninge, der tog sig af ham i et Øjeblik, da han truede med at gaa fuldstændigt tilgrunde. Det er nu snart to Aar, siden han kom hertil, og han var den Gang — baade aandeligt og legemligt — yderst nedbrudt. Man talte endog om, at han skulde have gjort Forberedelser til — ja været fast bestemt paa at sætte en uaftvættelig Plet paa sit ansete Familienavn ved en Handling, som — —"

„Mener De ... Selvmord?"

Han nikkede.

„Ja saa."

„Og, desværre, han er jo endnu langt fra falden til Ro. Som alle saadanne Naturer har han saa svært ved at komme rigtig til Fred og Forstaaelse med sig selv ... og derfor ogsaa med Andre. Det gør mig inderlig ondt for ham. Men den hellige Skrift siger det jo: fredløs være hver den, som trodser Herrens Bud!"

Jeg havde nær sagt Amen. Dog nøjedes jeg med at se til Siden og rømme mig.

Hvor jeg foragtede dette Menneske! Jeg tænkte: dèr sidder denne tamme Krage, saa tryg i sin lune Skindpels, og skræpper saa fromt, saa behersket og overbærende om den vilde, hjemløse Fugl, der maaske i dette Øjeblik flakker ensomt omkring over Heden, — ene med sin stolte Menneskeforagt og sine mørke Tanker! Jeg følte den største Lyst til med ét at kaste min Maske og aabenbare mig for ham som den gudsforgaaede Galning, ogsaa jeg indbildte

mig at være. Jeg var atter bleven mig selv. Mit Bryst svulmede igen af Mod og Ungdomstrods. Mit tykke Blod begyndte paany at syde af Utaalmodighed efter at gribes af de store Følelsers Svimmelhed . . .

Mine Læber fortrak sig pludselig i et Smil. Jeg kom til at tænke paa Fru Lindemark, der under den bevægede Sammenkomst i Krostuen var gaaet mig ganske af Minde. Jeg huskede Fragtkuskens Ord om hende ... „en Dame med verdslige Lyster". Meget godt! Ingen kunde jo vide, hvad der vilde hænde. Ved Gud, jeg skulde uden Samvittighedsskrupler sætte et Par lueforgyldte Hanrejshorn i Panden paa dette Bibelfaar, der jo ovenikøbet havde udæsket mig ved saa ganske uden Frygt og Mistro at aabne mig Dørene til sit Fruerbur.

Han maatte nu tage Skade for Hjemgæld! Selv nærede jeg ingen Tvivl om at være i Besiddelse af tilstrækkeligt forføreriske Egenskaber. Min lette Sejr

over den lille kristianshavnske Papirhandlerdatter havde i saa Henseende givet mig den fornødne Selvtillid. Vel ansaa' jeg mig ikke netop for en Adonis; dertil var visse Uregelmæssigheder i mine Ansigtstræk for iøjnefaldende. Dog troede jeg mig i Besiddelse af en vis, karakterfuld Skønhed eller i hvert Fald af den Art dæmonisk Grimhed, der efter Sigende skal være allerfarligst for Flertallet af Kvinder.

Jeg saa' mig omkring over det vide Ørkenland — dobbelt vildt og dystert nu i det sparsomme Maanelys. Sandelig, tænkte jeg, den vilde Vind havde alligevel ikke forført mig. Nu forstod jeg slet ikke, hvorledes jeg før havde kunnet sidde saa mistrøstig og se ud over dette storladne Øde uden Haab om her at finde den Trolddomskilde, der kunde slukke min stærke Livstørst. Jeg tænkte ved mig selv: det er igen den endnu uovervundne Rest af Spidsborgeraand i dig, der har været paa Spil her. For Pokker! Hvorfor bestandig

Idyllen? ... Guds Død! Her sad jeg jo midt i Æventyrets Land, i Fortryllelsens Rige! ... Her, hvor selve Naturen talte Lidenskabens Sprog; hvor Alt var endeløst stort, uden Maade og uden Grænser, — her maatte jo netop være den rette Jordbund for de stærke, frie og hellige Følelser, som Idyllens lumre Luft kvalte i Fødslen og som de store Byer saa sørgeligt hurtigt udmarvede.

Jeg kom til at mindes min Yndlingsdigter Liebmanns „Sang til Danmark“, og jeg citerede for mig selv disse Vers:

„Saa mangen priser din Sct. Hans,
naar til en stakket Sommerdans
du kiltrer op din Taagedragt
med Sydens laante Pragt.

Nej, heller synger jeg din Pris,
naar Nordenvindens Tugtens Ris
gaar over Høj og Dal med Brag
en sortblaa Vinterdag.“

Jeg blev efterhaanden tavs og andægtig. Jeg stirrede op imod den mørke Stormhimmel, mellem hvis forbiilende Skyer en Stjerne nu og da et flygtigt

Øjeblik kom til Syne som et Glimt af Evigheden. Lig et Aandernes Kor, en Sfærernes Jubel-Hymne bruste Stormen henover mit Hoved ... og stærkere og stærkere grebes jeg af den sikre Forudfølelse af, at jeg virkelig her traadte min ventende Lykke i Møde, ... at nu nærmede sig endelig det store Mysterium, den Livets mægtige Omfavnelse, som jeg havde eftertragtet.

Jeg blev vækket i min Andagt af Hr. Lindemark, der med sin Pisk gjorde mig opmærksom paa et stjerneformigt Lysskær, der var dukket op noget borte i samme Retning, hvori vi kørte.

„Det er Storgaarden," sagde han.

Nu opdagede jeg ogsaa, at vi nærmede os Hedegrænsen. Jeg skimtede i Horisonten den første Klitrække, og langt oppe i Nord saaes Himlen et Øjeblik rødligt belyst af Skæret fra et omdrejende Fyr.

Saa dundrede det under Hestene; vi kørte over en Bro. Jeg hørte Vandet nedenunder risle gennem et aabent Stig-

bord, og denne Lyd gjorde ligefrem et ubehageligt Indtryk paa mig. Nu var jeg altsaa igen udenfor den frie Naturs Enemærker. Her traf jeg igen Elementerne bundne med Jern og Slaa til Civilisationens Trædemølle. Rimeligvis var dette Sluseværk et Led i Hr. Lindemarks saa højt berømmede Overrislings-Foretagende. Det var jo denne Guds Mand, der havde taget sig af Naturens Optugtelse her! — —

Kort efter rullede vi ind i Gaarden. En aldrende Husbestyrerinde og en ung, rundkindet Bryggerspige modtog os paa Stentrappen. Puddelhunden, der under Kørslen havde ligget og sovet under Sædet, sprang ned fra Vognen med en glad Gøen. Fra Stalden kom en Karl løbende med en Lygte.

Inde i Forstuen mødte der mig straks en bitter Skuffelse. Paa Hr. Lindemarks — som det forekom mig — noget ængstelige Forespørgsel om hans Hustru, svarede Husbestyrerinden, at Fruen ikke

befandt sig vel og havde trukket sig tilbage.

„Saa for Satan!“ bandte jeg ved mig selv og havde nær raabt det ganske højt.

Lindemark sagde ingenting.

V

Da jeg den næste Morgen vaagnede efter en kort og urolig Søvn, var det med en Fornemmelse af at have tilbragt en Nat i Helvede. Det var ikke Sengens Skyld; den var et Himmerige af Snehvidhed og dunblød Yppighed. Og henne i Kakkelovnen buldrede i Begyndelsen af Natten et Par store Tørv, der gennem det halvaabne Spjæld kastede et stemningsfuldt Dæmringsskær ud i Stuen.

Men udenfor lød et andet Bulder ... nej, Bulder er ikke det rette Ord for den hundredstrubede Larm, der skreg og brølede og hvæste og rallede rundt omkring mig. Det var, som om alle Dyrerigets vilde Bestier havde forsamlet sig her til et blodigt Kampstævne. Naar jeg nu og da, overvældet af Træthed efter Rejsen, faldt hen i et Øjebliks Blund, drømte jeg straks om alle Slags Urskov-Rædsler, fantaserede om Kæmpetigere, der — snerrende af Blodtørst — listede sig langsmed Tagryggen ovenover mit Hoved; om fabelagtige Elefanter, der i Raseri rendte de brede Pander mod Gaardens Porte, saa Planker og Hængsler splintredes, ... om store Horder af Flodheste, der i en Sky af ophvirvlet Sand kom luntende over Klitterne ude fra Havet, udstødende frygtelige Brøl gennem deres rosenrøde Flab.

Jeg havde aldrig oplevet noget lignende. Skønt Hr. Lindemark havde fortalt mig, at det kun blæste en dagligdags Storm, maatte jeg hvert Øjeblik op af

min Seng og hen til Vinduet for at se, om ikke Verden var ved at gaa under. Ikke fordi jeg paa nogen Maade var bange eller blot fortrædelig over at blive forstyrret i min Nattero ... o nej! Dette stormfyldte Mørke rundt omkring mig, denne Rasen af de løsslupne Elementer passede just fortræffeligt til den Stemning, hvori Aftenens forskellige Oplevelser og mit eget Hjærtes højtstemte Forventning havde bragt mig.

Desuden — jeg vidste, at jeg alligevel ikke vilde kunne falde i Søvn. Dertil var mit Blod for uroligt, mit Hoved for bespændt af Tanker og dristige Planer. Navnlig var jeg meget optaget af det Spørgsmaal, hvorledes Fru Lindemark egentlig saa' ud. Var hun høj eller lille, blond eller mørk ... maaske rødblond ligesom Katarina? Og hvorledes var hendes Karakter? ... Jeg havde ingenlunde let ved at danne mig et sammenhængende Billede af hende gennem de faa og spredte Oplysninger, jeg hist og her havde kunnet opsnappe. Kun

saa meget mente jeg allerede at turde slaa fast: nogen almindelig Kvinde var hun ikke, ... i hvert Fald ikke i disse Omgivelser.

Gennem hendes Mand havde jeg faaet mindst at vide om hende. Hver Gang jeg ved Aftensbordet eller senere, mens vi sad i hans Stue og røg Tobak, havde forsøgt at føre Samtalen hen paa hende ved at udtale en Beklagelse over hendes Ildebefindende, en Frygt for at være hende til Ulejlighed el. lign., var han bleven paafaldende tavs og dobbelt alvorlig og havde kun svaret med en forlegen Mumlen. Efter al Rimelighed havde jeg derfor maattet gaa i Seng uden at have faaet noget tilforladeligt Indblik i de to Ægtefællers Samliv, dersom der ikke i Samtalens Løb var paakommet mig noget menneskeligt.

For at sige det rent ud: jeg blev nødsaget til at afbryde min Vært i hans Udvikling af den mellemevropæiske Bjærgfyrs Fortræffelighed som Læ-Giver og bede ham om at anvise mig det

Sted, der i ethvert Hus er helliget den absolute Ensomhed.

Hr. Lindemark rejste sig straks op og hidkaldte et Tyende. Og bedækket med min Stormhue og ledsaget af den rundkindede Bryggerspige, der bar en Haandlygte, maatte jeg nu foretage en i Sandhed æventyrlig Vandring over mørke Gaarde og gennem skumle Smøger, hvor Stormpresset undertiden var nær ved at rive mig omkuld, ... mellem Staldbygninger og Udhuse, forbi Møddinger og et spøgelseagtigt Skur ... indtil vi omsider naaede mit Bestemmelsessted.

Her takkede jeg min Ledsagerske og forsvandt ind i Aflukket.

Men i sin landlige Uskyld blev hun staaende udenfor Døren med Lygten i Haanden og ventede. Jeg følte mig unægtelig noget trykket af denne usædvanlige Opmærksomhed og havde egentlig helst været den foruden. Imidlertid fremkaldte den uvilkaarlig en vis Fortrolighed mellem os, hvilket atter havde til Følge, at der paa Tilbagevejen — saa-

vidt Blæsten tillod det — udspandt sig en Slags Samtale mellem os.

Rigtignok var Pigebarnet meget treven i sine Svar paa mine Spørgsmaal om Storgaarden og dens Beboere, hvorom jeg søgte at udfritte hende lidt. Navnlig var hun slet ikke at formaa til at udtale sig om sin Husfrues „Ildebefindende", som jeg var begyndt at finde noget mystisk. Paa alle mine Spørgsmaal desangaaende svarede hun uforanderligt, at „det kendte hun ikke noget til ... det vidste hun Ingenting om." Derimod fik jeg at vide, at Fru Lindemark ikke var „barnefødt" dèr paa Egnen men var fra „Østerlandet", som hun udtrykte sig, — desuden, at Ægteparret havde to Børn, en Dreng paa ni Aar og en lille Pige paa seks, hvilke imidlertid — trods deres unge Aar — ikke længer opholdt sig i Hjemmet men for nylig var anbragt i Pleje hos en af Hr. Lindemarks Slægtninge.

Da jeg udtrykte min Forbavselse herover, hørte jeg hende mumle — som

ventede hun ikke, jeg skulde høre det — at det var jeg „nok ikke ene om at ynkes over.“

Jeg tænkte mit derved . . . og lykønskede i Stilhed mig selv. Jeg var nu fuldt overtydet om Tilstedeværelsen af den Uoverensstemmelse mellem Ægtefolkene, som jeg hele Tiden havde anet — ja saa at sige forudsat — og bygget mine dristige Forhaabninger paa.

— — Da jeg den næste Morgen mødte til Frokosten, vel friseret, med min „dæmoniske“ Haarlok omhyggeligt arrangeret i Panden, beredtes der mig paany en Skuffelse, . . . Husets Frue lod sig stadig ikke tilsyne.

Heller ikke Hr. Lindemark var endnu kommen tilstede, og jeg benyttede derfor Øjeblikket til varsomt at udspørge den gamle Husholderske, der listede omkring med mimrende Mund og en Støvekost. Jeg spurgte hende, om hun troede, at jeg vilde faa Lejlighed til at hilse paa Fruen en Gang i Løbet af Formiddagen.

„Nej," svarede hun meget afgørende og saa' i det samme hen paa mig med et Par gode, bedrøvede Øjne. „Fruen staar aldrig op før senere ... ikke før til Middag," føjede hun til paa en Maade, som om hun egentlig ikke vilde have sagt det.

„Fruen er altsaa ikke syg?"

„Aa — saadan syg —," mumlede hun og gav sig i det samme meget ivrigt til at ordne Bøgerne paa sin Herres Skrivebord, som var hun bange for paany at komme til at fortale sig.

Jeg gjorde ved mig selv den Bemærkning, at den gode Herregaardsfrue just ikke syntes at være elsket af sine Undergivne. At hun derimod forstod at indgyde dem Respekt, fik jeg et Øjeblik efter et utvetydigt Bevis paa.

En sortsmudsket Pige stak nemlig Hovedet ind ad Døren og hviskede med Forskrækkelse i Stemmen:

„Steensen, skynd Dem . . . Fruen ringer!"

Det gamle Menneske blev med ét som

elektriseret. Hun kastede straks de Bøger, hun havde i Haanden, og ilede ud af den vidtaabnede Dør, gennem hvilken nu ogsaa jeg hørte en Klokke lyde. To-tre Piger løb i Hastværket mod hinanden ude i Køkkengangen, ... allevegnefra hørtes Raabet: „Fruen ringer!“ Det var, som om den lille Klokkelyd spredte Oprør og Rædsel over hele det store Hus.

I det samme kom Hr. Lindemark ind fra Gaardspladsen efter tilendebragt Morgeninspektion blandt sine Arbejdere. Han trykkede paafaldende varmt men tavst min Haand; hvorpaa vi satte os til Frokostbordet.

Jeg forholdt mig stadig skarpt iagttagende. Der forekom mig at være noget aparte ved min Vært i Dag. Ikke alene syntes hans Alvor mig endnu tungere end den foregaaende Aften; men der var i hele hans Væsen noget nervøst uroligt og adspredt, der fik mig til at tænke paa, at vistnok heller ikke han havde tilbragt nogen uforstyrret Nat.

Skulde min Ankomst allerede have givet Anledning til en huslig Scene? — tænkte jeg, ikke uden Selvbehag.

I Løbet af Maaltidet meddelte han mig, at det i Formiddag desværre vilde være ham ganske umuligt at vise mig rundt paa sin Ejendom. Han skulde nødvendigt paa Kreditforeningens Vegne møde til en Vurderingsforretning paa en Ejendom en Mils Vej borte og kunde ikke være tilbage før til Middagstid. Det gjorde ham meget ondt, at han saaledes maatte forlade mig; men han skulde lade de landøkonomiske Værker, han havde omtalt til mig, lægge ind paa mit Værelse sammen med Gaarsdagens Avispost; han haabede saa, jeg vilde kunne faa Tiden til at gaa. — Sin Hustrus Tilstedeværelse her i Hjemmet omtalte han i denne Forbindelse slet ikke.

Jeg smilte indvendig af hans mange Undskyldninger, — jeg havde netop siddet og skælvet for, at han straks skulde slæbe mig ud for at beundre hans

Underværker. Skønt jeg ikke forstod, hvorledes jeg i min Ensomhed skulde faa Formiddagen til at gaa uden at briste af Utaalmodighed, kom jeg til at gyse ved den blotte Tanke om igen at skulle overrisles af hans Sagkundskab.

Straks efter Frokosten kørte han bort. — —

Aldrig har Tidens Hjul forekommet mig saa møllestenstunge som denne Formiddag! En Timestid drev jeg omkring i Staldene og i den lille forkrøblede Stump Have bag Gaardens østre Gavl, mens jeg idelig sendte Sideblikke ind til Stuehusets Vinduer for at se, om der ikke skulde vise sig noget Glimt af en Aabenbarelse.

Derefter besteg jeg en Høj paa den nærmeste Mark, hvorfra man havde et fuldt Overblik over Egnen og Storgaardens Jorder. Med Tankerne optagne af, hvorledes jeg nu helst skulde introducere mig, hvilke Emner jeg skulde vælge at tale om ved Middagsbordet o. s. v. . . . betragtede jeg temmelig lige-

gyldigt et langstrakt, af et bugtet Aaløb og utallige Grøfter gennemskaaret Engdrag, der hist og her skød ligesom smaa grønne Vige ind mellem de hvidgraa Klitter i det Fjerne. Neden under mig laa

Storgaardens labyrintiske Kompleks af store og smaa Bygninger — den lange, ènetages Hovedbygning, de brede Staldlænger, det hvidkalkede Ishus — det hele mægtigt i Omfang men lavt, trykket, ligesom halvt nedgravet i Jorden for at skaanes af Vinden.

Imidlertid blev Stormen mig for kras.

Desuden begyndte det at regne, saa jeg havde Intet andet at gøre end at ty tilbage til mit Værelse.

Her forefandt jeg det bebudede skønsomme Udvalg af Hr. Lindemarks Klassikere omhyggeligt opstablet paa mit Bord, fingertykke Værker om Dræning, Gravning, Plantning . . . et helt Muldvarpe-Bibliotek, i pragtfuld Indbinding.

Heldigvis var der ogsaa en Bunke Aviser.

Jeg kastede mig paa min Seng og gav mig tilsidst i min Fortvivlelse til at læse en seks Spalter lang Udland-Artikel i „Berlingske“, et Referat af en Kamptale, som Bismarck havde holdt i den tyske Rigsdag mod Socialdemokratiet. — Store Gud, hvor jeg gabede!

Endelig blev Klokken ét. En Pige kom ind og meldte, at Hr. Lindemark var vendt hjem, og bad mig komme ind og spise.

„Er Fruen tilstede?“ spurgte jeg.

„Ja.“

Jeg kastede et sidste Mønstringsblik i Spejlet; . . . og med et Hjærte, der bankede, som vilde det sammentromme alle stærke og ridderlige Følelser i mit Bryst, traadte jeg nogle Øjeblikke efter fra Husherrens Værelse — og ledsaget af ham selv — ind i Dagligstuen. I en rund, lavrygget Lænestol bagved det store Midterbord derinde fik jeg Øje paa en Dame. Hun sad med Haanden under Kinden og saa' ved min Indtrædelse hastigt op.

— — — — — — — — — — — —

Det første jeg saa', var, at hun var brunét. Dernæst overraskedes jeg af, at hun ikke var større, — jeg havde forestillet mig hende mere i den grandiose Stil. Her saa' jeg for mig en forholdsvis uanselig Dame paa henved tredive Aar, nærmest mager, og ganske tarvelig klædt i en sort ulden Kjole uden Pynt.

Dog . . . hurtigt blev mit Øje tiltrukket af den Haand, som hun vedblivende holdt under sin Hage, og fra hvilken hun blot et Øjeblik havde løftet Hovedet,

mens hun tavst hilste mig. Aldrig havde jeg set en dejligere Haand. Med sin fuldendte Form, i sin blomsterskære Hvidhed, som to Slangeringe med blege, blaa Stene kunstnerisk fremhævede, bragte den mig til at tænke paa Renaissancens berømte Helgeninde-Billeder, hvori Mestrenes sværmeriske Tilbedelse af det nøgne Kvindelegeme — holdt tilbage af Emnets ophøjede Natur — har udøst sig i Fremstillingen af et Par sansebetagende Hænder.

Jeg var allerede lidenskabeligt forelsket i disse Fingre, før jeg endnu havde faaet noget Indtryk af, hvorledes hendes Ansigt egentlig saa' ud.

Maaske laa det noget i, at dette Ansigt ved første Øjekast ikke syntes videre bemærkelsesværdigt, ja næsten virkede en Smule ordinært. Havde man imidlertid betragtet det lidt; havde man maaske i Stilhed kritiseret den sygeligt blege Hudfarve, den noget opstopperagtige Næse og den lave, runde, udtryksløse Pande . . . Øjnene gik man ikke

anden Gang ligegyldigt forbi. Disse store, graaladne, gennem blaalige Skyggeringe fremstirrende Øjne slap man ikke to Gange udenom. De ligesom voldtog det Blik, de først havde indfanget. I hvert Fald glemte jeg for deres Skyld hurtigt baade hendes Persons Lidenhed og Næsens uklassiske Form, ja endog de tilbedelsesværdige Hænder.

Jeg véd kun ét Ord for det Indtryk, disse Øjne gjorde paa mig: de skræmmede mig. Ikke netop straks, men lidt efter lidt og stadig stærkere. Jeg kom til at tænke paa hine Fortidens Kvinder, som folkelig Overtro tillagde en hemmelighedsfuld Forstaaelse med Mørkets Magter. Som hun sad dèr tavs og utilgængelig, med den blege Haand ubevægeligt under Hagen, i sin sorte, lidt uordentlige men — som jeg nu saa' — egentlig ikke stilløse Dragt, med bredt udfaldende Linned om Hals og Haandled og med en svær Sølvkæde spændt omkring Livet som et Bælte, var der over hendes Skikkelse udbredt noget middel-

alderligt eller gammelnordisk, som i Øjeblikket blev yderligere fremhævet af den tunge Stemning, den dystre Halvskumring, som det store men lavloftede Herregaardsværelse med de smaarudede Vinduer i denne regngraa Middagstime lagde omkring hende.

Hun havde akkurat hilst mig ved min Indtrædelse men hverken rakt mig Haanden eller budt mig velkommen. Jeg lod mig dog ikke straks afskrække af denne Modtagelse. Tværtimod anstrengte jeg mig i Begyndelsen dobbelt for at tækkes hende og gøre mig interessant. Jeg ofrede efterhaanden mit hele Lager af vittige Indfald og dristige Paradokser, ... men Alt prellede ganske virkningsløst af paa hendes mørke Mistænksomhed.

Endog min Forespørgsel til hendes Befindende, min Beklagelse af at have forvoldt Ulejlighed, besvarede hun med de kortest mulige Enstavelsesord, — alt mens hun vedblev at stirre paa mig med disse gaadefulde Øjne, der virke-

lig tilsidst var ved at bringe mig fra Koncepterne.

I hvert Fald begyndte jeg nu at forstaa den Skræk, hun formaaede at udbrede blandt sine Omgivelser. Og ganske særligt fattede jeg Grunden til den Forlegenhed, der i stigende Grad havde aabenbaret sig hos Hr. Lindemark siden den foregaaende Aften.

Han stod bag en højrygget Stol henne ved det ene Vindu, hvorfra han ligesom i Spænding iagttog sin Hustru, mens jeg talte. Hver Gang han aabnede Munden for en eller anden Bemærkning, ja blot hun hørte ham bevæge sig paa Gulvet, stivnede Musklerne i hendes Ansigt, og der kom i hendes Øjne et opblussende Glimt af Had og Frygt, som mindede om et jaget Dyr, der lytter. Da han en Gang varsomt nærmede sig og — ligesom forsøgsvis — klappede hende lidt paa Skuldren, idet han sagde: „Lille Astrid, vi skulde vistnok spise," — var det aabenbart kun min Nærværelse, der afholdt hende

fra ogsaa i Ord at udtrykke den kolde Rædsel, hun følte ved hans Berøring.

Først længe efter rejste hun sig og bad os til Bords.

Aldrig har jeg deltaget i et uhyggeligere Maaltid. Af lutter nervøs Angst for de minutlange Pavser, der hvert Øjeblik afbrød Underholdningen, og hvorunder man hørte Regnen piske mod Ruderne som en Hagl af Smaasten, lod jeg tilsidst Munden løbe med løst og fast og skyllede det ene Glas Vin i mig efter det andet, uden at tænke paa, hvad jeg sagde eller foretog mig.

Fru Lindemark aabnede saa at sige ikke Munden, end ikke for at spise, og viste heller ingen Omsorg for, at vi andre fik noget. Derimod gjorde Lindemark sig paaskønnelsesværdige Bestræbelser for at opfylde sine Værtpligter og holde en Konversation i Gang. Navnlig førte han gentagne Gange Samtalen hen paa Musik, idet han søgte at interessere sin Hustru for — hvad jeg den foregaaende Aften havde fortalt ham —

at jeg ogsaa fuskede lidt som Komponist.

Jeg forstod efterhaanden hans Hensigt med disse idelige Hentydninger til min Smule Musikalskhed, idet jeg kom til at huske paa, hvad han ved den samme Lejlighed havde meddelt mig, at Musik var hans Hustrus Yndlingsbeskæftigelse. Og pludselig gik det op for mig, hvad der havde været hans egentlige Mening med at indbyde mig her til sit Hjem for at blive Vidne til denne huslige Elendighed og hans egen dybe Nedværdigelse. Han havde tænkt at benytte mig som Stormafleder. Han havde villet anvende mig som en liden David Harpespiller, der ved Uskyld, Smil og Strengeleg skulde besværge de onde Magter, som havde taget Bo i hans Hustrus Sind.

Eja! Hvor det var Skade — tænkte jeg — at en saa from Plan skulde strande paa Fruens Genstridighed!

Den skinhellige Stymper! Jeg undte ham af Hjærtet den Forhaanelse, han

her for mine Øjne maatte lide for sin lave Beregning. Og med ét fyldtes jeg af den dybeste Medlidenhed med Fru Lindemark. Jeg følte med hele min Sjæl, hvilken Ulykke, hvilken Forsmædelse det maatte være for en stolt og ærekær Kvinde at være bunden til dette paddeklamme Alvorsmenneske, ... forstod, hvad for mørke og trodsige Tanker, hvilke vilde, fortærende Længsler der her i Ensomheden maatte avles ved Samlivet med et saadant Dydseksemplar.

Guds Død! — svor jeg ved mig selv, idet jeg tømte vistnok det femte Glas, — jeg skulde alligevel traktere Harpen her! .. Men intet fromt Klimper paa gyldne Strenge mellem to Faarehorn. Nej, Vikingeaandens vældige Brumlebas, dannet af Egekævler og tvundne Bjørnesener, skulde jeg slaa! . . . Brum, brum, brum! ... Ved Skt. Lucifer! Jeg skulde rejse et Uvejr her, en Befrielsens Storm, som ikke alle Davids Salmer skulde kunne besværge! — —

Da vi havde spist, og Kaffen var drukket inde i Dagligstuen, bad Hr. Lindemark mig at undskylde ham et Øjeblik; der sad en Mand og ventede ham inde paa hans Kontor. Det lykkedes mig saaledes i nogen Tid at være ene med Fruen.

Jeg var bleven dristigere nu. Hendes gaadefuldt stirrende Øjne, som jeg ogsaa et Par Gange under Maaltidet havde følt hvile paa mig, mens jeg talte, skræmmede mig ikke mere. Jeg kunde

ikke tage fejl af, at hun interesseret udforskede mig. Der var efterhaanden i hendes Udtryk kommen noget dybt eftertænksomt, der gengav mig min Selvtillid.

Jeg havde taget Plads i en Gyngestol lige overfor hende og begyndte forsigtigt at tale om, hvor overbebyrdet hendes Mand syntes at være med Arbejde; hvor kedeligt det maatte være for hende saa ofte at undvære ham, o. s. v.

Hertil svarede hun dog intet.

Derimod spurgte hun mig — kort, ligefrem, uden Omsvøb — hvorfor jeg var kommen her; hvilken Hensigt jeg havde med at rejse omkring i denne Egn paa en saa vinterlig Aarstid.

Jeg vidste ikke straks, hvad jeg turde svare. Skønt det var tydeligt, at hun allerede havde gennemskuet den landøkonomiske Forklædning, hvorunder jeg havde indsneget mig paa hendes Enemærker, vovede jeg ikke at kaste Masken helt. Med et lille Smil, der

kunde udtydes efter Behag, svarede jeg, at jeg — foruden at være drevet af min mangeaarige Interesse for Hedens Opblomstring — vel ogsaa nok havde ladet mig lede af lidt Æventyrlyst, lidt Trang til nye Oplevelser og friske Naturindtryk.

Hertil svarede hun heller intet.

Jeg blev mere og mere modig. Jeg begyndte at tale om hende selv; spurgte hende, om hun nu aldrig følte det for ensomt her; om ikke ogsaa hun undertiden kunde gribes af Trang til nye Oplevelser og friske Indtryk af Livet og Menneskene.

Hun afbrød mig med et utaalmodigt Hovedkast.

„Jeg ventede, De vilde spørge derom," sagde hun med lav, dyb Stemme og saa' ud i Stuen. „I de ti Aar, jeg nu har boet her, har alle Fremmede — undtagen én — gjort mig præcis det samme Spørgsmaal ... næsten med de samme Ord. Gør Dem derfor ingen Ulejlighed med at fortsætte ... Jeg véd, hvad De

vil sige ... Jeg kender det altsammen udenad!"

Jeg blev lidt rød. Dog lod jeg mig ikke skræmme af mit Nederlag men vedblev:

„Undskyld, Frue! Men er det ikke ogsaa et Spørgsmaal, der saa at sige lægges En paa Tungen her? Det kan dog vanskeligt nægtes, at Egnen — trods sin storladne Skønhed, som Ingen villigere end jeg skal anerkende — er, om jeg saa maa sige, lidt trøstesløs. Jeg kunde tænke mig, at dens barske Ensformighed i Længden kunde virke nedtrykkende paa Sindet ... vække Tungsind ... skabe Længsler ..."

„Kan jo være."

„Og Stormen ... denne uophørlige Larmen. Kan den ikke efterhaanden blive lidt trættende for den, der ikke netop er født i Midten af en Orkan? ... Og jeg véd jo, Frue, at heller ikke De er her fra Vestkysten men fra „Østerlandet", som man siger her. Har De virkelig aldrig længtes efter Deres Hjemegns

Skove, efter Greisdalen, Vejle Fjord og det dejlige Munkebjærg? Har De aldrig følt Savnet af lidt blaa Himmel, lidt Blomsterduft... eller ... hvad siger De om en blikstille Maaneskinsnat ude paa Fjorden, mens Nattergalene slaar inde i Lundene langsmed Kysten?"

Hun saa' ligesom overrasket hen paa mig og svarede efter en Pavse:

„Nu ja ... i Begyndelsen gjorde jeg det vel ... naturligvis. Saalænge man ikke kender noget bedre, længes man kun efter det gamle. Det er saa rimeligt. — Men hvorfor taler De om det? Jeg afskyer Skovene. Blot jeg tænker paa dem, føler jeg en Tyngsel over Brystet, som om jeg skulde kvæles."

„Fruen foretrækker de vide Udsigter ... den frie Horisont," begyndte jeg.

Men hun hørte ikke min Afbrydelse.

„De nævnte Stormen," — vedblev hun lidt efter. „Men netop Stormen elsker jeg ... og mest, naar den raser rigtig vildt. Jeg holder af at høre den om mig Dag og Nat, ... jeg savner den,

saasnart den tier blot en eneste Time. — Men det forstaar De naturligvis ikke!"

„Aa jo, Frue! Jeg —"

„Ensom, siger De. Men her er man netop aldrig ene. Stormen og Havet har altid nok at fortælle den, som forstaar at høre, . . . og den Tale er vel nok saa værdifuld som Menneskenes Smaapjank om Døgnets smaa Begivenheder i vor usle Tid! . . . Og Skyerne? Hvorfor taler man aldrig om dem? Er de da ikke ogsaa smukke, naar de kommer sejlende langt borte fra . . . i skiftende Belysninger . . . derude over Heden?"

Hun talte stadig dæmpet, i afbrudte Sætninger og med et Tonefald, som mindede om visse Tunghørige, der taler meget med sig selv.

Jeg indsaa nu, hvor forkert jeg havde ført min Tale, og skyndte mig at forsikre hende om, hvor godt jeg forstod hende; hvorledes jeg netop havde tænkt og følt ganske som hun o. s. v.

Men hun hørte mig stadig ikke.

Hun havde rejst sig op og gik nu hen til det opslaaede Klaver i den anden Ende af Stuen. Her satte hun sig paa Taburetten og anslog nede i Bassen et Par mørktklingende Akkorder.

„Kender De denne Sang?" spurgte hun. Og uden at vente paa mit Svar begyndte hun at fremsige Vers, idet hun ledsagede sine Ord med improviseret Musik. Med en Stemme, der blot nu og da skælvede lidt, fremsagde hun roligt og uden Afbrydelser alle otte Vers af Liebmanns Indledningsdigt fra hans „Drapa ved Kongeaaen":

„En Kæmpegrav ved Havet,
en Slette skybegravet,
en skumomkranset Maagestrand, —
saa blev din Lod, mit Fædreland!"

Jeg følte mig i første Øjeblik lidt underlig tilmode ved denne Deklamation; jeg var fra København ikke vant til en saadan Ligefremhed. Men det varede ikke længe, før mit Øje og Øre toges fangen af den lidenskabelige Henrevethed, der efterhaanden prægede hendes

Skikkelse navnlig under Fremsigelsen af Digtets sidste fire Vers:

„Saa mangen priser din Skt. Hans,
naar til en stakket Sommerdans
du kiltrer op din Taagedragt
med Sydens laante Pragt.

Nej, heller synger jeg din Pris,
naar Nordenvindens Tugtens-Ris
gaar over Høj og Dal med Brag
en sortblaa Vinterdag.

Og heller lover jeg dit Navn
en høstlig Kvæld i Skibets Stavn,
naar Lyset dør, og Havets Flod
bli'er rød af Solens Blod.

Luft op, du stærke Vesterhav,
ombrus den danske Kæmpegrav
og væk endnu en Gang af Muld
et daadstærkt Kæmpekuld!"

„Kendte De den Sang?" spurgte hun igen, da hun havde rejst sig og paany indtaget sin forrige Plads og Stilling i den lavryggede Lænestol. Hendes Kinder havde faaet Farve, hendes Bryst bølgede ... jeg fandt hende i dette Øjeblik betagende skøn!

„Jeg ikke alene kender den," sagde

jeg — og forsøgte i min Henrykkelse at skue hende dybt i Øjet — „Men i Gaar Aftes, da jeg i Storm og Mørke kørte hertil, faldt den ogsaa mig i Minde, og jeg citerede den for mig selv, Vers efter Vers. Er det ikke et mærkeligt Sammentræf? — — Men tillad mig, Frue, at udtale min Overraskelse over at høre Liebmanns Vers i denne Stue. Jeg troede, hans kætterske Muse var banlyst i alle saadanne Hjem, som ... nu ja, som dette."

„Hvad mener De?"

„Jeg mener ... jeg véd jo, at Deres Mand ... at Hr. Lindemark i enhver Henseende er strengt konservativ ... og navnlig meget religiøs, saa ..."

Hun standsede mig med et mørkt Blik under sine rynkede Bryn, — og jeg vovede ikke at fortsætte.

Vi sad et lille Øjeblik tavse.

„Men jeg hader Præsterne," sagde hun derpaa stille men med et saa forbitret Eftertryk paa Ordene, at det formelig gik mig gennem Marv og Ben.

„Hvorledes, Frue! ... De!“

„Ja — men lad os tale om noget andet,“ afbrød hun mig hurtigt med en Række nervøse Haandbevægelser. „Dette fører for vidt.“

„Men nu har De virkelig spændt min Nysgerrighed. Dette er jo noget saa usædvanligt ... i vore Dage, at en Dame ... De maa sandelig ikke nægte mig en Forklaring!“

Hun stirrede en Stund paa mig, før hun svarede. Og atter kom der i hendes store, graablaa Øjne med de mørke Skyggeringe noget dybt eftertænksomt ... eller tvivlraadigt. Det var, som om det stirrende Blik i sit stumme Sprog vilde tale til mig i Fortrolighed ... vilde aabenbare mig noget ... tilhviske mig en Hemmelighed ...

„Er De maaske en Ven af Præsterne?“ spurgte hun tilsidst.

„Jeg? Ih, Vorherre bevares!“

„Nu, dér ser De! ... Men lad os tale om noget andet“, gentog hun og denne Gang med saa stor Bestemthed, at jeg

ikke fandt det klogt at trænge yderligere ind paa hende.

Hun tog en Bog op fra Bordet og gav sig til at blade ligegyldigt i den.

Mine Øjne fulgte forelsket de hvide Fingres vevre Bevægelser, og jeg søgte aldeles ikke at lægge Skjul paa min Betagethed. Selv røbede hun en vis, indre Uro eller Opskræmthed. Hendes Kinder havde bevaret deres Farve; Brystet arbejdede endnu tungt, og hun saa' ikke længer paa mig.

„Kender De denne Bog?“ spurgte hun.

„Tør jeg spørge, hvad den hedder?“

„Det er Ejlertsens Oversættelse af Bitschkovs „Nathalia““.

„Den har jeg netop nylig læst. Den udkom nu i Foraaret.“

„Hvad synes De om den?“

„Udmærket! Der findes nogle Naturbeskrivelser deri, der er aldeles glimrende. Men Russerne er vel ogsaa uovertrufne med Hensyn til Gengivelsen af Naturen ... Jeg husker navnlig en Scene, hvor Nathalia venter sin Elskede under

et Uvejr ude i et Bondehus. Som den Regn og Storm er gjort!“

„Kan De ogsaa huske den følgende Scene?“

„Den følgende Scene?“

„Ja ... om Natten ... ude i Stepperne.“

„Om Natten i Stepperne?“

„Kan De virkelig ikke erindre den,“ sagde hun ligesom lidt utaalmodigt. „Martin Petrovitch vender dér hjem fra sin Rejse.“

„Martin Petrovitch? ... Aa, Nathalias onde Stiffader, som vil have hende gift med Godsforvalteren. Ja vist! Det er dèr, hvor han styrter med sin Hest og drukner i Aaen. Nu husker jeg det! Nathalia har løsnet Naglerne i en Bro, som han skal ride over, ikke sandt? ... Ja, det er mesterligt. Nu husker jeg det ganske tydeligt! Den mørke Nat ... hans ensomme Ridt over Stepperne ... den store Stilhed omkring ham ... indtil han har naaet Broen. Det formelig risler En koldt ned ad Ryggen i det Øjeblik, da

Hesten dundrende sætter sin Hov paa Broplankerne."

„Ja — og hvad er saa det hele?" sagde hun og lagde Bogen tilbage paa Bordet. „Roman — Digt — Hjærnespind! Virkeligheden tager sig anderledes ud. I hvert Fald i vore Dage vilde en ung Pige nøjes med at tænke paa saadanne afgørende Skridt ... vel ogsaa drømme om at gøre dem ... maaske endog Gang efter Gang beslutte sig dertil. Men virkelig at udføre dem, paatage sig Ansvaret og Følgerne!"

Hun rejste sig op og gik et Stykke henad Gulvet, idet hun bøjede sine foldede Hænder frem og tilbage over hinanden, saa jeg kunde høre det knage i de fine Fingerled. Derpaa stillede hun sig hen ved det ene Vindue og saa' ud paa Regnen.

„Nej," fortsatte hun her. „Dertil har vi for længe været i Præsternes Vold. Selv Folk, der mener sig helt frigjorte, vilde dog i det afgørende Øjeblik aldrig have det hensynsløse Mod, som disse

Romanforfattere tillægger deres Helte og Heltinder.“

„Da har dog Bitschkov netop Ord for at være en ubestikkelig Virkelighedsskildrer,“ sagde jeg. „Der er næppe Tvivl om, at baade hans Beskrivelser af de sociale Tilstande og hans Menneskefremstillinger stemmer med de faktiske Forhold. Men det er selvforstaaeligt... en saa mægtig Nations Opvaagnen skaber let Menneskeskæbner og Karakterer, der ligger en hel Del udenfor det dagligdags. Jeg kommer til at tænke paa, hvad Berendt fornylig skrev derom, at naar han læste en russisk Bog, fik han Fornemmelsen af en umættelig Higen parret med en titanisk Kraft, der mindede ham om Menneskehedens store Genfødelsestider.“

„Ja — den Gang!“

„Aa ja — men saadanne Genfødelses- og Frigørelsestider vil komme igen! Ja, de staar netop for Døren ogsaa hos os! ... Mærker De ikke, hvor der er kommen Grøde i Luften herhjemme? Skranker

brydes ... Lænker sprænges! Tro mig, Frue, de store Tankers og de stærke Følelsers Dage er virkelig kommen tilbage!"

Hun vendte sig om derhenne ved Vinduet.

„Turde De da vove det... De, som dog kalder Dem Fritænker?"

„Hvilket?"

„Jeg mener: dersom nu — som dér i Romanen — al Deres Lykke, Opfyldelsen af Deres Livs højeste Ønske afhang af, om De havde Mod til at begaa en Handling, der i det almindelige Omdømme betragtedes — —"

„Et Mord?"

„Nu — kald det, hvad De vil! En Gengældelse ... en Retfærdighedshandling. Nathalia var jo bleven efterstræbt af Stiffaderen, der alene for sin egen Skyld vilde have hende gift med Forvalteren, som ikke en Gang elskede hende. Det hele fik jo desuden ganske Karakteren af et Ulykkestilfælde. Nathalia blev jo ikke en Gang mistænkt.. "

Jeg kunde ikke lade være at smile af hendes Alvor og sagde:

„Jeg har endnu aldrig været i et saa prekært Tilfælde, Frue! Men for Resten har jeg nylig læst en Bog, der fra et meget frisindet Standpunkt behandlede netop det Spørgsmaal, De her berører.“

„En Bog,“ sagde hun og tog atter Plads i sin Stol lige overfor mig. „Hvad var det for en Bog?“ spurgte hun og bøjede sig interesseret frem imod mig.

I dette Øjeblik blev vi forstyrrede i vor Samtale af den gamle Husholderske, der kom listende ind fra Spisestuen for at se til Kakkelovnen.

„Hvad vil De her, Steensen?“ spurgte Fru Lindemark — og hendes Stemme blev pludselig høj og bydende.

Det gamle Menneske fór sammen.

„Jeg vilde blot lægge et Par Tørv til Ilden.“

„Gør Dem ingen Ulejlighed! ... For Resten har jeg sagt Dem, at De skal banke paa Døren, naar jeg ikke har kaldt paa Dem.“

Jeg véd ikke, hvordan det gik til, ... men jeg kom pludselig til at tænke paa, om ikke det gamle Tyende skulde have staaet udenfor Døren og beluret vor

Samtale, indtil hun havde fundet det raadeligt at skride ind og forstyrre vor *tête à tête.* Og da først Mistanken var vakt hos mig, tog min Fantasi hurtigt Fart. Havde Lindemark maaske om-

givet sin Hustru med betroede Spioner? — tænkte jeg. Sad der i dette Hus et Lurer-Øre bag hver Dørsprække, et Spejder-Øje ved hvert Nøglehul? — —

Jeg fik ikke Tid til ved denne Lejlighed at anstille videregaaende Betragtninger over Sagen. Vi hørte nu Lindemark tage Afsked med Nogen ude i Forstuen, og et Øjeblik efter traadte han ind.

I det samme rejste Fruen sig. Hun hilste mig med en lille Hovedbøjning, der ligesom tilhviskede mig et: paa Gensyn; hvorpaa hun langsomt gik ind i det tilstødende Kabinet, hvis Portiére hun lod falde til bag sig.

Jeg vendte mig mod Lindemark og havde i dette Øjeblik ondt ved at undertrykke et triumferende Smil.

Han skottede sky hen til Døren, gennem hvilken hans Hustru var forsvunden, og fremstammede en Undskyldning for sin lange Fraværelse. Derpaa beklagede han det uheldige Vejr, der i Øjeblikket gjorde det umuligt at færdes

i det Fri, saa at vi var nødt til foreløbig at udsætte den paatænkte Rundtur paa hans Ejendom, ... men vi kunde jo maaske se Tiden an, mente han.

Jeg samstemmede naturligvis i hans Beklagelse men skyndte mig at tilføje:

„Jeg beder Dem blot om slet ikke at tænke paa mig ... eller have Bekymringer for min Skyld. Jeg vil nødigst af Alt være til Ulejlighed, saa De maa endelig ikke lade Dem forstyrre af mig men lade, som om jeg slet ikke var her. Jeg har jo desuden rigelig Underholdning i de Bøger, De har været saa elskværdig at forsyne mig med, og som interesserer mig overordentlig. Jeg vil derfor tillade mig nu at trække mig tilbage og afvente, hvorledes Vejret senere vil stille sig.“

Dermed bukkede jeg meget dybt og forlod ham.

VI

Hele den regnfulde Eftermiddag tilbragte jeg inde paa mit Værelse, vekselvis beskæftiget med at vandre med Stormskridt frem og tilbage paa Gulvet og ligge drømmende udstrakt paa min Seng med begge Hænder trykket fast for Ansigtet — for pludselig at springe op og nedskrive lyriske Følelsesudbrud i min Dagbog, der endnu den Dag i Dag bringer Bud om disse Timers Stemning.

Der var nu ikke længer nogen Mulighed for Tvivl: den store Forelskelse,

den hellige Lidenskab havde endelig fæstet Bo i mit Sind. Alle Symptomerne var tilstede. Jeg kunde ikke sidde to Minutter rolig paa en Stol, ikke tænke en Tanke til Ende, ikke samle Meningen af tre Linjer i en Bog. Jeg følte alle mine Nerver skrige og Blodet tumle rundt i mit Legeme' som en Kælling under en Ildebrand.

I det hele vilde jeg have været fuldkommen lykkelig, dersom jeg havde kunnet undertrykke en lille Mistanke om, at Fru Lindemarks Hjærte allerede ikke var helt frit, ... at jeg med andre Ord havde en Rival. Men for hver Gang jeg paany i Erindringen tilbagekaldte mig vor Samtale og navnlig det Udtryk, hvormed hun havde fremsagt det liebmannske Digt, blev det mig vanskeligere at frigøre mig for en Fornemmelse af, at hendes Betagethed ikke skyldtes en blot og bar platonisk Kærlighed til denne stormfulde Kyst men havde en mere personlig Adresse.

Ikke at denne Anelse egentlig skræm-

mede mig ... ingenlunde. Jeg nærede ingen Frygt for den Konkurrence, der kunde skabes mig af en eller anden lokal Agrar-Løve. Ja, paa en Maade var jeg netop glad og stolt over Udsigten til at skulle vinde min Dame ved en Styrkeprøve. Det hørte sig jo netop til. Først gennem Kamp og Farer og Hindringers kække Overvindelse fik Kærlighedens Løn den rette himmelske Sødme!

Jeg finder et Udslag af denne min Kamp-Stemning i følgende „Prosadigt“, der staar understreget mellem de førnævnte Dagbogs-Optegnelser fra hin Eftermiddag:

„Elskov er som den vildene Hest. Over Gærder og Hegn, over Floder og Bjærge bryder den sig Vej, ildnet af Modstand, styrket af Faren, fyrigst i Kampens Hede.

Thi Elskov er som den vildene Hest. Læg dit Øre til mit Hjærte — o Elskede! — og du vil høre dens aldrig hvilende Hovslag derinde!“

Det nedslog ikke en Gang mit Mod, at Fru Lindemark heller ikke denne Aften viste sig ved Tebordet og end

ikke sendte nogen Undskyldning for sin Udeblivelse. Jeg maatte sidde der alene med Hr. Lindemark, der ovenikøbet var usædvanlig lidet underholdende og paafaldende ofte førte Samtalen hen paa det regnfulde Vejr, idet han udtalte, at der desværre næppe var Udsigt til nogen snarlig Forbedring.

Jeg forstod i Begyndelsen ikke den skjulte Hensigt med hans Ord. Først da han gentog dem med den Tilføjelse, at han var bange for, jeg under disse Omstændigheder vilde blive utaalmodig og finde Opholdet her altfor trist og ensformigt, gik det op for mig, at jeg begyndte at blive hans Skinsyge til Besvær. Nu, da hans lumske Planer saa ynkeligt var slaaet fejl, ønskede han mig bare hurtigst muligt paa Porten igen.

Jeg lod imidlertid, som om jeg stadig ikke forstod ham, forsikrede, at jeg befandt mig udmærket, at jeg aldeles ikke vilde blive utaalmodig men tværtimod var saare lykkelig over mit Ophold her. o. s. v.

Efter Bordet gik vi — ligesom den foregaaende Aften — ind paa hans Kontor for at ryge. Men idet jeg undskyldte mig med Træthed, sagde jeg efter kort Tids Forløb Godnat og trak mig tilbage til mit eget Værelse.

Her tændte jeg begge Lysene i Sølv-Armstagen paa Natbordet og gik i Seng. Dog ikke for at sove ... o nej! Dertil var jeg altfor opfyldt af Forventningen om, hvad Morgendagen vilde bringe. Derimod gav jeg mig til at læse for paa denne Maade at faa Nattens mange og lange Timer til at gaa.

Jeg havde taget forskellige Bøger med mig i min Vadsæk, blandt andre Povl Bergers den Gang nylig udkomne dramatiske Æventyr-Digtning „Kong Dag og Dronning Nat“, som jeg før min Afrejse fra København havde set ualmindelig fordelagtig omtalt i alle Bladene. Jeg havde hidtil savnet Ro og Tid til at nyde Bogen med tilbørlig Andagt, ... nu gav jeg mig til at læse.

Straks Dramaets Personliste satte mig

i Stemning. — „Kong Dag, 20 Aar; Dronning Nat, 15 Aar; Vind, Hofmarskal; Gry, Herold; Stjernetydere; Offerpræster; en Hofnar; en gammel Mand med en Pukkel; Mester Smedehammer; Svend Blæsebælg; en hængt Kone; en tusindaarig Eg; Luftaander; Jordaander; Kromand Ister; Trine Smækfillike; en farende Student; en Klokkestøber; en bleg Mand; Nymfer; tre Nattergale; Bølgernes Kor; en Røst fra oven; en Røst fra neden; Bønder; tre Raadmænd; en Rakkerknægt o. s. v. o. s. v." — det var en Spiseseddel, som i hin Tid kunde faa baade unge og ormstukne Tænder til at løbe i Vand.

Der var efterhaanden bleven nattestille rundt om i Huset. Køkkenpigernes Træskoklapren nede i Kælderen var forstummet; jeg havde hørt Døre og Porte blive lukkede. ... Alle var gaaet til Ro. Kun Stormen rasede med uformindsket Styrke; men jeg havde allerede saaledes vænnet mig til den, at jeg næppe hørte den. Nu og da, naar den huggede

særlig voldsomt imod Ruderne, kunde jeg vel løfte Øjnene fra min Bog og i Tanker se ud mod det mørke Hedeland-

skab og den maanebelyste Skyhimmel, som jeg mente at kunne skimte gennem mit utildækkede Vindue. Men tilsidst glemte jeg alt levende omkring mig, saa fængslet blev jeg af den fantastiske

10

Billedverden, som Digteren rullede op for mit indre Syn.

„Kong Dag og Dronning Nat" er siden bleven en klassisk Digtning i vor Literatur, kendt og skattet af Alle. Man vil saaledes erindre den stemningsfulde Indledningsscene:

En stormfuld Nat sidder to nøgne Kvinder dybt inde i en Skov, ved Bredden af en musikalsk Bæk, der risler for deres Fødder. Den ene er blond, den anden mørk, ... begge sidder de indsvøbte i deres lange, udslagne Haar, der dækker deres Legemer som en Kjortel. Det er to Skovnymfer. I mønsterværdige *versi sciolti* udøser de deres Hjærter for hinanden, idet den blondes Tale bestandig er netop ligesaa blid og vemodig som den mørkes er djærv og livsfrisk. Begge klager de over den prosaiske Tid, over den Ensomhed og Forladthed, hvori de paa Grund af Menneskenes Uforstand maa henleve deres Liv. I en Art Vekselsang beretter de for hinanden overleverede Nymfe-Sagn fra deres Olde-

mødres Dage, fra hine store, gamle Tider, da Menneskene endnu ejede Evnen til at gennemskue Tingenes Yderside og opfatte, hvad der lever og rører sig i Naturens hemmelighedsfulde Dyb; da selv Guderne bejlede til de skønne Nymfers Gunst, og Skovene hver Sommernat genlød af Ungdommens glade Sange til deres Ære og Pris.

Under denne Samtale er de nu og da bleven opskræmmede af skingre Nødskrig, der gennem Stormsuset lyder ind til dem fra Skoven. Den blonde farer sammen og spørger ængstelig, hvad det kan være. Den mørke svarer muntert trøstende:

„O, det er Uglemo'er i Barselnød;
nu al sin Elskovstant hun vist fortryder.“

Efter disse noget vovede Ord — som Digteren heldigvis har lagt en Skovnymfe og ikke en Trappetøs i Munden, hvorved de er bleven hævede til Poesi — synker den blonde ganske hen i Trøstesløshed. Tilsidst kaster hun sig

hulkende om Venindens Hals og betroer hende sin Ulykke.

Denne bestaar som bekendt deri, at hun har forelsket sig i den unge Kong Dag, der i forskellige Forklædninger vandrer ensom og ukendt omkring i sit Land for at finde Helsebod for sit syge Sind. Han lider nemlig af, hvad man i hine Tider poetisk kaldte Tungsind, Livslede og Menneskeforagt men nu til Dags korrektere kalder Mavekatahr og Mangel paa Pepsin. Han er en indesluttet, drømmerisk, søgende Aand, der forfølges af den fikse Idé — som Forfatteren synes at dele med ham — at han ved sine Granskninger i Naturens og Visdommens Værksteder er bleven altfor klog, altfor klartseende, saa han gennemskuer alle Tings Tomhed og derfor nu væmmes ved sig selv og hele Tilværelsen.

Altsaa har han nu forladt sit lærde og glimrende Hof, sit alkymistiske Laboratorium, sine Stjernetydere og sine Elskerinder for i Folkets brede Lag at

inddrikke den Aandens hellige Enfold, af hvilken man i Poesiens Verden altid venter omtrent den samme Virkning som af en Karlsbaderkur i den virkelige.

Den blonde Skovnymfe fortæller nu sin Veninde, hvorledes hun en Aften for kort Tid siden har mødt ham, da han — forklædt som Bonde — kom vandrende gennem Skoven. Hun er straks ved første Øjekast bleven uudslukkelig forelsket i hans Skikkelse, hvilket — om det var hændt en almindelig Tjenestepige — med Rette vilde været kaldt Liderlighed men i den højere Poesi og mellem Aandeverdenens Standspersoner netop er Tegnet paa den subtileste Kærlighed.

Ulykkeligvis har den formummede Konge ikke set hende.

„Ak, ej han skued Nattens blege Mø," — —

— hvilket er saaledes at forstaa, at endnu er hans Blik for blændet af Dagens falske Skin, endnu hans Sind for udadvendt til at fatte Tilværelsens

dybe og dunkle Indre, hin Menneskesjælens mystiske Natside, om hvilken saa mangen Dosmer i For- og Nutid har fablet og derved skabt sig et varigt Ry for Dybsind.

Nu tager — til uindviede Læseres Overraskelse — en gammel Eg Ordet, ... dog først, som det synes, efter hensynsfuldt at have rømmet sig. („Hvor selsomt knager det i Træet hist!")

De gamle Ege repræsenterer i Poesien altid det dybtskuende Blik, den graaskæggede Visdom.

„Dybt i Mindets Muld
glimter Lykkens Guld,
Ingen kan det raade!
Højt mod Haabets Blaa
unge Hjærter slaa,
skønner lidet Livets dunkle Gaade.
Frygt dog ej i Nød,
bitrest Vinterdød, —
og i Haabet er der Naade!"

Saaledes begynder den sit knastede Kvad, hvori der efter Sigende skal gemmes en hel, trøstende Livsfilosofi for den, der er saa lykkelig at forstaa

det. Men nu blander et helt Kor af jublende Naturaander sig i Egens mørke Tale. Det toner fra Luften, fra Skyerne, fra Skoven; og Bækkens Bølger nynner:

> **Vi Bølger smaa**
> **paa Sølvertaa,**
> **saa blide**
> **vi glide**
> **ved Blomsternes Side,**
> **o. s. v.**

Imidlertid er de hjærteskærende Nødskrig inde fra Skoven stadig kommen nærmere. Og nu styrter en rædselsslagen Bondepige — Personlistens Martha — aandeløs ind paa Scenen med vildt udslaaet Haar. Hun har været paa Vej til det store Bondegilde, der fremstilles i Dramaets 2den Akt, men har forvildet sig i Skoven og er bleven vanvittig af Angst. Et Øjeblik staar hun skælvende og lytter, mens hun — med Hænderne presset mod sit hvæsende Bryst — taler forvirrede Ord om sorte Skikkelser med blodrøde Øjne, der forfølger hende. Saa udstøder hun et nyt Skrig og vil atter fly, ... men i det samme snubler hun

over en Trærod og falder i en dødlignende Besvimelse.

Musik.

Under denne nærmer sig de to Nymfer, der bag en Busk har været Vidne til dette Optrin. De omkredser hende dansende, bestryger hende med en Valmueblomst, o. s. v. Da udbryder pludseligt den mørke:

O Søster, se de gyldne Lokkers Flod,
der strømmer ned, i tvende Lejer skilte.
Og denne blege Kind, den slanke Hals,
den lille Kløft i Hagens bløde Runding, —
det er jo, som jeg saa' dit eget Billed,
o Søster kær, i Bækkens Vand afspejlet.

Med hvilke Ord hun — kort og godt — vil udtrykke, at hun finder en slaaende Lighed mellem sin Veninde og den forulykkede Bondepige. Hermed sættes som bekendt Dramaets Handling i Bevægelse. Hun foreslaar nemlig Veninden at iklæde sig Pigens Tøj, hvorved hun bliver synlig for Alles Øjne, og i denne Forklædning at gaa til Landsbyens Kro, hvor det førnævnte Bondegilde i Aften

holdes, og hvor sikkert ogsaa den unge Konge er tilstede. Her skal hun søge at trylle ham til sig, lokke ham ud i Skoven og tage ham i Favn, hvorved hans indre Øje vil aabnes og dermed hans Sind blive karskt.

En Stund vægrer Nattens blege Mø sig ved at indgaa paa et saa ublufærdigt Forslag. Tilsidst giver hun dog efter for den andens Overtalelser og begynder at iføre sig Pigens Tøj.

Mere Musik.

Og mens nu de to Veninder tager en bevæget Afsked, begynder igen det hele Spillemandskor: Luften, Skyerne og frem for alt de glade Bølger med deres yndefulde Ferskvandslyrik:

Vi Bølger smaa
paa Sølvertaa,
saa blide
vi glide
ved Blomsternes Side.

Nu følger — stadig inde i Skoven — et komisk Intermezzo. Ind sniger sig nemlig — indpakket i en stor Kappe

og tænderklaprende af Kulde — Filisteriets og Snusfornuftens Repræsentant i Stykket, Hr. Literat Klattemand, en ynkværdig Skrælling, der ernærer sig ved den foragtelige Beskæftigelse at skrive moraliserende Fortællinger, hvori han paataler Forurettelser, afslører Misbrug, tugter Daarskaben og samtidig priser Sandhed, Retfærdighed, Maadehold og slige spidsborgerlige Dyder.

Det er da heller ikke med sin gode Vilje, at han tilbringer Natten i den æventyrlige Skov. Han forklarer det selv: det er hans Kone, Kolumbine, der har jaget ham herud for at samle Indtryk til et Bind af den Slags nymodens Stemningspoesi, som Alle nu raaber paa. Stemningspoesi! — snerrer han af Arrigskab. Og skønt Bagtæppet i det samme gaar op for en maanebeskinnet Eng, i hvis Taager der opføres en yndefuld Elverpigedans, sværger Stymperen dyrt og helligt paa, at han lige saa godt kunde have samlet Indtryk hjemme i sin egen Kulkælder . . .

Men en poetisk Gengældelse for dette Kætteri udebliver da heller ikke.

Idet han nemlig vil tage Plads ved Foden af den filosofiske Eg for at trøste sig med et Stykke medbragt Rullepølsemad, faar han til sin Forfærdelse Øje paa den stadig lige besvimede Bondepige, der — ganske nøgen — ligger henstrakt i Græsset. Og da han absolut skal have Forklaring paa alt og ikke véd at forklare sig dette Fænomen paa naturlig Maade, omvender han sig pludselig og troer i denne Virkelighedsgenstand at se en Aabenbarelse fra den Verden, hvis Eksistens han nylig saa haanligt benægtede. Med andre Ord: han mener her at have overrasket en sovende Nymfe.

Den overgivne Satire i den nu følgende Scene, hvor han andagtsfuld nedknæler ved sin Erobring og binder hende sit Strømpebaand om Armen, for at hun ikke skal flygte fra ham, naar hun vaagner; . . . hvorledes han derpaa vækker hende og straks giver sig til i sin Notitsbog at optegne Bondepigens Ord

som guddommelig Tale, . . . det er altsammen vel bekendt, blandt andet paa Grund af det Anstød, enkelte af Replikerne ved Bogens Fremkomst vakte, hvorfor Digteren da ogsaa har mildnet eller helt udeladt dem i de senere Udgaver.

Men endnu er Dramaets første Akt ikke til Ende. Vi henflyttes blot til et andet Sted i Skoven, hvor den mørkhaarede Nymfe nu sidder ene og — lidt vemodig — tænker paa, hvad der i dette Øjeblik foregaar henne i Landsbyens Kro, — hos Fa'er Ister — hvor Klarinetterne skingrer og Ungdommen danser. Hun ser som i et Syn, hvorledes den forklædte Konge under Dansen pludselig slipper Trine Smækfillikes trinde Liv og stirrer hen paa en bleg, frygtsom Mø, der i det samme træder ind over Tærsklen; hvorledes han senere forfølger hende i Trængslen og tilsidst befrier hende fra en drukken Bondekarl, den rigtige Piges Kæreste, der gør Fordring paa hende og paa sin Fæste-

mandsret, — — og hun bliver tilsidst utaalmodig, ønsker inderligt at kunne være ved sin Venindes Side og staa hende bi. Men hvorledes skulde det kunne lade sig gøre? ... Da husker hun paa, at der inde i det tætte, mørke Granholt hænger en gammel Kælling, som Rævene allerede halvt har opædt. Dèr var en Udvej, tænker hun med en Gysen. Dèr var Menneskeklæder! . . .

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

Længere kom jeg hin Nat ikke i min Læsning. Midt i denne Scene blev jeg opmærksom paa en dump Lyd — en Banken — som jeg i første Øjeblik troede fremkaldt af Stormen og derfor ikke gav videre Agt paa, men som — da den gentog sig — virkelig gjorde mig forskrækket. Der kunde ikke være Tvivl om, at den hidrørte fra Menneskehaand.

Jeg løftede mig op paa Armen og saa' mig om. Og med ét rejste alle Haarene sig paa mit Hoved. Udenfor Vin-

duet sad et blegt Ansigt trykket ind mod Ruden.

Det varede dog ikke længe, før jeg genkendte Klitassistentens — Løjtnant v. Hackes — mægtige Knevelsbart og røde Halstørklæde. Hurtigt kom jeg op af Sengen, fik lidt Tøj paa og lukkede Vinduet op.

En susende Vind fór i det samme gennem Stuen, slukkede det ene Lys i Armstagen og kastede de hvide Gardiner op imod Loftet som et Par løsgjorte Sejl.

„Forskrækkede jeg Dem, Højstærede? Det gør mig virkelig ondt . . . jeg bankede dog med Vilje ikke paa Ruden. Pardon! Jeg kom — rent tilfældigt — her forbi og saa', at der endnu var Lys hos Dem. Jeg syntes saa, at jeg skulde dog gøre Dem en Undskyldning for i Gaar. Jeg véd det godt . . . jeg opførte mig ikke standsmæssigt imod Dem. Ærligt talt, jeg havde drukket for stærkt . . . det kan jo hændes den bedste. Og jeg anser det ikke for at gaa min Ære for nær,

at gøre en Gentleman en Undskyldning. Haaber altsaa, De pardonnerer en ældre Kavaller!"

Ved de sidste Ord førte han sin Haand paa militærisk Vis op til Hatteskyggen.

„Aa, Hr. v. Hacke," — sagde jeg — „Lad os dog ikke tale om det, —"

„Som sagt . . . det var fuldkommen tilfældigt, at jeg kom her forbi. Har promeneret lidt i det friske Vejr! De forstaar? . . . Naa, Højstærede, hvorledes behager De saa at befinde Dem her i Paradiset? Fruen er en ganske pikant Evaskikkelse, ikke sandt? En virkelig ualmindelig Dame. Og uden altfor strenge Grundsætninger ... men det har De sikkert allerede haft Lejlighed til at observere, ikke sandt? ... Ah, Deres Øjne lyser jo formelig, unge Mand! Min Kompliment! Paa Ære — min Kompliment! Har De allerede gjort et lille Skridt hen imod Erobring? . . . Naturligvis! . . . De slaar Dem til Ro her, kan jeg tænke. Meget forstandigt. Saadan

skal det være. De har allerede faaet en lille Bestyrkelse ... et Smil, et Haandtryk, ikke sandt? ... Naa, stille! Det er udelikat af mig at ville friste Dem til Indiskretioner. Desuden — ærlig talt — jeg har tabt Interessen for denne temmelig ensformige Legen Kat og Mus mellem Menneskene. Jeg for mit eget Vedkommende fristes ikke mere af den, ... jeg troer at turde sige uden Pral, at jeg i Henseende til Damernes Gunst har nydt, hvad der er at nyde. Kvinderne tilhører Ungdommen. Det er saa Naturens Orden, som man ikke skal sætte sig op imod. Naar man har naaet min Alder, faar man andre — og vigtigere — Materier at tænke over. Saa kommer de store Livsspørgsmaal — eller Gravspørgsmaal — og kræver Løsning. De forstaar? ... Men, undskyld mig, jeg forstyrrer Dem, ikke sandt? De staar og fryser?“

„Paa ingen Maade. Men De selv, Hr. v. Hacke ... Jeg ser, De har været ude i Regnen — —“

„Tillad mig ... Jeg saa', De laa og læste. Rimeligvis et eller andet filosofisk Værk?"

„Nej — det var det saamænd ikke."

„Vilde det være paatrængende at spørge Dem, hvad det da var? Jeg kunde se, at det interesserede Dem meget."

Jeg sagde ham Bogens Titel.

„Ah, et Digterværk altsaa ... Kender det ikke. Læser — ærlig talt — helst udenlandske Literaturer, fransk, russisk . . Kender De den slaviske Literatur, Puschkin, Podolinskij, Madame Schischkin? Storartet Poesi! ... Men, tillad mig, nej De er ikke Teolog, vel? Det var —"

„Filolog."

„Javist ja. Men ogsaa som Filolog studerer De Religionen, ikke sandt? Jeg mener naturligvis Filosofi ... filosofisk Religion, De forstaar? — — Sig mig, er der egentlig fremkommen nye filosofiske Systemer i den senere Tid? Jeg har desværre ikke haft Lejlighed til at

11

følge med i de sidste Aar. I min Tid var det ham — hvad var det nu, han hed? — Hegel, ikke sandt? De kender ham naturligvis. Fortrinlig Filosof! Men sig mig — hvordan var det nu? — troede Hegel egentlig paa Udødeligheden ... jeg mener paa Opstandelsen, det andet Liv og alt det dèr?“

Jeg følte mig ikke synderlig fristet af en filosofisk Diskussion dèr midt i det iskolde Vindtræk, især da nu ogsaa det andet Lys i min Stage var blæst ud, saa jeg kun akkurat kunde skimte Klitassistentens Ansigt som en hvid Plet i Mørket foran mig. Jeg svarede derfor saa kort som muligt, at Hegel ikke længer havde nogen Betydning, og at hans Filosofi betragtedes som forældet og forfejlet.

„Naturligvis ... Videnskaben udvikler sig; den menneskelige Forstand gennemtrænger efterhaanden ethvert Mørke. Ulykken er blot, at de ustuderede Masser ikke kan følge med Videnskabens Udvikling men bliver ved at lade sig

skræmme af Overtro og Præstesludder. Som nu f. Eks. med Hensyn til Udødeligheden og Troen paa en Dommens Dag oppe i Himmelregionerne. Kan man nu forstaa, at nogenlunde fornuftige Folk kan blive ved at tro paa saadan Ammestuesnak. Jeg læste forleden Dag Provst Dinesens „Prædikener ved Baaren". Jeg véd ikke, om De kender det Skrift; det udkom inde i Aalborg sidste Jul, ... forøvrigt i mange Maader et højst tiltrækkende Arbejde med mange ophøjede Tanker og skrevet i et herligt Sprog. Hvordan lader det sig nu forklare — spørger jeg —, at et saadant forholdsvis intelligent Menneske kan diske op med alskens gammelt Vrøvl om Helvede og den evige Fordømmelse? Hvad siger De? ... Kan De forklare mig dette Fænomen, Højstærede? Eller — tillad mig — troer maaske ogsaa De paa Udødeligheden og Genopstandelsen og hvad det Altsammen hedder? ... Hvad behager?"

„Nej, det gør jeg unægtelig ikke."

„Ja, dèr ser De!... Bravo!... Udødeligheden. Hvad er det? Noget Præstevaas, ikke andet! Naar man er vel død, er Regningen kvitteret, og man kan i det højeste faa Lov til at ligge mellem sine fire Fyrrebrædder og vente paa en Opstandelse i Form af Vanddampe, Kalkstoffer, Gasarter eller Elektricitet. Og er det dog i Grunden ikke en langt mere ophøjet Tanke, at man skal fortsætte sit Liv her paa Jorden som en smukt blomstrende Busk, en Sky, en frugtbargørende Regn... maaske som et Lyn, en rullende Torden? Jeg skal sige Dem, jeg har tænkt adskilligt over disse Ting. Jeg troer at turde sige, at jeg har tænkt dem helt tilbunds, hvad De maaske nok kan mærke. Derfor falder det mig heller aldrig ind — saadan som de Fleste andre — at frygte for Tanken paa Døden og Opløsningen. Tværtimod finder jeg det helt trøsteligt at tænke paa, at det i sidste Instans kun kommer an paa os selv, hvornaar det endelige Punktum skal sættes, ikke

sandt? — — Men nu skal jeg ikke opholde Dem længer; De er vist træt af min Passiar. Imidlertid har det virkelig glædet mig at tale med Dem . . . jeg har altid stor Fornøjelse af at diskutere med studerede og belæste Folk. Og vær nu ikke vred over, at jeg forstyrrede Dem i Deres Læsning. — — Hvad var det nu, De kaldte den Bog?"

„Kong Dag og Dronning Nat."

„Er det maaske en Roman ... eller Lyrik?"

„Det er et dramatisk Digt."

„Naa saaledes! Rimeligvis har jeg læst det en Gang ... Jeg var i sin Tid ogsaa meget genegen til Poesi, kunde læse hele Nætter bort. Om jeg for Resten turde give Dem et Raad, unge Ven, saa pas paa, at De ikke hengiver Dem for meget til den Art Adspredelse. Det gør Knæene slappe, ... og overfor Kvinder gælder det først og fremmest om ikke at være blød. Man skal aldrig lade sig rive mere med, end at man kan tælle sin Elskerindes Fregner — som

Polakken siger. De finder rimeligvis ikke dette meget ridderligt sagt af mig. Men tro mig, jeg taler af Erfaring. De vil selv meget snart komme til at indrømme, at Kvinderne ikke just egner sig til at forhøje Menneskeslægtens Anseelse. Snarere synes de at bestyrke Naturvidenskabens allernyeste Formodning om vor Nedstamning, . . . de har virkelig en slaaende Lighed med de falske og lystne Dyr, der nævnes i omtalte Forbindelse. — Men nok om det! Lad dem være, hvad de er. Jeg for min Part er færdig med dem. Jeg giver Dem blot dette velmente Raad — unge Mand! — fordi jeg har en Del tilovers for Dem og ønsker Deres Vel. Jeg vil ærlig tilstaa, at jeg lige fra første Øjeblik har følt mig tiltalt af Dem . . . Paa Ære, dersom jeg var Kvinde, vilde ogsaa jeg forelske mig i Dem. En saadan dunhaget Novice med friske, røde Kinder og klare Øjne . . . aa, jeg forstaar det meget godt! . . . Til Lykke, unge Mand! Jeg vil ikke være indiskret. Jeg giver ikke min Lykønsk-

ning nogen bestemt Adresse. Jeg siger blot af et oprigtig Hjærte: til Lykke! Tillad mig nu at trykke Deres Haand til Afsked, Højstærede. Og tillad mig at kalde mig Deres Ven! Jeg forsikrer Dem, jeg er det. Hvad De end vil komme til at høre om mig, tro ikke, at jeg paa nogen Maade har næret misundelige Følelser overfor Dem. . . . Jeg ønsker Dem Levvel. Rimeligvis ses vi nu ikke oftere."

Jeg fandt i Mørket hans kolde, knoklede Haand, der rystede stærkt. Men jeg trykkede den ikke videre hjærteligt. Der var ved hans sidste Ord faret mig en ond Anelse gennem Sjælen. Kunde det være muligt, at jeg her stod overfor den formodede Rival?

„Gør mig nu blot den Tjeneste" — tilføjede han — „ikke at omtale dette lille Besøg til Familjen her; det kunde maaske give Anledning til Misforstaaelser. Som jeg sagde Dem før, det var rent tilfældigt, at jeg kom her forbi, og derfor —"

„Jeg skal ingenting forraade."

„Tak! — Ja, det vil sige ... skulde Fru Lindemark udtrykkelig spørge om mig, saa kan De jo gærne sige, at ... ligemeget. Sig, hvad De vil! Godnat!"

„Godnat."

„Aa hør ... Blot endnu et Ord," sagde han og vendte tilbage efter allerede at have fjernet sig et Par Skridt og lagde nu hele Overkroppen ind til mig gennem Vinduet. „De skulde vel ikke tilfældigt være i Besiddelse af et eller andet styrkende Middel ... et narkotisk Medikament, De forstaar?"

„Hvorledes mener De?" spurgte jeg, halvt aandsfraværende, idet jeg for mig selv blev ved at gentage: skulde det virkelig ... virkelig være ham?

„Jeg skal sige Dem, jeg lider i denne Tid af Søvnløshed. Havet derude hos mig er jo ogsaa en vanskelig Sovekammerat, ... det snorker saa bandsat i disse Nætter. De har vel nok et eller andet, lige meget hvad. Vor Distriktslæge her hører til den gamle Skole og

er ikke at faa til at udlevere selv det uskyldigste Beroligelsesmiddel."

„Det gør mig ondt, jeg er ikke i Besiddelse af nogetsomhelst —"

„Er det ganske sikkert? Tjen mig i at se efter. Rejsende plejer dog gærne at tage lidt med i Kufferten for mulig indtræffende Forkølelsestilfælde ... lidt Opium eller sligt."

„Desværre, jeg har virkelig intetsomhelst."

„Som sagt, det er lige meget, hvad det er. Blot et Par Draaber for mine Gigtsmerter —"

„Jeg forsikrer Dem —"

„Naa saadan," afbrød han mig mut og gik knurrende bort.

Jeg blev staaende og saa' efter ham, indtil hans Skikkelse helt forsvandt i Mørket. Saa lukkede jeg langsomt Vinduet.

„Aa, jeg store Dumrian!" udbrød jeg for mig selv og tog mig til Panden. „Ham er det ... og ingen anden! Han er Stormen, som hun elsker og „mest;

naar den raser rigtig vildt" — han er den brusende Bølge, den svulmende Sky . . . Aa, jeg store Torskepande! . . . At jeg dog ikke har forstaaet det straks!"

Flau og tilintetgjort sank jeg ned paa Sengekanten.

VII

Vi gik — Hr. Lindemark og jeg — den næste Formiddag udover Storgaardens udstrakte Jorder, begge vel indpakkede, med Overkroppen fremoverbøjet og Hovedet lidt paa skraa for lettere at kløve Stormen. Regnen var omtrent ophørt, Himlen havde højnet sig; men Skyernes endeløse Tog fór i lige stor Skynding ind over Landet.

Vi havde allerede beset Overrislingsanlæget med dets indviklede System af Grøfter og Sluseværker, og Hr. Lindemark havde meget anskueligt forklaret mig Principet i det hele Foretagende. Nu var vi paa Vej ud til hans „Plantage“, der i en Udstrækning af næsten

en halv Mil bredte sig i Vest langsmed Klitgrænsen.

Det var en lang og besværlig Marsch over sandede Marker og opbrækket Hede.

Alligevel fulgte jeg ham, ikke alene uden Uvilje, men med en nyskabt Interesse baade for ham selv og hans fredelige Virksomhed i Civilisationens Tjeneste.

Jeg havde faaet et andet Syn paa denne Mand siden den foregaaende Aften. Nu, da Klitassistentens natlige Besøg havde bortblæst Skællene fra mine Øjne og aabenbaret mig Forfængeligheden af alle mine Forhaabninger, fattede jeg med ét det hele Omfang og den fulde, alvorlige Betydning af den Ulykke, hvori Lindemark og hans Hus var stedt.

Rigtignok var Hr. v. Hackes Stilling til Konflikten mig foreløbig ikke ganske klar. Til Gengæld begreb jeg kun altfor tydeligt, hvorledes det var fat med Fru Lindemark. Og det var med virkelig Bekymring, jeg nu tænkte paa, hvorledes vel denne sørgelige Historie skulde ende.

... Vi havde — Lindemark og jeg — i lang Tid gaaet sammen i Tavshed. Min Vært var i det hele ualmindelig ordknap, og selv følte jeg heller ingen stærk Trang til at udtale mig.

Aldrig var et Hedelandskabs grænseløse Trøstesløshed saaledes faldet mig i Øjnene som denne Formiddag. Jeg

var ved Lindemarks Foredrag kommen til at tænke paa, at her jo ikke en Gang kendtes den Afveksling, der paa andre Steder fremkaldtes af Aarstidernes idelige Skiften. Her var ingen Skove, der snart grønnedes, snart gulnede. Her kendtes ingen Foraarsjubel saalidt som nogen Vinterhygge. Lindemark havde fortalt mig, at selv Temperaturen var nogenlunde ens paa alle Aarets Tider, og at Sneen aldrig blev liggende, fordi Stormen straks fejede den bort. Der herskede her et evigt Efteraar, en tung og mørk Novemberstemning uden Haab og uden Afslutning.

Lindemark vakte mig af mine Tanker ved at udbryde:

„Det er sandt. Lad mig ikke glemme at sige Dem, at der er kommen en Indbydelse til Dem i Dag“

„En Indbydelse ... til mig?“

„Ja, her var i Morges ridende Bud fra Proprietær Hansen paa Sandbjærg, ... De husker ham nok fra forleden Aften. Det er Fru Hansens Fødselsdag

i Dag, og min Hustru og jeg er allerede for længere Tid siden bleven indbudte i den Anledning. Budet skulde blot sige, at dersom De endnu opholdt Dem her, var De selvfølgelig velkommen sammen med os andre, ... det er saadan Skik og Brug her."

„Det er jo overordentlig elskværdigt af Hr. Hansen ... og det kunde jo være meget morsomt ... men jeg tør ikke længer lægge Beslag paa Storgaardens Gæstfrihed. Jeg har allerede misbrugt den mere, end jeg kan forsvare. Jeg har tænkt at rejse i Eftermiddag."

Lindemark svarede efter en lille Pavse:

„Jeg tør ikke opfordre Dem til at forlænge Deres Ophold her udover det Tidspunkt, De selv har fastslaaet. Som jeg før har sagt Dem: jeg forstaar saa godt, at det ikke kan være særligt oplivende for Dem at — —"

„Aa, De tager ganske fejl — —"

„Ja, ja. Jeg vilde — som sagt — ikke undlade at bringe denne Indbydelse

til Deres Kundskab. Nu kan De jo tænke nærmere over Sagen."

Vi gik atter en Stund i Tavshed. Vejen blev mere og mere besværlig. Vi vadede undertiden i Sand til op over Anklerne, og bestandig tydeligere hørte jeg gennem Stormen de dybe, ligesom underjordiske Drøn af Havet, som vi stadig nærmede os.

„Der kommer vel mange Mennesker til et saadant Selskab?" begyndte jeg saa igen. „Alle Egnens Standspersoner, kan jeg tænke."

„Aa ja. Men nogen større Forsamling bliver man nu ikke let paa disse Egne. Vi er en lille Kreds, der stadig kommer sammen ved saadanne Lejligheder. Det er jo vanskeligt her at forbigaa nogen, — saa Selskabet frembyder aldrig store Afvekslinger."

„Saa kommer Hr. v. Hacke rimeligvis ogsaa?"

Jeg følte meget godt Spørgsmaalets Hensynsløshed. Men jeg vilde vide, om der virkelig var nogen Udsigt for

mig til at bivaane et Møde mellem Fru Lindemark og hendes Udkaarne.

„Det gør han efter al Sandsynlighed,“ svarede Lindemark tilsyneladende temmelig uberørt. „Den eneste Grund, jeg kunde tænke mig til Klitassistentens Udeblivelse, skulde være den, at han — efter hvad der i Morges blev mig fortalt af en Kone, der gaar omkring her med Fisk — i Gaar skal have været inde i Købstaden og dèr efter sin Sædvane have begaaet Ekscesser paa forskellige offentlige Steder, saa han nok endog tilsidst kom i Konflikt med Politiet.“

„Hr. Hacke?“ udbrød jeg og standsede min Gang.

„Ja, saaledes blev der fortalt. Iøvrigt er det jo ingenlunde noget nyt, at Hr. Hacke tillader sig at overskride alle Sømmelighedens Grænser. Men denne Gang synes han dog at være gaaet temmelig vidt. — De nærmere Omstændigheder ved Sagen kender jeg iøvrigt ikke. Ærlig talt, jeg har aldrig

interesseret mig for Klitassistentens Optøjer."

„Med Politiet! ... Det gale Menneske! ... Jeg har dog aldrig hørt Mage. Hvordan kan saadan noget blive ved at gaa?"

„Aa jo, det gaar netop allerbedst," svarede Lindemark med usædvanligt Eftertryk og fortsatte med en Aabenhed og en dirrende Stemme, der røbede hans sande Sindsstemning: „Man viser i det saakaldte gode Selskab en sørgelig Overbærenhed overfor Udskejelser, naar de blot er tilstrækkeligt store. Det er saa langt fra, at Hr. Hackes tøjlesløse Liv er kommen hans Navn og Rygte til Skade her, at han tværtimod er alles Yndling, baade Mænds og Kvinders Kælebarn, hvem man tillader alt og tilgiver alt. Ja, det er saamænd ikke langt fra, at man er ligefrem stolt af at lade sig tyrannisere af hans vilde og frække Luner."

Jeg følte mig beskæmmet af disse bitre Ord, der indeholdt en Bebrejdelse ogsaa til mig. Jeg var derfor glad ved

med Sandhed at kunne sige ham, at jeg fandt Hr. Hackes Opførsel ligefrem nedværdigende.

Jeg havde virkelig i Nattens Løb i høj Grad ændret mit Syn paa Klitassistenten. At Fru Lindemark havde kunnet lade sig saa aldeles betage af denne Æventyrer, var mig fuldkommen ufatteligt, og jeg tilgav ganske, at Lindemark paa enhver Vis, endog ved Anvendelse af Magt og List, søgte at værne sit Hjem og sin Ære imod Angreb af en Person, der — ret beset — dog ikke var andet end et forlorent Subjekt, en Pralhans og Drukkenbolt, endog uden grundig Dannelse.

Jeg tænkte da ogsaa et Øjeblik paa, om jeg ikke burde — ja, om det ikke var min ligefremme Skyldighed — at fortælle Lindemark om Klitassistentens fordægtige Besøg hos mig. Dog besluttede jeg mig til at tie. Jeg vilde slet ikke indblandes i denne uværdige Affære. Bedst var det at komme bort, — saa var man udenfor det hele.

... Vi var imidlertid naaet ind i „Plantagen“ og steg lidt efter op paa

en Høj, hvorfra vi kunde overse den hele Beplantning.

Vi befandt os her som midt i en krigerisk Forspærring. Rundt

om i Lyngen var der gravet Tusinder af foddybe Huller, og i hvert af disse stod der et lille forkomment Fyrretræ, hvis gustne Top ikke ragede stort op over Overkanten af den opgravede Sandmasse, der var anbragt ved Hullets Vestside for at give Læ. Kun ude nærmest Havet, hvor de høje Klitter tog af for Stormen, var Bevoksningen skudt lidt mere i Vejret. Her saaes virkelig enkelte Steder en Antydning af en lille Naaleskov.

Lindemark forklarede, at det Sted, hvorpaa vi stod, og hele den vide Landstrækning, vi fra vort ophøjede Stade kunde overskue, i sin Tid havde været frodigt Agerland med Landsbyer, Herregaarde, Kirker og store Egeskove, af hvilke man endnu kunde finde Levninger flere Fod under Sandet. Med sørgelig Letsindighed havde man den Gang forsømt at værge sig mod Havets og Stormens Ødelæggelser. Tankeløst havde man omhugget Skovene, hvorved Strandens Flyvesand havde faaet Magt;

Klitterne var bleven dannede, var vokset Aar for Aar og havde samtidig været i en uophørlig og skæbnesvanger Bevægelse ind over Landet. Ved den mindste Storm var den hele Egn bleven indhyllet i en mørkeblaa, bestandig tættere Sky af ophvirvlede Sandmasser, der fyldte Landsbyernes Brønde og lagde Markerne øde, og tilsidst havde en tre Dages Orkan, om hvilken der endnu fandtes historiske Beretninger, saaledes oprevet hele Klitrækken, at Befolkningen i vild Skræk var draget afsted med Kvæg og Gods og al rørlig Ejendom for ganske at overgive deres Hjem til Stormens Rædselsherredømme.

„Er det ikke besynderligt at tænke paa," vedblev Lindemark, revet med af sin egen Skildring, idet han pegede ud over det golde, triste Land, — „at her har en Gang Bønder gaaet og sunget bag Ploven, her har store Kornagre bølget, her har maaske baade Drosler og Nattergale sunget og bygget Rede!... Naa, med Guds Hjælp kommer der en

Tid, da Tilværelsens milde og venlige Magter igen fæster Bo paa disse Steder. Den Følelse bliver heldigvis for hvert Aar mere levende hos Vestkystens Befolkning, at det er vor Tidsalders Mission at gøre Ende paa Naturmagternes Voldsregimente her, og man kan kun undre sig over, at Opgaven ikke har fristet foregaaende Generationer, der dog i endnu højere Grad end vor har maattet lide under dets Rædsler! . . . Kan De se den lille Indsænkning i Jordsmonnet derhenne foran Storgaarden? De kan vel kende Storgaarden . . . dèr, ja! Tænk Dem en Gang denne Indsænkning fyldt med Vand fra Grøfterne, som ligger dèr nord for, saaledes at Hovedbygningen vil kunne spejle sig i det. Forestil Dem saa, at Skovene herfra til den Tid strækker sig helt rundt om denne lille Indsø . . . ikke sandt? Det vil kunne blive ganske smukt. Alt, hvad der nu er Hede, vil da være Skov eller Agerland. Ogsaa Størsteparten af Over-

rislings-Engene vil til den Tid være under Ploven. Fyrretræsbæltet paa begge Sider af Klitten her bagved vil rimeligvis være tilstrækkeligt til aldeles at bryde Vestenvindens Magt . . . det vil sige: man vil ikke mærke den stort mere her end paa alle andre beskyttede Steder i Landet. Endnu er vi jo ikke kommet vidt — som De ser. Jeg havde unægtelig fra Begyndelsen troet, at det skulde gaa adskilligt hurtigere. Men jeg har været forfulgt af en Række Uheld. Hele dette Parti her rundtom har jeg saaledes maattet omplante ikke mindre end fire Gange. Men nu troer jeg ogsaa, det kan blive godt."

Han vedblev endnu en Stund paa sin stilfærdige Maade at udvikle sine Fremtidsforhaabninger. Mens Stormen fór haanligt fløjtende forbi vore Øren, og Brændingens dumpe Drøn fra det Fjerne blandede sig i hans Tale som en mørk Trusel, stod han dèr saa rolig, saa tillidsfuld, saa tryg i sin uforanderlige Tro paa Livets gode og bevarende Mag-

ters endelige Sejr ... men ogsaa saa vemodig.

Han vidste vel, at han maatte opgive Tanken om selv en Gang at nyde godt af den Lyksalighed, hvorom han her drømte. Desuden ... jeg kom pludselig til at tænke paa, at han i en af vore første Samtaler havde kaldt det hele Beplantningsanlæg for „en Morgengave“ til sin Hustru. Altsaa var det oprindelig tænkt som en Kærlighedserklæring, en taknemlig Brudgoms Ømhedsbevis. Stakkels Ægtemand! Han havde — saa godt Forholdene tillod det — villet give sin Frue en Erstatning for de idylliske Omgivelser, hvorfra han havde bortført hende. Fru Lindemark havde jo selv sagt mig, at hun i de første Aar af sit Ægteskab havde længtes efter sin Hjemstavns stille Skove, ... indtil hun havde lært at fatte og elske Stormens „mægtige Tale“ ... det vilde sige: indtil han, den anden, var kommen, Helten og Betvingeren, der uden mindste Besvær eller Opofrelse, blot med et Par Løgne, lidt

Drukkenskab og en mægtig Knevelsbart havde omtryllet den ensomme Ørken for hende og givet Stormens tomme Larm et Indhold!

Hvor Livet i Grunden er ubarmhjærtigt, — tænkte jeg, idet vi steg ned ad Højen og tavse begav os paa Hjemvejen.

— — — — — — — — — — — —

Det blev næsten Middagstid, inden vi naaede tilbage til Storgaarden. Jeg gik straks ind paa mit Værelse for at klæde mig om til Bordet.

Et Kvarterstid efter — ved fastsat Spisetid — bankede jeg paa Døren til Lindemarks Kontor, der hele Tiden havde tjent mig som Gennemgang til Familiens Dagligstue. Der var ingen, der svarede; og da jeg desuagtet traadte derind, fandt jeg Værelset tomt. Men inde fra Dagligstuen, hvortil Døren stod paa Klem, hørte jeg Lindemark og Fruen i heftig Ordstrid.

Jeg blev staaende med Haanden paa Dørlaasen og lyttede. Jeg skammede

mig over mig selv, men jeg kunde ikke lade det være. Skønt de talte med dæmpede Stemmer, ja undertiden næsten hviskede, kunde jeg høre saa at sige hvert et Ord og mærke den kortaandende Ophidselse, hvori de begge befandt sig.

Fru Lindemark sagde:

„Jeg véd ikke, hvad der er din Mening med at fortælle mig alt det dèr. Jeg har ikke spurgt dig om noget. Gaa til en anden, som vil høre paa dig. Hvorfor fortæller du det ikke til Steensen? Hun er jo ellers din Fortrolige ... og hun plejer at interessere sig for Kællingesnak.“

„Her er ikke Tale om Kællingesnak. Forvalteren, der netop nu kom hjem fra Byen, bekræfter Fiske-Birthes Beretning Ord til andet.“

„Saa Forvalteren er altsaa ogsaa bleven din Fortrolige. Jeg er bange, du begynder at trætte vore Tjenestefolk med din Aabenhjærtighed. Morskab har de sikkert længe haft af den.“

„Tag dig ikke af det! ... Hvad jeg har villet, er, at du en Gang fuldt ud skulde oplyses om Beskaffenheden af den Person, for hvis Skyld du har vendt dig fra mig, ... en Person, der besøger Soldaternes Utugtshuse og bruger Vold mod en af Kvinderne dèr. Hvad siger du til det, Astrid?"

„Ingenting siger jeg! Ingenting! Men at du — netop du! — vil fortælle mig det, ... det ... ja det ligner dig! Det er netop, hvad der er dig værdigt! ... Vold, siger du. Nu, vil du endelig vide min Mening, saa tilgiver jeg titusinde Gange hellere den Mand, der tager med Vold, end den, der lirker og trygler og kryber saalænge, til man af Medynk giver efter for hans Begæring!"

„Aa — disse Talemaader, Astrid! Er det virkelig kommet saa vidt med dig? Hvordan skal det da ende? For Gud i Himlens Skyld, kom dog til dig selv, før det bliver for silde! Om du ikke vil tage noget Hensyn til mig — og det venter jeg ikke længer; giv du mig

kun vedblivende til Pris for Verdens Haan og Latter! — Men saa tænk dog i det mindste paa vore Børn. Skal virkelig Kaj og lille Ingeborg — —"

„Nævn ikke dem!" næsten skreg hun.

„Jo . . . for dèr rørte sig dog din Samvittighed, Astrid!"

„Du tager fejl! Jeg har sagt dig det tidt nok: jeg har intet Ansvar for dem . . . jeg har ikke bedt om dem —"

„Hvad siger du?"

„Nej — lige saa lidt som om dig. Du tiggede mig til at gifte mig med dig . . . tiggede mig til at tage herop . . . tiggede mig til at blive Moder. Du skulde jo have Arvinger til Gaarden, sagde du . . . Du havde jo købt mig til at være dit Avlsdyr!"

„Astrid! Saadan tør du tale! . . . Men du lyver for dig selv. Eller har du da virkelig glemt alle vore lykkelige Dage? . . . Vil du blot sige mig én Ting? Den Dag — du husker det nok — da jeg sidste Gang besøgte dig i Vejle før vort Bryllup, og da du sprang ind til mig i Kupéen,

da jeg skulde rejse, ... og da du knugede dig ind til mig og bad mig om at bortføre dig og tage dig med herop straks — —"

„Aa — Dumheder!"

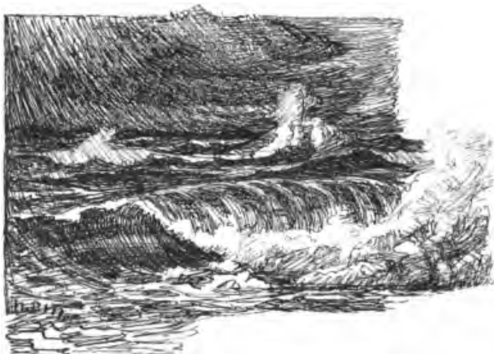
„Og da vi steg af Toget ved den første Station, vi kom til, og tilbragte hele Dagen sammen i Skovene, ... og du kyssede Træernes Blade, da vi skulde skilles, og kaldte Skoven vort Kærligheds-hjem og takkede den. Husker du det?"

„Du skal tie! ... Du lyver!"

... Jeg hørte hende rejse sig heftigt fra sin Stol og vovede derfor ikke at blive længere paa min Lyttepost. Stille listede jeg mig ud af Døren og vendte tilbage til mit Værelse.

Her blev jeg staaende henne ved Vinduet — lidt nedslaaet, lidt melankolsk, lidt mindre tillidsfuld i min Tro paa alle stærke og stridige Følelsers ædle Ophøjethed —

indtil Pigen kom ind og kaldte mig til Bords.

VIII

Middagen forløb — ligesom den foregaaende Dag — under en uhyggelig Tavshed, som nu heller ikke jeg følte hverken Lyst eller Mod til at bryde. Fru Lindemark var næsten den, der talte mest, ... ja hun lo et Par Gange, skønt temmelig umotiveret. Ogsaa i hendes Blik og Holdning sporedes tydeligt Eftervirkningen af den forrige Ophidselse.

Jeg iagttog hende hele Tiden opmærksomt, og halvt mod min Vilje maatte

jeg paany erkende, at der virkelig var noget besnærende ved hende. Skønt jeg slet ikke længer fandt hende smuk, ja skønt der var noget i Partiet omkring Næsen og den brede Mund, der virkede ligefrem frastødende paa mig, betoges jeg fremdeles af den utæmmede Naturkraft, der glimtvis aabenbarede sig i hendes Lidenskab, og som i dette Øjeblik prægede hendes Personlighed lige til den krampagtige Maade, hvorpaa hun med krummede Fingre smuldrede sit Brød paa Dugen uden at spise.

Jeg kunde nu godt forklare mig det skræmmende Indtryk, hun i allerførste Øjeblik havde gjort paa mig. Som hun dèr igen sad for mig i sin sorte, enkle Kjole med bredt udfaldende — ikke netop snehvidt — Linned om Hals og Haandled og med det mørke Haar glat tilbagestrøget fra den lave Pande, mindede hun mig paany — og ikke alene ved sin Klædedragt — om hine mørke, vilde Kvindeskikkelser, hvorom gamle Sagn og Sagaer beretter, ... en

Thora fra Thorø eller hin Hilde Trolle, om hvem jeg nylig havde læst, der med Øje og Tand havde forskrevet sig til den Onde, og som „med hviden hand“ slog sine Tjenestefolk paa Øret, naar deres Ansigt mishagede hende.

Gentagne Gange i Løbet af Maaltidet stirrede hun atter paa mig med dette vedholdende, hemmelighedsfulde Blik, der den foregaaende Dag havde bidraget saa væsentligt til at bestyrke mig i mine falske Forhaabninger. Nu lod jeg mig ikke længer føre paa Vildspor af det. End ikke, da hun tillige viste mig den ualmindelige Opmærksomhed et Par Gange at fylde mit Glas, mistydede jeg hendes Tilnærmelser. Jeg forstod, at hun med kvindelig Underfundighed vilde søge at sikre sig mig som Forbundsfælle i hendes uforsonlige Kamp med Manden. Hun var aabenbart af den Mening, at mit Ophold her paa Storgaarden skulde udstrække sig over et længere Tidsrum. Jeg havde flere Gange paa hendes Udtalelser den fore-

gaaende Dag kunnet mærke, at Lindemark maatte have bibragt hende en saadan Opfattelse.

At alt bar hen imod en nærforestaaende Katastrofe, var der for mig ikke længer nogen Tvivl om. Særlig efter hvad der den foregaaende Dag var hændet med v. Hacke, maatte det jo være hende magtpaaliggende at hidføre en snarlig Afgørelse for derved at forhindre en Gentagelse af saadanne Optrin, der jo sikkert kun kunde opfattes som Udbrud af den Desperation, der — ret forklarligt — tilsidst maatte gribe en lidenskabelig Elsker under saa oprivende Forhold.

Jeg tænkte: skulde hun for Alvor have i Sinde at gøre mig til sin Fortrolige? Var det maaske hendes Mening at benytte mig som Budbringer ... som en hende af en lykkelig Skæbne tilført *postillon d'amour*? Umuligt var det vistnok ikke. Efter rigtig at have faaet Øjet op for, til hvilken Yderlighed hun i sin Kamp var drevet, ansaa jeg hende

i Stand til ikke at sky noget Middel for at naa sit Maal.

Men hvilket Maal? Hvad var hendes Hensigt? Hvilke Planer laa der og gærede derinde bag den lille runde Pande under det glatkæmmede Haar? ... En Flugt? En natlig Bortførelse? ... Men hvorfor tøvede de da? — Hvad ventede de egentlig paa? Hvorfor var Afgørelsen ikke forlængst truffet?

Pludselig kom jeg til at tænke paa, hvad hun i vor Samtale Dagen før havde udtalt i Anledning af Bitschkovs Roman og dens Heltindes blodige Hævn over sin Tyran. Og med ét fandt jeg i disse tilsyneladende saa tilfældigt fremkastede Ytringer en skjult og forfærdelig Betydning, der fik det til at løbe mig koldt ned ad Ryggen. Pønsede hun paa et Mord?

Snak! Taabeligheder! — sagde jeg til mig selv og bøjede mig ud over min Tallerken for at skjule den voldsomme Sindsbevægelse, hvori denne Tanke pludselig havde sat mig, — jeg

havde virkelig et Øjeblik følt Hjærtets Slag standse i mit Bryst.

Men det var mig nu ikke længer muligt at blive den grufulde Mistanke kvit. Jo mere jeg tænkte paa hendes Ord, des klarere syntes de mig at udstraale et Lys, der som en Tyvelygtes Skær trængte ned i hendes Sjæls forborgneste Dyb ... ned i det lønlige Mørke, hvor Menneskenes ufuldbaarne Tanker og halvslumrende Længsler vrider sig om hinanden som Snogene i en Ormegaard.

Med det samme gik det op for mig, hvad det var for et Rovdyr, hendes lille magre Skikkelse hele Tiden havde mindet mig om. Med sit blege Ansigt, sin store Mund, sine runde, graaladne, gennem de blaalige Skyggeringe fremstirrende Øjne og sit paa én Gang trodsige og skjulte, stolte og undvigende, ja til Tider frygtsomme Væsen syntes hun mig at ligne en Ulvinde, ... en fangen Ulvinde, der bag Burets Tremmer skælvende drømmer om Blod og Frihed.

— — — — — — — — — — — —

... Straks efter Bordet gik hun ind til sig selv, og vi saa' hende ikke mere. Lindemark og jeg drak Kaffen alene inde i Dagligstuen.

„Hvortil har De saa bestemt Dem?“ spurgte han mig efter længere Tids trykkende Tavshed, idet han ligesom med Vold rev sig op af den dystre Indesluttethed, hvori han under hele Maaltidet havde siddet nedsunket. „Tænker De vedblivende paa at forlade os?“

Jeg var bleven saa dybt rystet af det Indblik, jeg mente at have faaet i Fru Lindemarks sande Karakter, at jeg formelig følte Gulvene brænde mig under Fodsaalen. Og dog vidste jeg ikke, hvad jeg skulde svare. Den grusomme Nysgerrighed, som man kalder psykologisk Interesse, var nu vaagnet hos mig og tilskyndede mig til at blive her for at følge den ægteskabelige Tragedie i dens sikkert nu hastige Udvikling.

For at vinde Tid sagde jeg derfor, at jeg unægtelig kunde have stor Lyst til at deltage i det omtalte Aftenselskab,

saa dersom jeg virkelig kunde være sikker paa, at jeg ikke i nogen Maade var til Ulejlighed her, — —

„Jeg haaber, De ikke har faaet andet Indtryk," svarede Lindemark blot.

Og atter sad vi en lang Stund overfor hinanden i dyb Tavshed.

— — — — — — — — — — — —

Allerede Klokken halv fem holdt Vognen for Døren. Det galdt jo om at naa Bestemmelsesstedet inden Mørkets Frembrud, og vi havde efter Kuskens Opgivelse over en Mil at køre. Det var en lukket Vogn af en saa forældet Konstruktion, med Knæk-Trin og S-formede Fjedre, at man ligefrem fik Medlidenhed med dens latterlige Udseende. Den kaldtes her for „Fruens Vogn" og blev udelukkende benyttet til „Selskabskørsel" og endda kun, naar Vejret var nogenlunde taaleligt, eftersom det i det hele ikke betragtedes som tilraadeligt at anvende lukkede Vogne her, da et Stormkast let væltede dem overende.

Ogsaa dette fik jeg at vide af den veltalende Kusk, mens jeg — febrilsk og beklemt — stod oppe paa Stentrappen og ventede.

Endelig kom Fru Lindemark med en kostbar Foerværkskaabe over en mørkegrøn, langslæbet Silkekjole, og bag hende — ligesom en Tjener — hendes Mand i Livkjole og hvidt Slips. Uden at se hverken til højre eller venstre gik hun mig ilsomt forbi og steg ind i Vognen. Vi andre fulgte; og efter at vi alle var bleven vel indpakkede, skumplede vi afsted.

Der blev under hele den timelange Kørsel saa at sige ikke talt. Fru Lindemark, der sad alene paa det brede Bagsæde, havde straks trykket sig ind i det ene Hjørne og slaaet sin store Kaabe omkring sig paa en Maade, som vilde hun udtrykkeligt tilkendegive os sin fuldkomne Utilgængelighed. Lindemark sad foroverbøjet, med bortvendt Ansigt, og saa' ufravendt ud gennem Vinduet. Men bag hans tilsyneladende

Behersketlied dirrede en saa overmægtig Nervøsitet, at jeg ligefrem kunde fornemme den gennem Vognsædets Hynde.

Selv sad jeg skjult i min Krog og rettede med bankende Hjærte mit psykologisk interesserede Blik paa Fruen, hvad jeg saa meget des friere kunde tillade mig, som hun øjensynlig var saa aldeles opgaaet i Tanken paa Gensynet med sin Helt, at hun allerede slet ikke sansede, hvad der foregik omkring hende. Hun sad med Armene indsvøbte i Kaaben og stirrede ubevægelig frem for sig ... som et Menneske, der er aldeles ude af Stand til længer at lægge Baand paa sig selv.

For første Gang saa' jeg her for mig en Kvinde i ubehersket erotisk Eksstase, — og dette Syn fyldte mig med en ny Forfærdelse. Jeg fandt hende i dette Øjeblik rent ud afskrækkende styg. Det var, som om den vansirende Stramhed i Partiet omkring Næsefløjene, der hele Tiden havde stødt mig; nu havde bredt sig nedad mod Munden og opefter til Øjnenes abnormt udvidede Pupiller og

givet det hele Ansigt en Maskes døde Stivhed.

Havde der nu endda i hendes Selskabsdragt kunnet spores lidt af den forsonende Feststemning, hvori ellers Kvinder — ligesom med dvælende Omhu — kan smykke sig til Mødet med deres Elsker. Men jeg havde ved Indstigningen i Vognen lagt Mærke til, at hendes ene Handske var knappet skævt; og ganske vist var det ellers glatte Haar nu bleven gjort bølgeformet fra Isseskilningen og ned imod Ørene ved Hjælp af et varmt Jern; men saa skødesløst var dette udført, at det blot yderligere røbede den tankeløse Hast, de dirrende Fingre, hele den brutale Utaalmodighed, hvormed hun havde beredt sig til sit Kærligheds-stævne.

Og en saadan Fornedrelse — tænkte jeg — og al denne Troløshed for en Helt som v. Hacke!

Jeg vendte mig bort. Jeg kunde ikke udholde at blive ved at se paa disse to blege Skikkelser, paa denne stumme

Jammer, hvorimellem jeg her sad indespærret. Jeg følte det næsten, som var allerede Døden usynlig tilstede imellem os.

Jeg tørrede med Vinduesremmen Duggen af Ruden og satte mig til at stirre ud.

Vi var imidlertid naaet ind i Klitterne. De ensformige, askegraa og vissengrønne Sandhøje omsluttede os til alle Sider med deres marehalmsbevoksede Skrænter og lukkede for al Udsigt. Kun Skyerne saaes hist og her at flyve ligesom forskræmte over de højeste, svagt fygende Toppe.

Skridt for Skridt arbejdede Hestene sig frem ad en lyngbelagt Vej, der snoede sig besværligt gennem Lavningerne.

Oftest havde Klitterne et vildt, oprevet Udseende, — som en Brænding, der er stivnet og forstummet. Men enkelte Steder løftede de sig højtideligt i mægtige, blødt svulmende Bølger, fuldkomment nøgne, saa blottede for alt Liv, som havde de i samme Time hævet sig op af Havets Dyb.

En Dødens Tavshed herskede overalt. Til disse dybe, vildsomme Hulninger kunde end ikke Stormen finde Vej. Der hørtes kun Vognhjulenes pibende Knirken og den underjordiske Lyd af Havets fjerne Dundren.

Ved en Drejning af Vejen aabnede Udsigten sig et Øjeblik ud mod Vest. Over et gyseligt Øde af krateragtige Klittoppe, der i den begyndende Skumring mindede mig om de døde Maanelandskabers forstenede Ro, saa' jeg derude et Glimt af Havet selv med dets tre hvide Skumbræmmer langsmed Kysten.

Jeg havde længtes saa inderligt efter dette Syn, om hvis Ophøjethed jeg havde læst og hørt saa meget. Men i den Sindsstemning, hvori jeg nu befandt mig, gjorde dette tungt fremrullende Dyb under den flossede Skyhimmel et saa knugende Indtryk paa mig, at jeg maatte kæmpe med mig selv for ikke at faa Taarer i Øjnene. Endnu længe efter, at Synet var forsvundet for mig, og mens marehalmsbevoksede Skrænter

atter omringede mig til alle Sider, sad jeg hensunken i en dyb Sørgmodighed, greben af en ubestemt Medlidenhed med den hele Menneskehed, der led og stred og elskede og blødte under Livets ubarmhjærtige Love.

Paa én Gang fór jeg sammen. Hvad var det? ... Det forekom mig, at jeg havde set v. Hacke i sin Jægerdragt kigge frem bag en Klit et Stykke borte og øjeblikkelig igen forsvinde. Jeg lod Haanden glide ned over mit Ansigt. Hvad var dog det for Taabeligheder! Det var jo umuligt! ... Du gode Gud! Begyndte nu ogsaa jeg at se Syner her ved højlys Dag!

Jeg lagde mig tilbage i Vognen og lukkede Øjnene. Jeg begyndte for Alvor at blive ængstelig for mine Nerver. Jeg sagde til mig selv, at det vistnok alligevel var bedst for mig hurtigst muligt at komme herfra. Jeg risikerede nok ellers selv at blive et Bytte for de koglende Magter, der synes at drive deres Spil med Menneskene her i dette

Rædslernes Rige. Jeg slog det derfor fast: i Morgen den Dag vilde jeg rejse.

Lidt efter aabnede Klitrækken sig igen. Vi kørte gennem en Slugt og kom ud i et stort og smukt Kær- og Moselandskab, til alle Sider omsluttet af bleggrønne Klitter.

Vi befandt os her paa Proprietær Hansens Ejendom, og nogle Minutter efter rullede vi ind i hans Gaard.

Foran Stentrappen derinde holdt allerede en Vogn fuld af Gæster, saa vi maatte vente lidt, før vi kunde stige ud. Jeg kunde fra min Plads se en ung Dame i Lyseblaat springe fra Vognhjulet ned i en aaben Herrefavn, og jeg hørte Hr. Hansens skraldende Stemme byde Velkommen inde i Forstuen.

I dette Øjeblik førte Vinden Lyden af et Skud henover Gaarden.

Et Par selskabsklædte Herrer kom ud paa Trappen og saa' sig overraskede omkring, idet de spurgte hinanden, hvem det kunde være, der var paa Andejagt i Dag.

„Aa, det er vist bare Hacke, den Djævel!“ raabte Hr. Hansen inde fra Forstuen. „Han plejer van at melde sin Ankomst med Salut, som han siger. — — Naa, se god Dag, lille Frøken! Hvordan har saa de smaa Pusselanker det?“

Skulde det virkelig alligevel have været ham, — tænkte jeg forbavset, idet vor Vogn nu kørte frem. — Og i Jagtdragt!

— - — —

IX

En Time var forløben, og endnu var v. Hacke ikke kommen.

Det var imidlertid bleven helt mørkt, og der var tændt Lamper og Lys i alle Stuerne. De ældre Damer sad endnu ved Modtagelses-Teen og Syltetøjsbakken inde i Dagligstuen, mens Herrerne —

med Undtagelse af Lindemark og Egnens Præst — efterhaanden havde samlet sig i Værtens Værelse, dels for at faa Tobak, dels for mere ugenert at kunne diskutere Gaarsdagens Begivenhed med Klitassistenten, der øjensynlig i høj Grad beskæftigede alles Sind.

Herredsfogeden — en lille rundmavet Mand med ildrødt Ansigt og begge Hænderne dybt i Bukselommerne — udtalte sig meget betænkeligt om Sagen. At Hacke havde slaaet en Tøs paa Snuden, brød han sig sgu ikke noget om. Men hans Opsætsighed imod Politiet kunde ikke tilstedes. Uniformen skulde Fanden gale ham respekteres. Det kunde let blive den gode Hacke en ganske dyr Historie!

En yngre Agrar, der med Hensyn til Overskæg syntes at have benyttet Klitassistenten til Mønster, søgte derimod at tage ham i Forsvar. Hacke var sgu en prægtig Fyr. For Fanden — et Mandfolk maatte dog en Gang imellem have Lov til at slaa lidt over Skag-

lerne. For Resten var Hacke bleven irriteret, det var Sagen! ... Men hvorfor skulde man ogsaa komme her og gaa ham i Bedene!

Ved de sidste Ord blinkede han betydningsfuldt til de omkringstaaende og skævede derpaa hen til mig, der stod alene i en Krog og i det hele lige siden min Ankomst havde været Genstand for en generende Opmærksomhed. Man havde, straks da man saa' mig træde ind sammen med Lindemark, stukket Hovederne sammen og hvisket; og Hr. Hansen havde senere i Forbifarten spyttet mig de Ord ind i Øret: „Naa, Københavner . . . dèr har De sgu lavet en rar Frikadelle!“ Endog et Par unge Piger, der med hinanden under Armen gik frem og tilbage i de øvrige Værelser, standsede gentagne Gange i Døren til Herrernes Stue for at iagttage mig; — hvorpaa de puffede hinanden i Siden og vendte sig bort med Lommetørklædet for Munden.

I min urolige og nedtrykte Sindsstemning og opfyldt, som jeg var, af at vente paa v. Hackes Komme, forholdt jeg mig vel temmelig ligegyldig til denne besynderlige Modtagelse. Dog virkede de mange frittende Blikke tilsidst irriterende paa mine Nerver, og jeg forlod derfor nu min Krog og gik ind i den tilstødende, tomme Skolestue, hvor jeg gav mig til at betragte et Landkort, der var ophængt paa Væggen.

Men heller ikke herinde fik jeg længe Fred. Efter et Par Minutters Forløb hørte jeg tunge Trin bag mig, og idet jeg vendte mig om, lagde en høj, plumpt bygget, noget ludende Mand en stor Haand paa min Skulder og sagde med slæbende Stemme:

„Hør, De . . . maa jeg ha'e Lov at snakke et Ord med Dem i Fortrolighed?"

Det var en vis Kandidat Langer, en Mand paa mellem tredive og fyrretyve Aar, der straks ved min Ankomst havde forestillet sig for mig som Proprietær Hansens Huslærer. Han var en Type

paa den Slags bedagede Studenter, som man i hin Tid ikke sjælden kunde træffe rundt om paa de store Gaarde i Jyllands afsidesliggende Egne, Folk, hvem Sult og Gæld og Skuffelser allerede i deres første Universitetsaar havde drevet bort fra Hovedstaden, og som i et saadant Proprietærhjem havde fundet, hvad de den Gang først og fremmest trængte til og ikke siden havde formaaet at løsrive sig fra: et godt Madsted, en lun Kakkelovnskrog og et uopsporligt Skjul for deres stedse dybere Fornedrelse. Ofte stødte saa hertil en ulykkelig Forelskelse i en eller anden Herskabsfrøken, der gav deres Selvfølelse og Livsmod det sidste, uhelbredelige Knæk, — Aar for Aar sank dybere ned i en sløv Ligegyldighed for alt andet end netop Maden, Tobakspiben og Sengens tykke Dyner, — indtil de omsider gik helt til Grunde som Skrivere paa et Godskontor eller Lemmer paa en Fattigstiftelse.

Kandidat Langers store, brune Skæg var allerede begyndt at graane i Kanterne, og hans høje, laskede Skikkelse i den slidte Livkjole og med de vældige Fedtlæders Sko gjorde et i høj Grad ynkværdigt Indtryk. Jeg vilde aldrig af mig selv have fundet paa, at dette Menneske en Gang havde diet *Alma mater's* fulde Bryster. Kun en vis, døende Melankoli i de smaa, mørke Øjne og en egen, tørt humoristisk Udtryksmaade, der svagt mindede om Regensen og iøvrigt var som afpasset til hans dybe Stemmes hule Tøndeklang, tydede paa, at der endnu rørte sig Rester af aandeligt Liv bag alt dette dovne Fedt.

„Maa jeg være næsvis og gøre Dem et Samvittighedsspørgsmaal?“ begyndte han, da vi havde taget Plads overfor hinanden paa et Par Stole, — han i en fremoverludende Stilling, med udadvendte Albuer og de oppustede Hænder hvilende hver paa sit Knæ.

„Hvorledes mener De?“

„Jeg mener sgu egentlig — rent ud sagt, Mand — hvorlænge antager De, at De endnu vil beære vor Gegend med Deres Besøg?"

„Jeg forstaar Dem vist ikke rigtigt —"

„Saa-saa. Ikke saa fornærmet. Jeg skal nemlig sige Dem, jeg stod netop derinde sammen med et Par andre af Egnens Antikviteter, og vi blev enige om, at det var bedst, jeg ligefrem gik herind og spurgte Dem ad."

„Jeg maa sige, det er virkelig et højst paafaldende Spørgsmaal. Af hvilken Grund interesserer det Dem egentlig saa stærkt?"

„Det kan da ikke være saa svært at forstaa, hva'?... Jeg tiltroer Dem nemlig saa megen Synskraft, at De ikke i hele to Dage og Nætter har kunnet bo under Ægteparret Lindemarks gæstfri Tag uden at have observeret, at der er kommen en temmelig stor Klat paa Vielsesattesten."

Dette indrømmede jeg.

„Jeg kan heller ikke tænke mig andet, end at De ogsaa maa have mærket, for hvis Skyld det er, at Fruen er kommen for Skade at tabe sin Hjertefred. Jeg véd jo, at De traf Vedkommende forleden Aften derinde i Vestervad Kro sammen med Hansen."

Ogsaa dette tilstod jeg.

„Naa ja. Saa kender De vist allerede saa meget til Hacke" —. vedblev han — „at De kan tænke Dem Grunden til de store Spektakkelnumre, han opfører i disse Dage baade her og derinde i Byen, hvad De vel nok har hørt Tale om?"

„Ja vist. Men jeg begriber bare ikke, i hvad Forbindelse alt dette staar til Deres mærkelige Spørgsmaal om Varigheden af mit Ophold her."

„Men Herregud, Mand — saa er De jo slet ikke med paa gamle Sidse. Kan De da ikke forstaa, at Hacke er knusende, edderspændt jaloux."

„Jaloux? Paa hvem?"

„Paa hvem? Paa Dem begribeligvis! Hvem ellers?"

„Paa mig?... Paa mig?... Men det er jo ganske sindssvagt."

„Netop. Og derfor er det des mer sandsynligt — ja aldeles afgjort. De kender nok endnu ikke meget til Kærligheden!... Ser De, Hacke kan nu ikke taale, at der kommer saa meget som Lugten af et fremmed Mandfolk i Nærheden af Fru Lindemark. Han er jo lidt tilaars, og saa er al Slags Gigt som bekendt paa sit værste. Og nu har De været paa Storgaarden i hele to Dage, Mand!"

„Men jeg begriber virkelig ikke —"

„Hør, kære — hvad er det egentlig, De vil begribe? Det er sgu altsammen ubegribeligt i denne Verden, saa man kan lige saa godt spare sig Ulejligheden med at spekulere over det og holde sig til Fakta ... Fakta, kære! Det var da altsaa bare det, jeg vilde sige Dem, at Hacke jo ikke saadan er til at være sikker paa. Naar han er i sit store Heltehumør, kan han sgu føle sig forpligtet til omtrent, hvad det skal være,

— det er nu hans Façon. Og det er jo tydeligt nok, at han i disse Dage er kommen svært højt op og vist egentlig ikke taaler at komme højere. Og derfor var det, vi stod derinde og snakkede om, at dersom der nu virkelig skulde ske noget saadan alvorligere — og vi har for Resten ventet paa det længe — saa var det jo aldrig saa rart at have været Anledningen."

„Men du gode Gud!" — udbrød jeg. „Hvorfor faar de Mennesker da ikke en Ende paa det? Naar de dog er enige! Hvorfor bliver Lindemark og hans Kone ikke skilte? Og dersom Lindemark ikke vil det — og han synes jo unægtelig at passe godt paa hende —"

„Aa jo. Det mangler ikke!"

„Nu — men hvorfor springer hun da ikke ud af Vinduet til den anden ... løber væk med ham uden videre? For Pokker! Hun ser dog ikke ud til at mangle Mod ... og da heller ikke Lyst!"

„Aa nej! Kom det derpaa an! Men vil De sige mig, hvor de egentlig skulde

løbe hen. Der staar sgu ikke en lukket Karet med grønt Gardin og andet Tilbehør tilrede for ethvert Par Elskende, der har Lyst til at gøre sig usynlige en lille Stund. Hvad hjælper de fulde Hjærter, kære, naar Lommerne er tomme! Og Hacke har sgu ingen Kredit noget Sted udenfor sin egen Portemonnaie, — og den har, ved Gud, ikke noget at gøre sig tyk af. Jeg har aldrig i mit Liv set noget saa slunkent! Og Fru Lindemark har jo heller ikke noget af den Slags at yde til fælles Bedste. Saa skulde hun da først gaa hen og dreje Halsen om paa Gemalen!"

Det gav et Stød igennem mig.

„Troer De hende i Stand dertil?" spurgte jeg lidt efter.

„Hvad for noget? ... Hø hø hø!" lo han med en Bugtalerlatter, der fik hans hele Fedtbelægning til at bævre. „De er ikke saa ganske preisbillig, Mand!... For Resten var her forgangen Aar en Bondekælling, der trak Vejret af sin Husbond med et Strømpebaand, for at

hun kunde gifte sig med Gaardskarlen. Men hun var vant til at snitte Halsen over paa Lam og desligeste. Det gør en Unterschied!"

„Men hun har dog foreløbig skilt sig af med Børnene, saavidt jeg har forstaaet! Eller hvad er det egentlig med dem?"

„Saa det véd De ogsaa. De har nok alligevel holdt Seapparatet ganske godt i Virksomhed, kan jeg mærke! ... Nu ja, Yngelen maatte jo sendes væk. Man sagde, at hun baade kneb og sultede de stakkels Unger ... Jeg tænker, de mindede hende for meget om visse ømme Øjeblikke med Ægtemanden. Ser De — Lindemark er jo ikke, hvad man saadan plejer at kalde en Helteskikkelse. Det er det, hun ikke kan tilgive ham. Damerne vil nu en Gang ha'e Helte — ligemeget om de er lidt anløbne — bare de har Façonen. Og — mellem os sagt — specielt Fru Lindemark har jo altid haft ikke saa lidt Tilbøjelighed for det allerhelvedesagtige. I Begyndelsen hun kom hertil, gik hun selv

med Mandfolkebukser og lange Støvler under Skørterne... det skulde nu være saa satans. Og den Gang, da Hacke kom -- det er snart to Aar siden nu — saa gik der jo forud for ham en hel Sagnhistorie om hans Kvindeerobringer og gale Streger og Selvmordsforsøg,... og det kunde Fruentimmerne sgu ikke staa for. Fru Lindemark var saamænd ikke den eneste af vore Damer, der blev væk, endnu før hun rigtig havde set paa Vilddyret.“

„Saa blev de altsaa øjeblikkelig forelskede i hinanden?“

„Hun blev det i hvert Fald. Et Kvindemenneske, der lever ulykkeligt med sin Mand, er vistnok i Almindelighed saa ladet med Erotik, at hun fænger ved det første varme Øjekast, — naar den rette kommer. For Resten har hun og Hacke i al deres Tid vel næppe talt tyve Ord med hinanden.“

„Hvad mener De?“

„Ganske ligefrem, kære! Jeg skal sige Dem — saa løjerligt det lyder

— Hacke forstaar slet ikke at snakke med Damer. Han klistrer sig bare i en flot Stilling op ad en Dørstolpe og staar dèr og drejer paa sin Bart og ser skummel og lidenskabelig ud. Han faar først rigtig Mæle, naar han kommer ind mellem Herrerne og bliver fuld og kan begynde at agere og skvadronere og være ubehagelig. — —"

Vor Samtale blev her afbrudt, idet vi hørte Proprietær Hansen klappe i Hænderne inde i de andre Stuer og med en humoristisk Vending, der gjorde megen Lykke, anmode Herrerne om at „tage Damerne ved Vingebenet".

„Op, Mand!" udbrød Kandidaten i det samme og slog mig et kraftigt Slag paa Skuldren, idet han selv rejste sig med en Hastighed, som tydede paa, at han allerede havde vejret Madlugten.

Skønt Hacke stadig ikke var kommen, gik Selskabet tilbords.

Min Dame var en lille Proprietærfrøken, der tilkendegav mig sin Misfornøjelse med at have faaet mig tilbords

ved stadig at sidde halvt bortvendt og kun at svare mig hver anden Gang, naar jeg tiltalte hende. Jeg tog deraf Anledning til helt at tie stille. Og — sandelig! — jeg havde ogsaa fuldt op at gøre med de mange urovækkende Tanker, der i disse Øjeblikke stormede ind paa mig.

Jo mere jeg tænkte over Kandidat Langers Ord, der havde kastet et nyt Lys over Klitassistentens mystiske Natte-Besøg hos mig og den mørke Tale, han havde ført, des stærkere grebes jeg af en uhyggelig Anelse, ... en Anelse, som hans stadige Udeblivelse og alt, hvad der iøvrigt var sket her i de sidste Dage, nu syntes mig for hvert Minut yderligere at bestyrke.

Mit Blik søgte Fru Lindemark. Hun sad paa Hæderspladsen oppe ved den øverste Bordende ved Siden af Værten, der larmende udbredte sig for hende om et eller andet, som han selv lo meget af. Jeg kunde se paa hende, at hun slet ikke hørte efter ham. Hun

havde aabenbart endnu ikke opgivet Haabet om v. Hackes Komme. Hun sad — ligesom hjemme — let foroverbøjet og smuldrede sit Brød med nervøst krummede Fingre, mens hun saa' ned for sig som en, der anspændt lytter efter noget langt borte.

Rundt om ved Bordet blev efterhaanden hendes Aandsfraværenhed bemærket og gav Anledning til megen Hvisken. Overhovedet havde hun hele Tiden været Genstand for alles levende Opmærksomhed. Det var tydeligt at spore, at de fleste af de tilstedeværende — navnlig blandt de yngre Damer — var stærkt betagne af denne Kærligheds-tragedie, der her blev opført for deres Øjne. Mere end ét Par unge Kinder saa' jeg blusse i sværmerisk Begejstring for Fru Lindemark, ... og selv maatte jeg i dette Øjeblik paany erkende, at der virkelig hvilede et Skær af tragisk Højhed over hendes Skikkelse, som hun dèr sad — bleg og tavs — i sin mørkegrønne Silkekjole, festligt

bestraalet af de mange Lys omkring hende.

Iøvrigt fik jeg foreløbig ikke Lejlighed til at synke dybt i nogen af de Stemninger, der i disse Øjeblikke kæmpede om Herredømmet over mit Sind. Nu, da den megen Mad og Vin begyndte at gøre sin Virkning paa Herrerne, blev der kaldt paa mig — snart fra den ene, snart fra den anden Side — af Folk, der vilde drikke Glas med mig. Der var endog dem, der flere Gange i Træk viste mig denne Opmærksomhed, hvad der hurtigt gjorde mig mistænksom, især da det stadig med høje Raab blev forlangt, at der skulde „drikkes til Bunden". Navnlig tog den unge Landmand med den v. Hackeske Knevelsbart virksom Del i disse forenede Bestræbelser for — som Skik og Brug nok var overfor Fremmede — at faa mig drukket under Bordet. Da jeg tilsidst ikke vilde drikke mere og lod mit Glas staa urørt, blev han og et Par andre unge Herrer — en Dyrlæge og en Herreds-

fuldmægtig — ligefrem ubehagelige og søgte at udæske mig ved forskellige haanlige Tilraab. Ogsaa min Borddame viste mig stedse tydeligere sin uendelige Ringeagt.

Jeg lod dem raabe og more sig. Jeg var fuldkommen ligegyldig for alle disse Menneskers Mening om mig, ... jeg brød mig slet ikke længer om at være „Helt“. Jeg havde ikke længer Tanke eller Sans for andet end v. Hackes Skæbne. Jeg følte mig mere og mere overbevist om, at det Skud, jeg havde hørt, virkelig havde været Afslutningen paa hans Liv, — det frivillige Punktum, hvorom han Natten før havde talt.

Jeg formaaede næsten ikke længer at skjule min Uro. Jeg mærkede, hvorledes hele mit Legeme var kommen til at ryste, som om jeg frøs. Mens Larmen og Vildskaben steg omkring mig, saa' jeg ham stadig for mig, liggende derude mellem de øde Klitter, belyst af det blege Maaneskær, allerede kold og stiv, med Blodet sagte rindende fra det

lille runde „Punktum“ i den gennemskudte Pande.

Jeg listede mig til at se paa mit Ur. Klokken var over ni. Nej, nu kunde han ikke komme. Der var ikke længer nogen Tvivl. Jeg kunde spare mig al Ulejlighed med at tænke paa, hvorledes jeg skulde kunne berolige ham. Det var for sent. Han havde nu Ro nok!

Pludselig mærkede jeg, at man rejste sig omkring mig. Under et øredøvende Spektakkel blev Bordet endelig hævet. Glødende Ansigter, fortinnede Øjne, broderlige Omfavnelser og vældige Haandslag, hvorhen jeg saa'. Kun Lindemark og den unge Præst dannede stadig en stilfærdigt demostrerende Gruppe for sig selv henne i en Krog, mens det øvrige Selskab spredte sig omkring i Stuerne.

Inde i Dagligstuen opfangede jeg et Glimt af den, hvem mine Øjne uafbrudt søgte, Fru Lindemark. Hun havde taget Plads i en stor Klynge højrøstede Damer og troede sig aabenbart i Øjeblikket

ganske ubemærket. Hun sad dèr slapt sammensunken i en stor Lænestol og stirrede frem for sig med et stillestaaende, grublende Udtryk, der overbeviste mig om, at ogsaa hun nu var begyndt at ane en Ulykke.

Jeg fik imidlertid ikke Ro til at iagttage hende mere end et Øjeblik.

En ældre, rødnæset Herre, Egnens Distriktslæge, som jeg slet ikke kendte, slog mig i det samme saa venskabeligt paa begge Skuldrene, at jeg sank i Knæ; og Kandidat Langer, der langsomt og usikkert balancerede sig hen imod mig paa Hælene af sine store Fedtlæderssko, lagde omtrent samtidig sin Arm som en Kvælerslange om min Hals og sagde: „Kom med, kære — saa skal du se Løjer!"

Uden at bryde sig om mine Indvendinger trak de mig derpaa med ud i Forstuen.

Her havde allerede Størsteparten af Herrerne opstillet sig i en lang Procession, der nu med Værten i Spidsen og

under Sang og Skraalen begav sig ud i Stormen.

Jeg kunde i Forvirringen slet ingen Forklaring faa paa dette bacchantiske Optog. Først da vi gennem Gaardsrummet og over et Stykke Mark var naaet hen til en ensomt staaende Vindebrønd, paa hvilken et Par af Herrerne straks og ivrigt gav sig til at dreje, oplyste Kandidat Langer mig under megen Hikken om, at der nede i Brønden laa en Kurv med Romflasker — „ægte Varer . . . hik! . . . Strandings-Varer, forstaar du!“ — som Dagen i Forvejen var hisset derned for at faa den rette Temperatur.

Snart kom ogsaa en Flaskekurv tilsyne over Brøndkarmen og hilstes med en vild Runddans og opløftede Kjoleskøder. Under fornyet Hujen og Larmen drog man med Kurven højt paa en Stage tilbage til Stuerne, — for nu skulde Drikkeriet først for Alvor begynde.

Imidlertid var det rygtedes omkring i Selskabet, at et Bud, som Proprietær

Hansen havde sendt til v. Hackes Hus for at erfare Grunden til hans Udeblivelse, nu var vendt tilbage med den Besked, at Hacke ikke var hjemme. Han var gaaet bort straks efter Middag og havde den Gang sagt til sin Husholderske, at han om et Øjeblik vilde komme igen; men han havde ikke siden indfundet sig eller været til at opspore.

Efterretningen drøftedes med en vis Uro af et Par af de tilbageblevne Herrer, der stod ude i Forstuen og røg Cigarer. Ogsaa hos de andre, der nu styrtede ind med deres Trofæ, dæmpede den et Øjeblik den overstadige Lystighed.

„Hvad Fanden!“ udbrød hans Ven, Proprietær Hansen. „Hvor Dævlen gaar han nu og rangler om?“

Da jeg lidt efter traadte ind i Dagligstuen, kom Lindemark yderst febrilsk hen til mig og sagde, at hans Hustru ønskede at komme hjem; jeg havde vel ikke noget imod at tage bort allerede nu.

Uden at svare saa' jeg mig hurtigt om. Og ved at følge Retningen af de tilstedeværendes spændte Blikke, der alle var rettede mod det samme Hjørne af Stuen, fik jeg her Øje paa Fru Lindemark, der var i Færd med at tage Afsked med Værtinden.

Hun var dødbleg og ganske blaa om Munden. Dog forsøgte hun endnu at smile, mens hun trykkede Fru Hansens Haand. Ogsaa til enhver af de andre Damer gik hun hen og sagde Farvel og vekslede endog et Par Ord med de fleste af dem. Ikke den hele Aften havde hun været saa meddelsom som netop nu. Men hun var at se til som en Søvngængerske, der ikke vidste, hvad hun sagde eller foretog sig.

Kort efter sad vi i Vognen og rullede bort.

Rundt om os laa det hvide Maanelys over Kær og Klitter. Inde i Vognen derimod var der i Begyndelsen saa mørkt, at vi kun utydeligt kunde skælne hinandens Ansigter. Ingen af os talte.

Hver for sig søgte vi at give det Udseende af, at vi havde lagt os tilbage i vort Hjørne for at sove.

Men ved en Drejning af Vejen faldt Maaneskæret pludselig hen over Fru Lindemark, uden at hun mærkede det. Den underste Del af hendes Ansigt var skjult af Kaabens Forværk. Der var egentlig slet intet andet synligt af hende end hendes runde Ulvindeøjne, der — vidtaabne og næsten grønne i det dødningeagtige Lys — stirrede hen imod Mandens Hjørne med et Udtryk saa vildt af Hævntørst, saa djævelsk ondt af afmægtigt Had og impotent Mordlyst, at jeg med ét kom til at gyse, som havde Døden selv aandet mig i Nakken.

— — — — — — — — — — — —

Da jeg en Timestid senere — træt og forpint — kom ind i mit Kammer, fandt jeg et Brev uden Frimærke liggende paa mit Bord.

„Hvordan kommer det her?“ spurgte jeg Pigen, som havde fulgt mig ind for at tænde Lysene.

Hun troede nok, det var en af Mejeri-pigerne, der havde bragt det; men for Resten vidste hun ingen Besked.

Jeg rev hurtigt Konvolutten op. Det anede mig, at Brevet paa en eller anden Maade stod i Forbindelse netop med det, der optog alle mine Tanker. Dog blev jeg som ramt af et Slag, da jeg saa' det underskrevet med selve v. Hackes Navn i store Snirkler og Sving.

Jeg var sunken ned paa en Stol, og det varede lidt, inden jeg fik Mod til at læse. Øverst paa Siden var der trykt en adelig Krone i blaat. Derunder stod der:

„Min Herre!

Det vil forhaabentlig ikke forbavse Dem at modtage disse Linjer fra min Haand. Som jeg i Gaar tillod mig at ytre for Dem, har jeg fra første Moment følt mig i høj Grad tiltrukket af Deres Personlighed, og det maa derfor endnu en Gang være mig tilladt at ønske Dem alt Held og Lykke i enhver Henseende. Jeg nævner intet Navn. De véd, hvad

jeg mener. Jeg sender i fuld Oprigtighed min Lykønskning.

Jeg formoder, at De i Eftermiddag sammen med Unævnte deltager i Selskabet hos Proprietær Hansen paa Sandbjærg. Selv er jeg forhindret i at komme tilstede, da jeg til i Dag har berammet et Stævnemøde med en Person, som jeg ærlig talt i længere Tid har levet i unaturlig Omgang med. Den nærmere Forklaring herpaa vil senere følge.

Den egentlige Anledning til denne min Skrivelse er dog den, at jeg endnu ønsker at tilføje en enkelt Bemærkning til den Diskussion, vi i Nat førte angaaende Udødelighedsproblemet. Hvad er en Menneskesjæl? Et Instrument, hvorpaa os ubekendte Magter spiller. Meget vel. Altsaa er der dog noget udenfor Individet, noget overjordisk, som vi udtrykker os, hvoraf Individet er afhængigt, og som igen er afhængigt af Individet. Dette maa staa fast. Men er det nu saa, at Menneskesjælen og det overjordiske eller evige staar i ind-

byrdes Afhængighedsforhold, da kan ikke det ene ophøre uden at ogsaa det andet forgaar. Menneskesjælen er altsaa lige saa varig som det, vi kalder det overjordiske eller evige, hvilket med andre Ord vil sige, at den er udødelig. Derom er jeg fuldt overbevist.

Dette har jeg ikke villet undlade at meddele Dem.

Alexander v. Hacke."

Da jeg havde læst Brevet, sad jeg længe med begge Albuerne paa Bordet og Hænderne fast pressede om mit trætte, fortumlede Hoved.

Dette blev altsaa Enden ... for ham og for hende! Saaledes saa' de altsaa ud, disse stærke og frie Følelser, som jeg havde tilbedt og eftertragtet!

Hvilken Ynk! Hvilken Nedværdigelse!

X

Den følgende Formiddag forlod jeg Storgaarden. Jeg var af mange Grunde saa utaalmodig efter at komme bort, at jeg stod op allerede før Daggry, skønt Natten havde været urolig, min Søvn idelig afbrudt af uhyggelige, halvvaagne Drømme. Saaledes forekom det mig en Gang aldeles bestemt, at der blev banket paa mit Vindue, ganske som den forrige Nat og med de samme smaa, dumpe Slag som dem, hvormed v. Hacke havde kaldt paa mig. Jeg laa længe uden at turde røre mig; og dog kunde jeg ikke finde Ro, før jeg havde taget Mod til

mig og overbevist mig om, at han ikke stod derude.

Lidt efter Solopgang stod jeg fuldt paaklædt henne ved mit Vindue og kastede et Afskedsblik ud over Engen og Heden til den graagrønne Klitrække i det Fjerne. Rundt om mig buldrede Stormen ganske som de foregaaende Dage, peb og skreg og hvæsede gennem hver Sprække og hvert Nøglehul i det hele Hus, saa det var, som om man befandt sig midt inde i et uhyre Orgelværk. Hver Gang en Dør blev aabnet et Sted i Huset, fór Vinden tværs igennem hele Bygningen, slog andre Døre op, smækkede Vinduer i og forstærkede alle hule og pibende og skrigende og hvislende Lyd, som om Nogen havde traadt paa Orgelværkets Pedal.

Hvilket Helvede! — tænkte jeg og trykkede Haanden fast for mine Øjne. Hvilken Forbandelse at maatte leve her Aar ud og Aar ind i dette Rædselsrige! ... Hvor var jeg træt af denne unyttige Larmen, denne tomme Vild-

skab, dette golde Øde! Hvor hungrede jeg efter Synet af et Stykke blaa Himmel, en solbeskinnet Have, ja blot et eneste afbladet Træ!

Jeg kom dog ikke til at forlade Storgaarden uden allerede dèr at have faaet fuld Vished om v. Hackes Skæbne og erfaret de nærmere Omstændigheder ved hans Endeligt. Da jeg nemlig ved Frokosttid kom ind i Stuerne, fandt jeg her — foruden Lindemark — den rundmavede Herredsfoged og den rødnæsede Distriktslæge, der netop kom ude fra Sandbjærg, hvortil Klitassistentens Lig var bleven bragt. De var paa Tilbagevejen taget herind for at være de første til at fortælle Lindemark Nyheden.

De to Herrer sad allerede med Portvin og Cigarer og syntes svært oplivede.

Ganske tidlig om Morgenen — berettede de — var Liget bleven fundet af en Kone, der havde været ude at søge efter sine Faar. Hacke havde selv oprejst en Stok med et Lommetørklæde oppe paa Toppen af den Klit, bag hvilken

han laa, for at man des lettere skulde kunne finde ham. I det hele havde han været meget ombyggelig i sine Forberedelser til Selvmordet men syntes paa den anden Side ogsaa at være gaaet

tøvende til det. Alt tydede paa, at han allerede i længere Tid havde omgaaedes med Tanken om at berøve sig Livet men stadig udskudt Afgørelsen. Ved den retslige Husundersøgelse havde man saaledes blandt hans meget samvittighedsfuldt ordnede Papirer fundet en Daabsattest, paa hvilken han ude i Mar-

ginen havde tilføjet og senere udstreget Ordene: „Og død d. 3dje Septb. 1878“.

Paa hans Bord laa en gammel Salmebog samt Provst Dinesens „Prædikener ved Baaren“, som han efter sin Husholderskes Sigende i de sidste Dage ofte havde læst i og bestandig talt om.

Samme Husholderske oplyste, at han om Formiddagen havde lukket sig inde i sit Værelse og siddet der i flere Timer uden at ville spise Frokost. Assistenten fra Fyret, der paa den Tid plejede at besøge ham, havde han ikke villet lukke ind; og da denne efter gentagen Banken kiggede ind ad Vinduet, havde han gennem den tætte Tørverøg, hvormed Stormen altid fyldte v. Hackes lille Lukaf, set ham sidde ved Bordet med Hovedet i Haanden, som om han sov. Mellem Bøger og Flasker laa hans Bøsse og en Bunke Patroner.

Saaledes fortalte de to oplivede Herrer, mens stadig den ene broderligt sørgede for den andens Glas.

Begivenheden var aabenbart ikke

kommen overraskende hverken for dem eller for Lindemark. Rigtignok tydede den sidstes Udseende paa, at han var dybt rystet; men jeg kunde ikke værge mig mod Indtrykket af, at hans Smerte ikke helt igennem var lige ægte. Gennem hans alvorsfulde Mine syntes der mig at frembryde Glimt af en skjult, intensiv Glæde, en — iøvrigt ganske naturlig — Befrielsesfornemmelse, der ogsaa senere, da vi efter Herredsfogdens og Lægens Bortkørsel sad sammen ved Frokostbordet, aabenbarede sig gennem den overordentlige Medfølelse, den næsten altfor overdrevne Overbærenhed, hvormed han nu pludselig talte om den Afdøde og hans Liv.

At han heller ikke længe havde kunnet afholde sig fra at meddele sin Kone Begivenheden, røbede han selv, da jeg en halv Timestid senere kom ind til ham for at sige Farvel. Da jeg nemlig lod en pligtskyldig Ytring falde om, at jeg saa tidligt paa Dagen vel ikke kunde faa Lejlighed til at tage Afsked med Fruen,

svarede han, at det var vist ikke værd. . . .
han skulde nok bringe hende min Hilsen.

„De kan nok forstaa, at denne sørgelige Efterretning har angrebet hende en Del. Hr. Hacke var jo dog en Ven af Huset . . . vi har begge haft stor Deltagelse for ham, selv om han i den senere Tid ikke netop var vor Omgangsfælle."

Jeg tav.

Endnu før jeg selv var kommen afsted, tog han bort i en Enspændervogn. Han havde nemlig ogsaa i Anledning af denne Affære et eller andet offentlig Hverv at udføre; og den ellers saa stilfærdige Mand havde pludselig ingen Ro paa sig noget Sted.

Klokken var imidlertid bleven elleve. Jeg havde ikke villet modtage Lindemarks Tilbud om at lade Forvalteren køre mig til Købstaden; jeg havde besluttet at drage til Fods over Heden ind til Skillevejs-Kroen ved Hovedlandevejen, hvorfra jeg da med Fragtmanden vilde tage tilbage den samme Vej, jeg i sin Tid var kommen.

Jeg stod netop med Stokken i Haanden og gav Pigen den sidste Anvisning med Hensyn til min Vadsæk, der skulde sendes efter mig, da den gamle Steensen kom løbende og med umiskendelige Tegn paa Uro overbragte den Besked, at Fruen gærne vilde se mig og tale med mig, inden jeg rejste.

Jeg blev slet ikke vel til Mode ved denne Anmodning. Min „psykologiske Interesse“ var bleven fuldt ud tilfredsstillet. Jeg var ligefrem bange for det Indtryk, hendes Tilstand skulde gøre paa mig.

Jeg traf hende inde i Dagligstuen, hvor hun gik frem og tilbage paa Gulvet i en løstsiddende Morgendragt og med endnu uredt Haar. Hun holdt de strakte Arme ned for sig med Hænderne foldede og nedadvendte.

Hun syntes forholdsvis rolig og fattet. Jeg kom straks til at tænke paa, at hun sikkert med sin yderste Kraft havde holdt sin Fortvivlelse tilbage, saalænge Manden var tilstede. Ja, jeg kunde ligefrem

endnu i hendes Holdning spore, med hvilken isnende Foragt hun havde betragtet ham, da han overbragte hende Dødsbudskabet.

Hun satte sig i sin lavryggede Lænestol ved det runde Bord og bad mig tage Plads. Hun havde hørt, — sagde hun — at jeg stod i Begreb med at rejse, og vilde dog gærne sige mig Farvel.

Vistnok var hun meget forandret, Trækkene stivnede og Panden rødplettet, — fortællende om en søvnløs Nat, tilbragt i Angst og Kval. Men hverken i hendes Blik eller Væsen var der noget af den Vildhed, jeg havde ventet. Snarere syntes der at være kommen en vis Fred over hende efter den lange Dødsspænding. Det var, som kunde jeg spore, hvordan hendes Sjæl strakte sig i Afgørelsens og den endelige Forvisnings Hvile.

Først da hun begyndte at tale, mærkede jeg, at hun ikke helt havde Herredømme over sine Tanker. Talen flød

fra hende i en ustanselig Strøm uden Overgange og dog ofte uden sammenhængende Mening.

Jeg havde vel nok hørt, hvad der var sket? Det var en meget sørgelig Begivenhed. Jeg havde jo kendt Løjtnant v. Hacke, ikke sandt? Han var et meget usædvanligt Menneske. Men Verden havde ikke forstaaet ham. Tiden var ikke for stort anlagte Personligheder. Derfor havde man egentlig ikke kunnet ønske noget bedre for ham, end hvad der var sket. Hans Død kom jo ikke uventet. O ja, der var noget befriende stort ved Døden, naar den saaledes var et Menneskes frivillige Værk. Syntes jeg ikke ogsaa?

Jeg begyndte at fremstamme en Bemærkning, men hun hørte mig slet ikke.

Hun spurgte mig, hvorfor jeg havde bestemt mig til at rejse? Jeg boede vel i København. Levede mine Forældre endnu? Hun havde allerede som Barn mistet sin Moder. Ogsaa hendes Fader var død for længe siden. Jeg havde vel

ikke haft noget imod Løjtnant v. Hacke. Han var ekscentrisk . . . meget ekscentrisk. Men han havde jo ogsaa faaet saa mange Saar i Krigen, baade i Hovedet og rundt om paa Kroppen. Han havde altid været modig, . . . derfor havde han nu ogsaa faaet saa smuk en Død. Hvad jeg mente om Krig? Hun syntes, at Krig var noget stort og helligt. Krigen fostrede Mænd. Og Mod og Mænd, dertil var det, Landet trængte. — —

Mens hun ustanselig vedblev at tale, stod den gamle Steensen bag hendes Stol og gjorde Tegn til mig, at jeg skulde gaa. Hun pegede paa sin Pande og rystede paa Hovedet, . . . og jeg forstod af den forholdsvis beherskede Maade, hvorpaa hun tog Sagen, at det ikke var første Gang, hendes Frues Tilstand gav Anledning til Bekymring.

Jeg rejste mig og sagde Farvel.

„De er vist et godt Menneske," sagde Fru Lindemark og tog min fremstrakte Haand mellem begge sine. „Hvor gammel er De egentlig?"

„Toogtyve."

Hun blev ved at holde paa min Haand, mens hun med pludselig Uro saa' sig om efter Steensen.

„Steensen . . . De kan gaa!" sagde hun, og hendes Stemme blev med ét haard og bydende.

Men det gamle Tyende blev staaende.

„Vil Fruen ikke klæde sig paa?" spurgte hun, idet hun atter gjorde ivrige Tegn til mig med sine gode, bedrøvede Øjne.

„Jeg siger, De skal gaa, Steensen . . . Klæde mig paa? . . . Hvorfor blander De Dem i det?"

Jeg var bleven overfaldet af en frygtelig Angst. Først nu gik det op for mig, at hun var ganske fra sin Forstand. Lempeligt vred jeg min Haand løs og skyndte mig derpaa ud af Stuen.

Saa snart jeg havde lukket Døren efter mig, hørte jeg hende raabe op derinde:

„Hvad staar De her for, Steensen? De skal gaa, siger jeg. Sikken en . . .

staar hun dér og lurer. Ja, jeg skal give hende noget at lure efter ... gamle, svinske Fruentimmer, som hun er. Troer De ikke, jeg véd, at De gaar og er Kæreste med Forvalteren. Nægt det ikke! Jeg kender hendes Historier, Jomfru Næsvis! Ogsaa Kirstine har Karle hos sig, jeg har godt vidst det. Fy! I stinker jo allesammen af Mandfolk, naar I kommer herind i Stuerne. Ud med sig! Ud med sig — siger jeg!"

— — — — — — — — — — — —

Næsten grædefærdig forlod jeg Gaarden og gik langsomt ud over Heden.

XI

Gaardhunden fulgte mig med en rasende Gøen næsten en halv Fjerdingvej. Saa var den endelig bleven saa hæs, at den ikke ejede en Tone mere. Den sendte mig paa Afstand sit sidste, vrede Bjæf og luntede hjemad.

Jeg var alene. Foran mig laa den store tomme Hede saa langt Blikket rakte . . . .

Og hvad nu? — spurgte jeg mig selv. Hvad nu? Og hvorhen? ... Jeg havde

jo brudt alle Broer af bag mig, da jeg drog ud mod det Lykkens Vidunderland, hvorfra jeg nu vendte tomhændet tilbage. Hvad var der mere tilbage? Hvorhen skulde jeg nu vende mig?

Jeg standsede og saa' mig om.

Til alle Sider kun den store, tomme Ørken.

Ikke et Hus var at øjne, ikke Liv at spore, ikke en Skygge at se. Kun paa et enkelt Sted ude i Horisonten skimtede jeg noget, der rørte sig; og ved at undersøge Stedet med min Kikkert saa' jeg en Mængde smaa mørke Punkter i langsom Bevægelse, — en Faarehjord, der tilligemed en Hyrde drog afsted over Heden.

Katarina ....?

Ofte under disse Dages sindsoprivende Stemninger havde jeg tænkt paa min forladte Veninde ... paa hende og paa det lille hyggelige Kristianshavner-Hjem, hvis gode Engel hun var. Især denne sidste Nat havde hun ofte været i mine Tanker. Jeg havde set hendes Skik-

kelse for mig som Fredens og den sande Kærligheds ømt smilende Genius, og hun havde udstrakt Armene imod mig og sagt: Kom kun tilbage trods alt, hvad der er sket. Se! jeg har glemt og tilgivet. Kom og hvil dit trætte Hoved i mit Skød, og jeg skal stryge alle tunge Tanker fra din Pande og kysse Smil igen i dine Øjne.

Saaledes talte hun — den lille, gode Katarina! Og jeg tvivlede ingenlunde om, at hun virkelig vilde tilgive mig, dersom jeg endnu en Gang aabent skriftede for hende, oprigtig tilstod min Ubetænksomhed og forsikrede om min Anger. Maaske havde hun endda slet ikke omtalt mit forrige Brev hverken til Forældrene eller andre, saa at vort Forhold kunde gaa i Orden igen uden at vække mindste Opsigt.

Inden et Aar vilde vi kunne gifte os. Katarina var jo nemlig ikke alene en sød og huslig og trofast Pige, der kunde blive en eksemplarisk Hustru og Moder, — hun var jo desuden et rigtig godt

Parti. Hun var eneste Barn, og hendes Forældre var virkelig meget velstaaende Folk ... derom havde jeg i sin Tid forvisset mig ved at slaa efter i Skattebogen.

Der vilde da altsaa kunne beredes mig en endog særdeles behagelig Tilværelse ved Katarinas Side. Vi vilde rimeligvis flytte ud til en eller anden smuk, landlig Egn i Nærheden af København, et Sted med Skove og grønne Bakker og smukke Søer. Dèr vilde vi indrette os et lille jordisk Paradis, hvor jeg — værnet mod Livets Storme — ganske kunde hengive mig til Dyrkelsen af mit Digterkald. I min Fritid vilde jeg grave i vor Have og fodre vore Duer og Høns; og i de skønne Sommeraftener, naar Moser og Enge dampede, vilde vi sidde med hinanden om Livet oppe paa vor Udsigtsbænk og tale sammen om mine Værker.

Saaledes drømte jeg, mens jeg gik dèr frem ad den bugtede Hedevej, — to dybe Hjulspor, der aabenbarede det gullige Sand under Lyngdækket.

Til min egen Forundring følte jeg mig alligevel slet ikke rigtig fristet af disse hyggelige Fremtidsperspektiver. Jeg var end ikke langt fra at finde, at det blot vilde være at gaa fra det ene Helvede over i det andet, ifald jeg nu vendte tilbage til Idyllernes kælne Favntag. Dog, jeg trøstede mig med, at jeg nok vilde komme paa andre Tanker. Jeg trængte blot til at komme hjem, komme i Ro. Jeg var altfor oprevet nu, . . . man havde ikke godt af saa stærke og vedholdende Sindsbevægelser.

Som jeg gik i disse Tanker, blev jeg opmærksom paa en Genstand foran mig ude paa Heden. Det var mig straks ikke muligt at blive klog paa, hvad det var. Der manglede mig i denne store Flade enhver Maalestok til Bedømmelse af Størrelse og Afstand, — det kunde lige saa godt være en Kirke som et Hus eller et Menneske. Først da jeg igen fik Kikkerten for Øjet, saa' jeg, at det var et Køretøj, der arbejdede sig hen ad Vejen i samme Retning som jeg, men

saa langsomt, at det næsten saa' ud, som om det stod stille.

Efter en halv Timestids Forløb indhentede jeg det.

Det var en lav Fjællevogn, forspændt med en langhornet Stud og en lille

muldyrlignende Hest af et højst ynkværdigt Udseende. Paa Agebrættet sad en midaldrende Mand med en Tot rødt Skæg under Hagen, og bag i Vognen, der var fyldt med Tang, laa en halvvoksen Pige, der stirrede mig i Møde med maabende Forskrækkelse.

Manden standsede straks Vognen. Hans smaa Øjne formelig tindrede af lidenskabelig Nysgerrighed.

Efter at jeg nogenlunde havde tilfredsstillet hans Videbegærlighed, spurgte han mig, om jeg ikke vilde age med ham; vi skulde jo dog samme Vej. Og da jeg allerede var inderlig træt af Ensomheden og desuden havde Tiden for mig, tog jeg med Tak mod hans Tilbud.

Han var en høj, mager, duvende Skikkelse, skæv i Skuldren af haardt Arbejde, men munter og meddelsom, ja helt snakkesalig, da han først fik Munden paa Gang. Han fortalte mig, at han boede ikke saa langt fra Kroen paa en Hedelod, som han selv havde opdyrket sammen med sin Kone og sine Børn.

Han havde nu levet her i femten Aar og hvert Aar taget en ny Tønde Land under Ploven . . . Og der var jo noget at bruge Lemmerne til ved det Stykke Arbejde! Først skulde Lyngen brydes og brændes; saa skulde der hentes Tang helt ude fra „æ Hav“; og naar Jorden var vendt og renset, og den havde ligget en Sommer, og Kvæget havde gødet den, saa kunde der først rigtig tages fat paa den. Men saa vilde det ogsaa nok en Gang blive Stadsjord, — tilføjede han og ledsagede sine Ord med et lille veltilfreds Sidesmil til mig.

Jeg kom ved denne hans Tale til at mindes Lindemark. Jeg huskede, at han Dagen før havde brugt omtrent den samme fortrøstningsfulde Vending om sin Plantage.

Efter en Timestids Kørsel naaede vi Mandens beskedne Hjem, en lav, lerklinet Hytte, der laa tæt ved Vejen men ganske ene i den brune Ørken. Han bød mig indenfor til en Slurk Øl, og

for ikke at støde ham tog jeg imod Indbydelsen.

Ved Husets østre Gavl laa en Stump Have, indhegnet af et Lyngtørvsdige og bestaaende af en Sandplet med nogle halvvisne Kaalplanter. Denne Have var aabenbart Mandens Stolthed. Han gjorde mig straks opmærksom paa den og fortalte, at der om Sommeren voksede baade Nelliker og Levkøjer i den . . . og da var det ligefrem „et dejligt Syn“ at se den, forsikrede han med en Stemme, som talte han om noget næsten helligt.

Saa gik vi ind i Huset.

Døren var saa lav, at selv jeg maatte bukke mig lidt for at komme igennem den, og inde i Stuen, der var klemt sammen mellem Stalden og Svinestien, var der saa ringe Plads og dertil en Lugt, saa jeg næsten ikke havde Mod til at træde helt derind. En Himmelseng langs den ene Væg, en Kistebænk under Vinduet og et Bord optog omtrent hele Rummet. Loftet hang saa

lavt, at Manden maatte lægge Hovedet helt ned paa Siden for at færdes under det; men til Gengæld var de gulnede og sprukne Lervægge prydede med en Overflod af kraftigt kolorerede Billeder i forsølvede og forgyldte Paprammer: Kristus paa Korset, i Krybben, paa Søen og siddende ved Gud Fader den Almægtiges kirsebærrøde Trone.

Henne ved Sengen rejste en lille, trætudseende Kone sig og gav mig Haanden. Hun havde en Nyfødt ved Brystet og to Aarsunger hængende i Skørtet; og rundt om paa Gulvet og Bænken vrimlede og kravlede det med smaa tykmavede, fregnede og rødhaarede Børn i alle Aldre.

Med et resolut Tag fejede Manden den ene Halvdel af Kistebænken fri for Krybet og bød mig Sæde.

Om jeg da ikke var tørstig? Jeg maatte ikke genere mig men bare sige til. For de havde baade Øl og Mælk og for Resten ogsaa en Slat Kirsebærvin fra sidste Barsel. I det hele havde de det meget godt. De manglede sjælden Brø-

det, og hændte det ogsaa en Gang imellem, saa havde de Kartoflerne. Og hans Kartofler — det vilde han dø paa — havde vi ikke Mage til ovre i København.

Mens han talte, tog han snart det ene, snart det andet af Børnene op paa sit Skød, tørrede dem henrykt under Næsen med sin Finger, gav mig Besked om deres Alder, deres Navne og lod dem drikke af Ølkruset, som Konen havde stillet hen imellem os.

Jeg sad stille og saa' paa denne lykkelige Mand, — paa hans skæve, udmagrede Skikkelse, hans hulkindede Ansigt, hans uformelige, af Arbejde mishandlede Hænder, paa hans Hududslet og lange, skidne Skægstubbe, . . . og jeg tænkte: en saadan glad Nøjsomhed, en saadan taknemlig Glæde midt i Ørkenen, ... det var altsaa den ydmyge Lykke, der endnu var Menneskene beskaaret. I Sandhed! Her sad jeg midt i den uforfalskede Idyl! Her levedes Livet efter den anerkendte Opskrift: „Paa det jævne, paa det jævne,

— ikke i det himmelblaa!“ Kunde dette Syn virkelig ikke friste?

Jeg rejste mig op.

Min Vært vilde absolut have, at jeg skulde blive lidt endnu. Han kunde aabenbart ikke tænke sig, at ikke alle følte sig lige vel tilpas i denne Armod, i dette Smuds og denne nedværdigende Trældom. Men — ærlig talt — hans megen Lykke stemmede mig for Brystet. Jeg længtes efter at komme derfra — ud til anden Luft, bort til andre Egne, til en helt anden Verden, hvor Sorgen var mindre sort og Lykkens Roser mindre blege.

— — — — — — — — — — — —

Og atter stod jeg ude paa den store, tomme Hede.

XII

Min Fortælling er tilende. Hvad jeg yderligere har at berette, er blot et Par spredte Andenhaands-Oplysninger om enkelte af dens Personer.

At v. Hackes Begravelse fandt Sted under stor og oprigtig Deltagelse, følger næsten af sig selv. Iøvrigt fik jeg det bekræftet af Kandidat Langer, hvem jeg efter min Tilbagekomst til København straks tilskrev for at erholde nærmere

Underretning. Efter at have ventet et Par Uger modtog jeg hans (ufrankerede) Svarskrivelse, hvori han forsøgte at give en humoristisk Beskrivelse af Begravelsen og navnlig af de mange tilstedeværende Damer, der — som han skrev — „hulkede saa lidenskabelig ømt, at der allerede efter den første Salmes Afsyngelse ikke fandtes en hel Korsetfjeder i hele Kirken."

Fru Lindemark nævnede han slet ikke. Derimod har jeg senere og ad anden Vej bragt i Erfaring, at hun blev aldeles sindssyg. Jeg har derfor altid siden tænkt mig hende siddende med udslaaet Haar i Storgaardens dunkle Stuer, med Hagen hvilende i sin hvide Haand, Øjnene stirrende ubevægeligt frem med et tomt og goldt og øde Blik. Jeg har tænkt mig, hvorledes hun sad og mumlede frem for sig, naar Stormen slog mod Ruderne ... især, „naar den larmede rigtig vildt". ... og jeg har set hende i de mørke Nætter vandre frem og tilbage gennem alle Storgaardens

Værelser, hævende Armene i Vellyst, naar Jævndøgns-Orkanerne rystede Huset som i en mægtig Omfavnelse.

Men rimeligvis svarede disse Fantasibilleder kun grumme lidt til Virkeligheden. Kun ét er sikkert: hun døde tilsidst paa en Sindssygeanstalt.

Ogsaa Lindemark skal nu være gaaet ind til den evige Fred, hvorom han allerede hernede drømte.

— — — — — — — — — — — —

Om min lille Katarina véd jeg mest at fortælle. Gud ske Lov, hun trøstede sig hurtigt, og er nu gift med en velhavende Urtekræmmer paa Gammelholm. Vi har selvfølgelig ikke kunnet undgaa at sees, endog flere Gange. København er vel nok en stor By men dog ikke større, end at man vanskeligt kan gaa ind i en Sporvogn uden dèr at træffe en, man nødig vil møde.

I Begyndelsen lod hun, som om hun aldeles ikke kendte mig; og var hun ledsaget af sin Kæreste, trykkede hun sig altid op til ham i et pludseligt Anfald

af overstrømmende Ømhed, der dog ikke gjorde noget ganske naturligt Indtryk.

Nu, da hun er bleven en Kone godt oppe i Trediverne, buttet ligesom Moderen, rødkindet og fornuftig, gengælder hun meget ligefrem min Hilsen. Forleden tog jeg mig endog den Frihed at veksle et Par Ord med hende i en Butik, hvor vi mødtes, og ved Afskeden gav hun mig venligt — om end en Smule højtideligt — Haanden. Jeg følte, det skulde betyde, at hun havde tilgivet.

— — — — — — — — — — — —

Hvad nu sluttelig mig selv angaar, ... ja, behøver jeg saa egentlig at tilføje mere? Ikke sandt, nu kender De mig nok!

Naar De fem Minutter før Kl. 8 om Morgenen ser en aldrende, bebrillet Herre skynde sig til Skolen med en Paraply og en Pakke Stilebøger under Armen, — saa er det mig. Naar De ved Middagstid gaar ind paa Biblio-

teket og dèr mellem Bogstablerne faar Øje paa den konfuseste af de konfuse — saa skal det efter Sigende være mig. Og naar De endelig en silde Nattetime gaar gennem den tomme, genlydende Nørregade og dèr i et ellers mørkt Hus ser et enkelt oplyst Vindue højt oppe under Taget, da er det mig, der sidder deroppe med Haanden under Kinden og drømmer, . . . drømmer om en ny Tid og en ny Slægt, hos hvem de store Passioner ikke som hos vor er et uhyggeligt Delirium, der ufravigeligt ender med Selvmord eller Vanvid, men for hvem Lidenskaben er som et helligt Igenfødelsens Bad, der adler Sindene, staalsætter Viljerne, udspænder Aandens Vinger til paa Ørnevis at hæve sig i støt og stolt og rolig sejlende Flugt, . . . drømmer, mens jeg sidder bøjet over mit Skrivebord, med Tevandskoppen ved min Side, og yder mit beskedne Bidrag til en saadan Fremtidsslægt ved at rette Stile, forfatte Bogkataloger og nu og da, som en anden Hr. Klattemand, at

nedskrive smaa belærende eller moraliserende Skolemester-Fortællinger . . . for ikke at tale om mit saa længe bebudede græske Glossarium til Skolebrug og Hjemmeøvelse, som nu virkelig nærmer sig sin Fuldendelse og hermed paa Forhaand tør være alle Interesserede ærbødigst anbefalet.

INDHOLD

Af dette Værk er der trykt 15 nummererede Ekspl. paa Papir fra de kejserlige japanske Fabrikker i Tokio.

I Biblioteket er udkommet:

HOLGER DRACHMANN: Kitzwalde
Illustreret af Louis Moe

CARL BERNHARD: Kommissionæren
Illustreret af Carl Thomsen

Under Pressen er:

POUL M. MØLLER: En dansk Students Eventyr
Illustreret af Frants Henningsen

Under Forberedelse er:

KARL GJELLERUP: Konvolutten

Til Biblioteket er komponeret to Indbindinger:

Et blødt Læderbind med forgyldt Snit
Et eleg. Shirtingsbind med forgyldt Snit

Kompositionerne tegnede af Knud Larsen

H. H. Thieles Bogtrykkeri

